

ΑΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
Σχολή Διοίκησης Οικονομίας

Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής

**Σύσταση Ν.Π.Ι.Δ. για διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων από
Ο.Τ.Α. Case study με υποδείγματα φακέλου, καταστατικό λειτουργίας
συγκεκριμένου προγράμματος.**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ : *Δοκοπούλου Πολυξένη
Βλαχοστέργιου Ολυμπία*

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: *Παππά Παρασκευή*

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Πρέβεζα, Μάιος 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	1
1.1 Τι προσφέρουν τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα.....	1
1.2 Ταμεία Συνοχής και Διαρθρωτικά Ταμεία.....	4
1.3 Μερικά από τα προγράμματα της Ε.Ε.....	6
1.4 Οικονομικά στοιχεία εθνικού προγράμματος Leader+.....	16
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	17
2.1 Βασικά στοιχεία καταστατικού.....	18
2.2 Καταστατικό ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΑΕ.....	21
2.3 Το οργανόγραμμα της εταιρείας	25
2.4 Φορέας διαχείρισης (leader +).....	26
2.5 Η leader+ ως μηχανισμός ανάπτυξης του αγροτικού χώρου.....	26
3.ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	31
3.1Γενικοί Στόχοι.....	31
3.2Ειδικό Στόχοι.....	32
3.3Περιοχή παρέμβασης.....	33
3.4 Άξονες – Μέτρα – Κατηγορίες πράξεων.....	34
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ, ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	35
4.1 Επικαιροποίηση στοιχείων υφιστάμενης κατάστασης.....	37

4.2 Τάσεις και προοπτικές που χαρακτηρίζουν το ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.....	44
4.3 Επιθυμητή κατάσταση μετά την εφαρμογή του Προγράμματος...45	
4.4 Αξιολόγηση της καταλληλότητας και επικαιρότητας της Στρατηγικής.....	48
4.5 Εξέταση της εσωτερικής συνοχής του Προγράμματος.....	49
4.6 Εξέταση της εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος.....	52
4.7 Συμβατότητα του Προγράμματος με οριζόντιες πολιτικές.....	54
4.8 Συμβατότητα του Προγράμματος με την Κοινή Αγροτική Πολιτική.....	55
4.9 Συμβατότητα του Προγράμματος με την πολιτική για την Ανταγωνιστικότητα.....	56
5.ΠΟΣΟΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΧΩΝ – ΕΚΡΟΕΣ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	60
5.1 Αξιολόγηση του συστήματος ποσοτικών δεικτών.....	61
6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.....	70
7. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ.....	72
7.1 Πορεία υλοποίησης στο σύνολο του Τοπικού Προγράμματος.....	72
7.2 Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης».....	74

7.3 Άξονας Προτεραιότητας 2: «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών».....	90
---	----

8 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΟΤΔ.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....96

8.1 Σαφήνεια του συστήματος διαχείρισης.....	97
--	----

8.2 Διαδικασία δημοσιοποίησης και διάχυσης της πληροφόρησης στον τοπικό πληθυσμό.....	98
---	----

8.3 Μηχανισμοί ελέγχου.....	99
-----------------------------	----

8.4 Διαδικασία καταβολής της προβλεπόμενης επιχορήγησης.....	101
--	-----

8.5 Έλεγχος υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.....	104
---	-----

8.6 Διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων.....	105
---	-----

8.7 Διαδικασία έγκρισης των προτάσεων.....	106
--	-----

8.8 Διαδικασία υπογραφής σύμβασης.....	107
--	-----

8.9 Συμβολή εταιρικής σχέσης στην ποιότητα παρακολούθησης και υλοποίησης του Προγράμματος.....	108
--	-----

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	109
----------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα ευρωπαϊκά προγράμματα είναι μια **δέσμη αναπτυξιακών και ερευνητικών κινήτρων** που δίνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελληνική Κυβέρνηση σε οργανισμούς και επιχειρήσεις. Τα κίνητρα αυτά έχουν πολλές και διαφορετικές μορφές, όπως φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις κλπ. Τα προγράμματα αυτά είναι χωρισμένα σε δυο επίπεδα από πλευράς διαχείρισης:

1. Προγράμματα στα οποία επιδοτούνται οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις απευθείας από την Ευρωπαϊκή Ένωση . Έχουν κυρίως ερευνητικούς στόχους και απευθύνονται σε υψηλής εξειδίκευσης οργανισμούς και επιχειρήσεις οι οποίες έχουν την δυνατότητα παραγωγής εφαρμοσμένης κυρίως έρευνας. Μέσα στα πλαίσια αυτά η διάκριση ασχολείται με τα πιο κάτω έργα :Matrix, Forco-Precanet, Business Values.

2. Προγράμματα στα οποία επιδοτούνται οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις μέσω των εθνικών κυβερνήσεων (π.χ. **3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης [3^ο ΚΠΣ]**). Είναι προγράμματα, τα οποία έχουν αναπτυξιακό κυρίως χαρακτήρα, δίνοντας κίνητρα σε ένα ευρύ φάσμα επιχειρήσεων και οργανισμών να επεκταθούν σε νέα αντικείμενα εργασίας, νέες αγορές, νέες διαδικασίες. Τα προγράμματα αυτά δίνουν την δυνατότητα της ορθολογικής ανάπτυξης, μέσα από οργανωμένα επιχειρηματικά σχέδια με υπολογισμένους επιχειρηματικούς κινδύνους. Η διάκριση προσφέρει μια μεγάλη ποικιλία υπηρεσιών σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα του **3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Αναπτυξιακών Νόμων** καθώς και όλων των υποπρογραμμάτων τους.

1.1 Τι προσφέρουν τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Με την ενασχόλησή μας στα Ευρωπαϊκά προγράμματα, επιδιώκουμε:

1. Την **οικονομική ανάπτυξη των επιχειρήσεων** και οργανισμών μέσα από την ενοποίηση της εφαρμοσμένης έρευνας στις καθημερινές διαδικασίες τους.
2. Την **στρατηγικά μελετημένη εξάπλωση της τεχνολογίας** σε όλο το φάσμα των εργασιών ενός οργανισμού.

3. Την **εξασφάλιση της επιτυχημένης ενσωμάτωσης** του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας.

Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα δίνουν κίνητρα στην ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων σε επιλεγμένους κλάδους και αγορές.

Επίσης, δίνουν πρωτεύοντα ρόλο σε ιδιαίτερες ομάδες ανθρώπων, ώστε να συμμετάσχουν ενεργά σε αυτά τα προγράμματα, δίνοντας την ευκαιρία ένταξής τους στην κοινωνία εργασίας. Ομάδες όπως νέοι, άνεργοι, γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.), αλλοδαποί κ.α. έχουν την δυνατότητα μέσω της αναβαθμισμένης εκπαίδευσης να αναπτύξουν προοπτικές και να οδηγηθούν στο δρόμο της ζήτησης από τις επιχειρήσεις.

Κατ' επέκταση η συμβολή για την καταπολέμηση της ανεργίας γίνεται ουσιώδης. Έτσι ενισχύεται η τοπική αγορά, οι γνώσεις και οι συνήθειές της.¹ Ένας από τους βασικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής των κρατών - μελών με απώτερο στόχο τη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και τη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών της Ένωσης.

Στο Πρωτόκολλο σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή που έχει προσαρτηθεί στην Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαιώνεται η αποστολή της Κοινότητας να προωθήσει τη συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών και ορίζεται ότι ένα Ταμείο Συνοχής θα συνεισφέρει οικονομικά σε σχέδια για το Περιβάλλον και σε έργα υποδομής κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των Μεταφορών.

Το Ταμείο Συνοχής ιδρύθηκε επίσημα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1164/94 του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 1994 και ορίστηκε ότι η δράση του είναι συμπληρωματική εκείνης των Διαρθρωτικών Ταμείων, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων και στοχεύει στην υποβοήθηση των λιγότερο εύπορων Κρατών Μελών.

Επιλέξιμες χώρες για συνδρομή από το Ταμείο Συνοχής για την περίοδο 1993 - 1999 αλλά και για την περίοδο 2000 - 2006 είναι η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία καθώς και η Ιρλανδία μέχρι το έτος 2003.

¹ Πηγή : http://www.sweguide.gr/grweb/pages/european_pr_gp.html

Το Ταμείο Συνοχής παρέχει χρηματοδοτική συνδρομή σε έργα ή σε ανεξάρτητα από τεχνική και χρηματοδοτική άποψη στάδια έργων ή σε ομάδες έργων που συνδέονται με μία ορατή στρατηγική και σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο και τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών.

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται προκειμένου να διασφαλίζεται κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των έργων στον τομέα του περιβάλλοντος και εκείνων που αφορούν τον τομέα των μεταφορών.

Το Ταμείο Συνοχής μπορεί επίσης να χορηγεί ενίσχυση για τη σύνταξη προπαρασκευαστικών μελετών που συνδέονται με τα έργα και τη λήψη μέτρων τεχνικής υποστήριξης συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας.

Για την περίοδο 2000 - 2006 ισχύει ο ιδρυτικός κανονισμός του Ταμείου Συνοχής όπως τροποποιήθηκε με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1264 και 1265 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999, ο Κανονισμός 1386/2002 «για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου και τη διαδικασία πραγματοποίησης των δημοσιονομικών διορθώσεων σε σχέση με τις ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής», ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 16/2003 της Επιτροπής «για τη θέσπιση ειδικών λεπτομερειών εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής» και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 621/2004 της Επιτροπής «σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας σχετικά με τις δραστηριότητες του Ταμείου Συνοχής».

Αν και ο ιδρυτικός κανονισμός του Ταμείου Συνοχής δεν τροποποιήθηκε ριζικά, τροποποιήθηκαν ορισμένες διατάξεις προκειμένου να ληφθούν υπόψη η εμπειρία από τη διαχείριση της περιόδου 1993 - 1999, η νέα μακροοικονομική κατάσταση (η εισαγωγή του ευρώ, η πρόοδος της σύγκλισης), η βούληση να ενισχυθούν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, όσο και η ανάγκη απλούστευσης

της δημοσιονομικής διαχείρισης, εξορθολογισμού της ένταξης και υλοποίησης των έργων σε μία πιο συνεκτική στρατηγική προσέγγιση από ότι στο παρελθόν.

Κατά την περίοδο 2000 - 2006 οι διαθέσιμοι πόροι για τη χώρα ανέρχονται σε 3.060 εκατομμύρια ευρώ (τιμές 1999) οι οποίοι, λαμβανομένου υπόψη του πληθωριστή, θα διαμορφωθούν σε 3.278 εκατομμύρια ευρώ περίπου.

1.2 Ταμεία Συνοχής και Διαρθρωτικά Ταμεία

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής αποτελούν τα χρηματοδοτικά μέσα της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), η οποία αποσκοπεί στη μείωση των διαφορών ως προς το επίπεδο ανάπτυξης των περιφερειών και των κρατών μελών. Συμβάλλουν, επομένως, πλήρως στην επίτευξη του στόχου της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

Για την περίοδο 2007-2013, η χρηματοδότηση που διατίθεται για την περιφερειακή πολιτική πλησιάζει τα 348 δισ. ευρώ: 278 δισ. για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και 70 δισ. για το Ταμείο Συνοχής. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 35% του κοινοτικού προϋπολογισμού και αντιπροσωπεύει το δεύτερο σε μέγεθος κονδύλιο του προϋπολογισμού.

Υπάρχουν τέσσερα Διαρθρωτικά Ταμεία:

1. FEDER (Fonds Europeen de Developpement Regional): το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) χρηματοδοτεί υποδομές, παραγωγικές επενδύσεις για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης και βοηθειών στις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις

2. FSE (Fonds Social Europeen): Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ευνοεί την εισχώρηση των άνεργων και των μη ευνοημένων ομάδων εργαζομένων, ειδικότερα διά της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων κατάρτισης και συστημάτων υποστήριξης της απασχόλησης

3. IFOP (Instrument Financier d' Orientation de la Peche): Το Χρηματοδοτικό Μέσο για τον Προσανατολισμό της Αλιείας αναφέρεται στην προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών του τομέα

4. FEOGA – Προσανατολισμός (Fonds Europeen d'Orientation et de Garantie

Agricole): Ο τομέας «Προσανατολισμός» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αγροτικού Προσανατολισμού και Εγγύησης χρηματοδοτεί τις δραστηριότητες αγροτικής ανάπτυξης και υποστήριξης στην κυρία γεωργία για τις καθυστερημένες περιοχές.

Για να επιταχύνει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική σύγκλιση, η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε το Ταμείο Συνοχής το 1994. Το Ταμείο προορίζεται για τις χώρες στις οποίες το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ είναι μικρότερο του 90% του κοινοτικού μέσου όρου. Αποστολή του Ταμείου Συνοχής είναι η χορήγηση χρηματοδοτήσεων υπέρ προγραμμάτων υποδομών στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών. Ωστόσο, οι ενισχύσεις του Ταμείου Συνοχής υπόκεινται σε ορισμένες προϋποθέσεις. Εάν το δημόσιο έλλειμμα ενός δικαιούχου κράτους μέλους υπερβαίνει το 3% του εθνικού ΑΕγχΠ (κανόνες σύγκλισης της ΟΝΕ), δεν εγκρίνεται κανένα νέο πρόγραμμα μέχρις ότου το έλλειμμα τεθεί υπό έλεγχο.

Τα εν λόγω ταμεία έχουν στόχο τη χρηματοδότηση της περιφερειακής πολιτικής κατά την περίοδο 2007-2013 στο πλαίσιο τριών νέων στόχων:

- ο στόχος «Σύγκλιση» αφορά την επιτάχυνση της σύγκλισης των κρατών μελών και των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της ΕΕ μέσω της βελτίωσης των συνθηκών ανάπτυξης και απασχόλησης. Ο στόχος αυτός χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής. Αντιπροσωπεύει το 81,5% του συνόλου των χορηγούμενων πόρων. Τα ανώτατα επίπεδα συγχρηματοδότησης των δημόσιων δαπανών ανέρχονται σε 75% για το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ και σε 85% για το Ταμείο Συνοχής
- ο στόχος «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» αφορά την πρόβλεψη των οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών, την προώθηση της καινοτομίας, του επιχειρηματικού πνεύματος, την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς στις περιφέρειες που δεν καλύπτονται από το στόχο «Σύγκλιση». Χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ και αντιπροσωπεύει το 16% του συνόλου των χορηγούμενων πόρων. Οι ενέργειες που συνδέονται με αυτόν το στόχο μπορούν να συγχρηματοδοτούνται έως και κατά το 50% των δημόσιων δαπανών
- ο στόχος «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» αφορά την ενίσχυση της συνεργασίας σε διασυνοριακό, διακρατικό και διαπεριφερειακό επίπεδο στους τομείς

της ανάπτυξης αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, την ανάπτυξη των οικονομικών σχέσεων και τη δικτύωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Ο στόχος αυτός χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και αντιπροσωπεύει το 2,5% του συνόλου των χορηγούμενων πόρων. Οι ενέργειες που συνδέονται με το στόχο «Εδαφική συνεργασία» μπορούν να συγχρηματοδοτούνται έως και κατά το 75% των δημόσιων δαπανών.

Η στήριξη που παρέχουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής στους τρεις στόχους ισοδυναμεί πάντα με συγχρηματοδότηση. Αυτά τα ποσοστά μπορούν να μειωθούν σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» ή εάν ένα πρόγραμμα αποφέρει έσοδα. Βέβαια, όλα τα προγράμματα οφείλουν να τηρούν την ευρωπαϊκή νομοθεσία, κυρίως όσον αφορά τον ανταγωνισμό, το περιβάλλον και την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων

1.3 Μερικά από τα προγράμματα της Ε.Ε

EQUAL

Κοινοτική Πρωτοβουλία «Equal» αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών EMPLOYMENT & ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Το Πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να στηρίξει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει την αποσπασματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών.

Στην Ελλάδα έχουν εγκριθεί προς υλοποίηση 40 Έργα, την υλοποίηση κάθε ενός από τα οποία έχει αναλάβει μια ομάδα συνεργαζόμενων φορέων που ονομάζεται Αναπτυξιακή Σύμπραξη. Οι στόχοι και οι δράσεις κάθε έργου ποικίλουν.

Οι γενικοί στόχοι του Προγράμματος είναι :

• Η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσα από

τη διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας των ομάδων που υφίστανται διακρίσεις ,την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας

• Η ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος μέσα από

τη βελτίωση της πρόσβασης στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης, την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας .

• Η ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων μέσα από

την προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης , την υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων

• Η ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες μέσα από

τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής ,την ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού.

• Η υποστήριξη της κοινωνικής & επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο . Οι άμεσα επωφελούμενοι από το πρόγραμμα είναι οι ομάδες που βιώνουν τη διάκριση, την ανισότητα ή / και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι άμεσα επωφελούμενες ομάδες μπορούν να αποτελούν οι νέοι, οι γυναίκες, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι απασχολούμενοι με ελλιπή εκπαίδευση, οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι φυλακισμένοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανήλικοι παραβάτες, οι τσιγγάνοι, οι Πομάκοι, τα εξαρτημένα άτομα.

Μια νέα ομάδα - στόχος είναι οι υπήκοοι τρίτης χώρας ή απάτριδες που έχουν υποβάλει αίτηση χορήγησης ασύλου και οι οποίοι θα επωφεληθούν της

Πρωτοβουλίας για όσο διάστημα εκκρεμεί η εξέταση των αιτήσεων τους και έως την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης στο οποίο έχουν ενταχθεί.

Βασικές αρχές υλοποίησης του Προγράμματος αποτελούν:

- Οι **Αναπτυξιακές Συμπράξεις**, ως ισχυρές και δεσμευτικές συμφωνίες φορέων
- Η **διακριτικότητα** μέσω της ανταλλαγής εμπειριών & τεχνογνωσίας και της ανάπτυξης κοινών δράσεων στα θεματικά αντικείμενα της EQUAL
- Η **καινοτομία** ως προς τις διαδικασίες και τις μεθόδους, τους στόχους & το περιεχόμενο των ενεργειών
- Η **ενδυνάμωση** ως ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων
- Η **οριζόντια προσέγγιση** στην προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών
- Η **ενσωμάτωση (mainstreaming)** των καινοτόμων προσεγγίσεων στον κεντρικό κορμό των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση

Η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετέχει ως Συντονιστής Εταίρος - Εταίρος σε τέσσερις Αναπτυξιακές Συμπράξεις για την υλοποίηση Έργων που ενταχθεί στο Πρόγραμμα της Κ.Π. EQUAL.

NATURA

Το δίκτυο "Natura 2000" έχει για στόχο να συμβάλει στην προφύλαξη της βιολογικής ποικιλομορφίας στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα εξασφαλίσει τη

συντήρηση ή την αποκατάσταση των ευνοϊκών τόπων συντήρησης των φυσικών βιότοπων, καθώς επίσης της χλωρίδας και της πανίδας.²

Το δίκτυο έχει σαν σκοπό να δημιουργήσει έναν κατάλογο από συγκεκριμένους τόπους, οι οποίοι θα είναι οριζόμενοι από κάθε κράτος - μέλος με βάση τις ευρωπαϊκές οδηγίες "Πουλιά" και "Βιότοπος" του 1979 και 1992.

INTERACT

Με τη δημιουργία αυτού του δικτύου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποσκοπεί στο να γίνουν σεβαστές οι υποχρεώσεις που ελήφθησαν από πολλά κράτη-μέλη στην παγκόσμια σύμβαση του Ρίο ντε Τζανέιρο (1992) για τη βιοποικιλότητα.

Το Πρόγραμμα **INTERACT** αποτελεί ένα από τα Προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις **16 Δεκεμβρίου 2002**.

Σχεδιάστηκε, αφ' ενός μεν για να αξιοποιήσει την αποκτηθείσα εμπειρία των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων και κυρίως αυτή του INTERREG I και INTERREG II, σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης, διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας και αφ' ετέρου, εφαρμόζοντας τις αρχές που επιβάλλουν οι κατευθυντήριες γραμμές για το INTERREG III, να ενισχύσει την συνοχή προωθώντας την συνεργασία και την ισόρροπη ανάπτυξη όχι μόνο ανάμεσα στα Κράτη - Μέλη αλλά και στα νέα που θα προκύψουν από την μελλοντική διεύρυνση κατά την προγραμματική περίοδο 2000-2006.

Ειδικότερα, υποστηρίζει την διαχείριση και την εφαρμογή του INTERREG, δημιουργεί κοινές δομές και διαδικασίες, προωθεί και ενισχύει την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών, ενθαρρύνει, διευκολύνει και ενισχύει την συνεργασία στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε., αναπτύσσει εργαλεία και μηχανισμούς

² Πηγή : <http://epirus.gov.gr/programs/equal.html>

προς όφελος των υπό ένταξη χωρών και δημιουργεί τους υποστηρικτικούς μηχανισμούς για την συμμετοχή τους στα προγράμματα INTERREG.³

INTERREG III

Το INTERREG III ενισχύει οικονομικά επιχειρήσεις που υλοποιούν επενδυτικά σχέδια στους τομείς της Μεταποίησης και του τριτογενή τομέα, πλην των τουριστικών καταλυμάτων, στους νομούς Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Κέρκυρας, Καστοριάς, Φλώρινας, Κιλκίς, Πέλλας, Θεσσαλονίκης, Δράμας, Καβάλας, Σερρών, Έβρου, Χίου, Σάμου, Λέσβου, Χανίων, Ηρακλείου και Λασιθίου, που απασχολούν λιγότερα από 250 άτομα και παρουσιάζουν μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών τριετίας από 20.000 έως 50.000 ευρώ. Χρηματοδοτεί τις επιχειρηματικές ιδέες και βοηθάει να αναπτυχθούν, επιχορηγώντας το επιχειρηματικό σχέδιο με ποσοστό 50 % και μέχρι του ποσού 250.000 ευρώ. Συνολικά με την παρούσα προκήρυξη θα διατεθούν περίπου 31.750.000 ευρώ από πόρους των Κοινωνικών Πρωτοβουλιών Interreg (Ελληνικό Δημόσιο και Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), συμβάλλοντας έτσι στην υλοποίηση του αναπτυξιακού οράματος όλης της Ελλάδας.

Το Interreg III αφορά και επιχορηγεί όλες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που

- Σχεδιάζουν να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια στους τομείς της μεταποίησης και του τριτογενή τομέα, εκτός των τουριστικών καταλυμάτων,
- Είναι εγκατεστημένες στην ελληνική επικράτεια,
- Έχουν συμπληρώσει μια πλήρη δωδεκάμηνη κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να
- Διαθέτουν κωδικό επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Για επιχειρηματικά σχέδια επιχορηγούμενου προϋπολογισμού έως 250.000 ευρώ

Χρηματοδοτούμενες ενέργειες στη Μεταποίηση:

1. Εκσυγχρονισμός χώρων παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης, λειτουργίας και διοίκησης της επιχείρησης

³ Πηγή : <http://epirus.gov.gr/programs/interreg.html>

2. Ανορθολογισμός, διαφοροποίηση, εκσυγχρονισμός διαδικασιών παραγωγής και διοίκησης της επιχείρησης
3. Προστασία περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας
4. Κατασκευή πρωτότυπου εφεύρεσης
5. Δημιουργία Εργαστηρίου εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας
6. Ανάπτυξη καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία
7. Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας των προϊόντων
8. Ενσωμάτωση αποτελεσμάτων έρευνας στην παραγωγή

Χρηματοδοτούμενες ενέργειες στο Εμπόριο – Υπηρεσίες:

1. Εκσυγχρονισμός χώρων διοίκησης, λειτουργίας, διάθεσης και ανάπτυξης εργασιών της επιχείρησης
2. Ανορθολογισμός, εκσυγχρονισμός υπηρεσιών και διοικητικών διαδικασιών της επιχείρησης
3. Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας υπηρεσιών
4. Ανάπτυξη καινοτομιών (πολυμέσα, INFOKIOSK, εφαρμογή αποτελεσμάτων έρευνας κ.λπ.)
5. Ανάπτυξη προϊόντων και εφαρμογών πληροφορικής

ΠΙΝΑΚΟΣ

Το Πρόγραμμα ΠΙΝΔΟΣ χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και η διάρκεια υλοποίησής του αφορά την περίοδο 2005 – 2009.

Έχει διαπεριφερειακό χαρακτήρα αφού η περιοχή εφαρμογής του εκτείνεται στα γεωγραφικά και διοικητικά όρια των περιφερειών Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Ηπείρου αλλά και διανομαρχιακό αφού αφορά περιοχές (στη τρέχουσα φάση), των Νομών Γρεβενών, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Κοζάνης και Τρικάλων. Γίνεται ήδη η σχετική προετοιμασία, με προοπτική την ένταξη στο πρόγραμμα και περιοχών των

Νομών Άρτας και Καρδίτσας.

Ο διαπεριφερειακός και διανομαρχιακός χαρακτήρας του προγράμματος ενισχύεται και από το γεγονός ότι οι χρηματοδοτήσεις των έργων δεν κατανέμονται με την λογική των ποσοστώσεων ανά Περιφέρεια και Νομό αλλά σύμφωνα με τις ανάγκες συνολικά της περιοχής.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ΠΙΝΔΟΣ ανέρχεται στο ποσό των 80.000.000,00 €

Το πρόγραμμα "ΠΙΝΔΟΣ" αποτελεί πιλοτικό σχέδιο δράσης για την ορεινή Ελλάδα. Η Βόρεια και Κεντρική Πίνδος αποτελεί αναπτυξιακό χώρο με αναστρέψιμα χαρακτηριστικά γι' αυτό και θα αντιμετωπίζεται ο χώρος ως ένα ενιαίο αναπτυξιακό υπόβαθρο πέρα από τα διοικητικά όρια και κριτήρια.

Στόχος του προγράμματος δεν είναι τα έργα μεταφορικής υποδομής και πολιτισμού αλλά, το αποτέλεσμα της επένδυσης σε έργα με προσδοκώμενα αποτελέσματα την ενεργοποίηση και δραστηριοποίηση του ιδιωτικού τομέα όπου πρωταγωνιστές αυτής της προσπάθειας να είναι κυρίως οι κάτοικοι της περιοχής αυτής.

Κριτήριο η ποιότητα για ότι θα γίνει στην περιοχή αλλά και η συνέργια τομέων και κλάδων της οικονομίας.

Η αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη της περιοχής είναι το μεγάλο στοίχημα, η οποία βέβαια στηρίζεται στις δράσεις και ενέργειες του Επιχειρησιακού Σχεδίου Ανάπτυξης της Βόρειας και Κεντρικής Πίνδου που βέβαια συντάσσεται με την φιλοσοφία της Δ' Προγραμματικής Περιόδου.

Μετά από ένα χρόνο το εγκεκριμένο πρόγραμμα ΠΙΝΔΟΣ είναι σε εξέλιξη, εκδόθηκαν ήδη οι ΣΑΕ για συγκεκριμένα έργα, εγκρίθηκε το Σύστημα Διοίκησης του Προγράμματος και έχουν διεξαχθεί οι πρώτες δημοπρατήσεις έργων.

Η επιτυχία αυτή του προγράμματος οφείλεται βέβαια στο ρεαλιστικό σχεδιασμό και την συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων, αλλά κυρίως στην Κυβερνητική συνέπεια

που στηρίζει την πολιτική απόφαση για Περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, εγκρίνοντας τις αναγκαίες χρηματοδοτήσεις για το πρόγραμμα ΠΙΝΔΟΣ.⁴

Εμείς θα ασχοληθούμε με το :

LEADER+

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ (Ε.Π. Κ.Π. LEADER+) είναι η πρωτοβουλία του αγροτικού τομέα κατά την 3η προγραμματική περίοδο (2000 – 2006). Συμβάλλει στην προσπάθεια της Κοινότητας για οικονομική και κοινωνική συνοχή μέσω της ισόρροπης αειφόρου ανάπτυξης, της αύξησης της απασχόλησης, της εξασφάλισης ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος.⁵

Το πρόγραμμα θέτει τους εξής δυο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους:

1.την ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρο ανάπτυξη της Υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών και

2.την ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής

Το Ε.Π. Κ.Π. LEADER+ της χώρας μας θα εφαρμοσθεί σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές, στις οποίες παρουσιάζεται η εντονότερη κοινωνικοοικονομική υστέρηση μεταξύ των αγροτικών περιοχών της χώρας. Σε αιτιολογημένες περιπτώσεις είναι δυνατή η επέκταση της περιοχής εφαρμογής σε μειονεκτικές περιοχές, ενώ κατ' εξαίρεση και σε κομβικά σημεία εκτός περιοχής παρέμβασης, είναι δυνατή η εφαρμογή δράσεων, οι οποίες συμβάλλουν στη στήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας της περιοχής εφαρμογής.

Οι περιοχές στις οποίες εφαρμόζεται πρόγραμμα ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης («Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου 2000 – 2006» και Π.Ε.Π.) δεν εξαιρούνται καταρχήν από της περιοχές εφαρμογής του Ε.Π. Κ.Π. LEADER+. Ωστόσο, η εφαρμογή LEADER+ σε περιοχή που καλύπτεται και από ολοκληρωμένο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης (Ο.Π.Α.Α.Χ.), είναι δυνατή μόνο για δράσεις που:

⁴ Πηγή : <http://epirus.gov.gr/programs/pindos/pindos.html>

⁵ Πηγή : <http://www.epirussa.gr/leader+/gn/index.htm>

- καλύπτουν το ευρύτερο πεδίο επιλεξιμότητας της LEADER+
- δεν περιλαμβάνονται στο σχεδιασμό του ολοκληρωμένου προγράμματος και
- δρουν συμπληρωματικά και ενισχύουν την αποτελεσματικότητα αυτών που προβλέπονται στο ολοκληρωμένο πρόγραμμα

Το Συνολικό Κόστος του Προγράμματος εκτιμάται στα 392.614εκ. € περίπου, ενώ το ύψος της Δημόσιας Δαπάνης ανέρχεται σε 251.182 εκ. €, από τα οποία τα 182.900 εκ. € αποτελούν την κοινοτική συμμετοχή.

Η κοινοτική συμμετοχή προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων – Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ-Π), αποστολή του οποίου είναι: α) η καθιέρωση της σχέσης μεταξύ πολυλειτουργικής γεωργίας και ιδιαίτερης περιοχής, β) η ενδυνάμωση και στήριξη της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας ως δραστηριότητας – κλειδί αγροτικών περιοχών, γ) η διευκόλυνση της συγκράτησης του πληθυσμού στις αγροτικές ζώνες και δ) η διαφύλαξη και βελτίωση του περιβάλλοντος, του τοπίου και της κληρονομιάς.

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και κανονικότητας της διαχείρισης του προγράμματος υπεύθυνη, σε εθνικό επίπεδο, είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. Κ.Π. LEADER+, η οποία υπάγεται στην Ειδική Γραμματεία Προγραμματισμού και Εφαρμογών Γ' ΚΠΣ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.

Για την παρακολούθηση του προγράμματος συγκροτήθηκε η Επιτροπή Παρακολούθησης Ε.Π. Κ.Π. LEADER+.

Για τη χρηματοδοτική εξυπηρέτηση του προγράμματος έχει δημιουργηθεί, στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, η Αρχή Πληρωμής, η οποία είναι υπεύθυνη για όλα τα προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2000-2006), καθώς και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες.

Τοπικοί φορείς υλοποίησης της πρωτοβουλίας LEADER+ είναι οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.). Οι ομάδες αυτές **θα πρέπει να αποτελούν έναν αναπτυξιακό πυρήνα και εργαλείο στα χέρια των τοπικών φορέων και προϊόν κοινής συμφωνίας όλων των δυνάμεων του τόπου**. Ως νομική μορφή της Ο.Τ.Δ. ορίζεται αυτή της Ανώνυμης Εταιρείας, της οποίας μέλη αποτελούν συλλογικοί φορείς

του ευρύτερου δημόσιου τομέα και του ιδιωτικού τομέα. Οι Ο.Τ.Δ. έχουν ως αντικείμενο την παροχή τεχνικής στήριξης στους κατοίκους των αγροτικών περιοχών των γεωγραφικών ενοτήτων όπου υλοποιείται η LEADER+ ως εν δυνάμει δικαιούχους καθώς και στους τελικούς δικαιούχους των έργων που εντάσσονται σε αυτήν.

Στο πλαίσιο της Ο.Τ.Δ. η **Επιτροπή Διαχείρισης Πρωτοβουλίας LEADER+** (επίπεδο λήψης αποφάσεων) έχει την αρμοδιότητα για την αποτελεσματική, αυτόνομη και πολυμετοχική υλοποίηση του προγράμματος

Η LEADER+ είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου και την προσέλκυση των μεν, μέσω της υλοποίησης πλέγματος δράσεων που ικανοποιούν παράλληλα τις εθνικές και κοινοτικές προτεραιότητες για τη Γ' προγραμματική περίοδο (απασχόληση, ισότητα, προστασία του περιβάλλοντος κλπ)

Επιδίωξη της πρωτοβουλίας είναι η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών, με την καλύτερη αξιοποίηση των φυσικών, ανθρώπινων και οικονομικών πόρων τους, την ανακάλυψη νέων πηγών εισοδήματος και την παράλληλη προστασία της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς.

Η πρωτοβουλία LEADER+ διαφέρει σε σχέση με τις παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το κοινοτικό πλαίσιο στήριξης ως προς την προσέγγιση και το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία σχεδιασμού και τον τρόπο υλοποίησης.

Η βασικότερη διαφοροποίηση της LEADER+ σε σχέση με τις παραπάνω παρεμβάσεις είναι η «πιλοτική εφαρμογή».

Στο πλαίσιο αυτό η πρωτοβουλία είναι

- Ενθαρρύνει τις υποδειγματικές τοπικές πρωτοβουλίες ανάπτυξης
- Στηρίζει δράσεις καινοτόμου, υποδειγματικού και μεταβιβάσου χαρακτήρα, οι οποίες παρουσιάζουν τις νέες οδούς που μπορεί να ακολουθήσει η αγροτική ανάπτυξη
- Στηρίζει τις ανταλλαγές εμπειριών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας μέσω συστηματικής και μόνιμης δικτύωσης και συνεργασιών

1.4 Οικονομικά στοιχεία εθνικού προγράμματος Leader+

Το πρόγραμμα LEADER+συγχρηματοδοτείται από το ευρωπαϊκό γεωργικό ταμείο προσανατολισμού και εγγυήσεων – τμήμα προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ-Π) και το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων του υπουργείου αγροτικής ανάπτυξης και τροφίμων, ως εξής: ⁶

Συνολικό Κόστος	392.614.443€
Δημόσια Δαπάνη	251.182.221€
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ-Π)	182.900.000€
Εθνική Συμμετοχή (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)	68.282.221€
Ίδια Συμμετοχή	141.432.222€

⁶ Πηγή: Όπως (5)

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανώνυμη εταιρία αναπτύχθηκε ως μορφή συγκροτήσεως της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η οποία επιτρέπει να αρθούν οι παράγοντες εκείνη που αποτελούν αντικίνητρα στη συγκρότηση ατομικών επιχειρήσεων ή προσωπικών εταιριών.

Την ανάπτυξη, της Α.Ε υπογόρευσαν κυρίως:

- α) Η ανάγκη συγκεντρώσεων κεφαλαίων σημαντικού ύψους,
- β) Η ανάγκη διασποράς και περιορισμού του κινδύνου που προέρχεται από τη συγκέντρωση αυτή των κεφαλαίων.
- γ) Η ανάγκη να μεταβιβάζεται με ευχέρεια η ιδιότητα του κεφαλαιούχου εταίρου (μετόχου) ώστε αυτός να μπορεί να αποδεσμεύει εύκολα τα κεφάλαια του από μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα.

Έτσι αναπτύχθηκε ο θεσμός της Α.Ε της οποίας το εταιρικό κεφάλαιο διαιρείται σε ισόποσα τμήματα που αντιπροσωπεύουν από τίτλους (μετοχές) οι οποίοι μπορούν να μεταβιβασθούν, ενώ κάθε εταίρος ευθύνεται μέχρι του ποσού της εισφοράς του.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης που έχει μορφή Α.Ε, είναι τα ακόλουθα:

- 1) αποτελεί τη σοβαρότερη μορφή επιχειρηματικής δράσεως με το νομικό τύπο της εταιρείας. Ο νόμος ορίζει για την ίδρυσή της μεγάλο σχετικά κεφαλαίου.
- 2) Το κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρίας διαιρείται σε ίσα μερίδια, που ενσωματώνονται σε έγγραφα, τις μετοχές. Οι μετοχές είναι αξιόγραφα, που μεταβιβάζονται εύκολα.
- 3) Για τη σύσταση της Α.Ε απαιτούνται αυστηροί όροι δημοσιότητας, είτε συμβολαιογραφικό έγγραφο, έγκριση της εποπτεύουσας αρχής (νομάρχης) και δημοσίευση του καταστατικού της στην εφημερίδα της κυβερνήσεως.
- 4) Η διάρκεια της ανώνυμης εταιρείας ορίζεται μακρά (συνήθως 50 ετών). Καταγγελία της Α.Ε πριν από τη λήξη της δεν επιτρέπεται. Επιτρέπεται βεβαία

η λύση της Α.Ε με απόφαση της πλειοψηφίας των μετόχων αυτής της γενικής συνέλευσης.

5) Η ευθύνη των μετόχων της Α.Ε είναι περιορισμένη και φθάνει μέχρι το ποσό της εισφοράς τους. Οι μέτοχοι δεν ευθύνονται προσωπικά με την ατομική τους περιουσία για τις υποχρεώσεις της εταιρίας.

6) Οι αποφάσεις στην Α.Ε παίρνονται κατά πλειοψηφία. Οι αποφάσεις για τα τρέχοντα ζητήματα και για όλη τη διοίκηση και διαχείριση της εταιρικής περιουσίας είναι αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου και οι σοβαρότερες αποφάσεις είναι αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης των μετόχων.

7) Η Α.Ε λόγω της σοβαρότητάς της (μεγάλα κεφάλαια, πλήρες λογιστήριο, δημοσιότητα, κ.λπ.) παρέχει πλεονεκτήματα, που καμία άλλη μορφή επιχείρησης δεν μπορεί να εξασφαλίσει.

8) Η Α.Ε, όπως έχει διαμορφωθεί αυτή στο εξωτερικό και κυρίως στη Αμερική και όπως την προβλέπει η δική μας νομοθεσία, είναι η εταιρεία με το μεγάλο κεφάλαιο, που ανήκει στο πολύ, το ευρύ, το ανώνυμο κοινό.

9) Η Α.Ε έχει την εμπορική ιδιότητα κατά το τυπικό κριτήριο.⁷

2.1 Βασικά στοιχεία καταστατικού

Σύσταση Ανώνυμης Εταιρίας είναι δυνατόν να γίνει με διάφορους τρόπους, ανάλογα με τον τρόπο της κάλυψης του μετοχικού της κεφαλαίου και για το λόγο αυτό υπάρχουν διαφορετικές διαδικασίες μέχρι τη σύνταξη του καταστατικού της.

Συνήθης περίπτωση, στην πράξη, είναι η ίδρυση ΑΕ με κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου σε μετρητά, διότι είναι απλή η διαδικασία της σύστασης της, ενώ η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου σε είδος ή σε είδος και μετρητά χρειάζεται ορισμένες διαδικασίες που είναι χρονοβόρες και δαπανηρές.

Προκειμένου να συνταχθεί το καταστατικό της εταιρίας, πρέπει να μελετηθούν και να συμφωνηθούν μεταξύ των ιδρυτών της. Τα στοιχεία του καταστατικού είναι:

⁷ Πηγή: Ανώνυμες Εταιρείες – εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ

Α) επωνυμία: Η επωνυμία λαμβάνεται υποχρεωτικά από το αντικείμενο εργασιών που ασκεί η εταιρία, εκτός αν ο σκοπός της περιλαμβάνει πολλά αντικείμενα, οπότε στην περίπτωση αυτή η επωνυμία μπορεί να λαμβάνεται από τα κυριότερα από αυτά, ενώ πρέπει να περιέχει τις λέξεις <<Ανώνυμη Εταιρία>>, ενώ παράλληλα μπορεί να περιέχει το ονοματεπώνυμο του ιδρυτή ή των ιδρυτών.

Β) Έδρα: έδρα της εταιρείας ορίζεται ένα δήμος ή μια κοινότητα της ελληνικής επικρατείας που θα εγκατασταθεί η εταιρεία και όχι συνοικία ή δρόμος.

Γ) Σκοπός: Εδώ χρειάζεται να υπάρχει περιληπτική περιγραφή των κυρίων και παρεπόμενων δραστηριοτήτων με τις οποίες πρόκειται να ασχοληθεί η ΑΕ , ενώ παράλληλα θα πρέπει να σημειωθεί, αν πρόκειται να είναι μικρή σε μέγεθος, ότι είναι δηλαδή ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ. Ο χαρακτηρισμός αυτός είναι απαραίτητος για να μπορεί να εγγραφεί στο << ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ>>, διότι εκ του λόγου αυτού θα έχει ορισμένα πλεονεκτήματα που έχουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Δ) Διάρκεια: ο νόμος δεν ορίζει τη διάρκεια της εταιρίας. Συνήθως, ορίζεται διάρκεια αυτής 30- 50 χρόνια και αυτό για να αποφεύγονται οι συχνές τροποποιήσεις του καταστατικού της.

Ε) Μετοχικό Κεφάλαιο, Τρόποι Καταβολής: Το μετοχικό κεφάλαιο αναγράφεται σε χρήμα ακόμα και όταν οι εισφορές των μετοχών είναι σε είδος, ενώ απαγορεύεται να αναφέρεται ξένο νόμισμα. Το μετοχικό κεφάλαιο, καταβάλλεται σε μετρητά σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό επ' ονόματος της εταιρείας. Το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο για τη σύσταση Α.Ε. εμπορικής, βιομηχανικής ή παροχής υπηρεσιών, σήμερα ανέρχεται σε 60.000 ευρώ, ενώ η εταιρία που πρόκειται να προσφύγει στο κοινό για την εν' όλη ή εν μέρει κάλυψη του κεφαλαίου της με δημόσια εγγραφή πρέπει να έχει ελάχιστο κεφάλαιο 300.000 ευρώ.⁸

ΣΤ) Μετοχές: Οι μετοχές διακρίνονται

α) ανάλογα με την εισαγωγή ή όχι στο Χ.Α.Α., διακρίνονται σε εισηγμένες και μη εισηγμένες,

β) ανάλογα με τον τρόπο έκδοσης σε:

⁸ Πηγή: Πρακτικός οδηγός ανώνυμων εταιρειών

1) ονομαστικές όπου αναγράφεται το όνομα του κομιστή της. Η μετάβαση των μη εισηγμένων στο Χ.Α.Α. γίνεται μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή και ιδιωτικό, θεωρούμενο από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. του μεταβιβάζοντος. Η μετάβαση των εισηγμένων γίνεται με τη μεσολάβηση χρηματιστή.

2) Ανώνυμες είναι αυτές που δεν αναγράφεται όνομα.

γ) Ανάλογα με τα δικαιώματα που παρέχουν στον κάτοχο τους διακρίνονται:

1) κοινές μετοχές, που παρέχουν όλα τα δικαιώματα που αναφέρονται στον ορισμό της έννοιας της μετοχής.

2) προνομιούχες μετοχές, που παρέχουν κάποια προνόμια σε σχέση με τις κοινές μετοχές.

3) μετοχές επικαρπίας που εκδίδονται κατά την απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου και παραδίδονται στους μετόχους των οποίων οι μετοχές αποσβέστηκαν.⁹

Ζ) Διοικητικό Συμβούλιο και θητεία αυτού: Στο καταστατικό πρέπει να αναφέρεται αφενός μεν ο κατώτερος και ο ανώτερος αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου ο οποίος στην πράξη συνήθως ορίζεται από τέσσερα ως επτά μέλη, αφετέρου δε η θητεία, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί την εξαετία, ενώ παράλληλα καθίσταται υποχρεωτική και η αναγραφή του Α.Φ.Μ. όλων των μελών του Δ.Σ., τόσο κατά την ίδρυση όσο και κατά την εκλογή αυτών από τη Γ.Σ. Ο αριθμός φορολογικού μητρώου θα περιλαμβάνει εννέα (9) αριθμητικά ψηφία και στους παλαιούς που είναι 8ψήφιοι θα προστεθεί μπροστά το ψηφίο μηδέν (0) για να γίνουν 9ψήφιοι.

Η) Εταιρική χρήση : Η εταιρική χρήση για της επιχειρήσεις με βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. πρέπει με βάση τις διατάξεις του Κ.Β.Σ., να λήγει την 30.6..... ή την 31.12....., το αν θα λήγει την 31.12 ή την 30.6 είναι θέμα ιδρυτών και εξαρτάται κυρίως από το αντικείμενο των εργασιών της εταιρίας.

Θ) Ελεγκτές: Επίσης από το καταστατικό ή από την εκάστοτε Γενική Συνέλευση των μετόχων θα πρέπει να ορίζονται δύο Τακτικοί και δύο

⁹ Πηγή: Λογιστική εταιριών

Αναπληρωματικοί ελεγκτές πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών που να έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Επιμελητήριο Ελλάδος.¹⁰

2.2 Καταστατικό ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Α.Ε.

Η επωνυμία της εταιρίας μας είναι ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε

Η Εταιρία Ανάπτυξης Νότιας Ηπείρου - Αμβρακικού (ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε.) ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1988, όπως προβλεπόταν από την Προγραμματική Σύμβαση Αμβρακικού, μια σύμβαση για την ανάπτυξη του Αμβρακικού Κόλπου και της γύρω περιοχής, με κύριο στόχο την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων ολόκληρης της περιοχής Αμβρακικού, η οποία παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, καθώς και την ορθολογική διαχείριση και προστασία του κόλπου που αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους βιοτόπους στην Ελλάδα και προστατεύεται από την συνθήκη Ramsar. Η Προγραμματική Σύμβαση που υπογράφηκε τον Μάρτιο του 1985 από 28 φορείς (Υπουργεία, Τράπεζες, Συνεταιρισμούς, Επιμελητήρια, Ο.Τ.Α.) αποτέλεσε και το σπουδαιότερο δείγμα εφαρμογής του θεσμού των Προγραμματικών Συμβάσεων στην χώρα μας, όπου ένας μεγάλος αριθμός φορέων σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο συναποφασίζουν την συνδυασμένη ανάπτυξη με την ταυτόχρονη κατοχύρωση της περιβαλλοντικής προστασίας μιας διανομαρχιακής περιοχής σε όλους τους τομείς, και δεσμεύονται για την υλοποίησή της με μια σειρά έργων. Μέτοχοι της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ είναι τα Νομαρχιακά Ταμεία των δύο νομών Πρέβεζας, Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας, οι ΤΕΔΚ των τριών νομών, οι Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών, τα Εμποροβιομηχανικά Επιμελητήρια, οι μεγαλύτεροι Δήμοι καθώς και τρεις Τράπεζες. Επομένως σύμφωνα με τη σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ, εκπροσωπούνται όλοι οι φορείς των νομών Πρέβεζας και Άρτας και επομένως η Εταιρία αντιπροσωπεύει το σύνολο των κατοίκων της περιοχής για την οποία υλοποιείται πρόγραμμα Leader II. Εξ άλλου στην τελευταία Γ.Σ. του 2000 τροποποιήθηκε το καταστατικό, ο τίτλος της Εταιρίας και η περιοχή δράσης της. Έτσι περιοχή δράσης της ορίζεται το σύνολο των νομών Πρέβεζας και Άρτας (Νότια Ήπειρος) και το τμήμα της Αιτ/νίας που εφάπτεται του Αμβρακικού.

¹⁰ Πηγή: Πρακτικός Οδηγός Ανώνυμων Εταιρειών

Ο σκοπός της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Α.Ε. είναι η υποβοήθηση με κάθε τρόπο της ανάπτυξης της περιοχής της νότιας Ηπείρου και κυρίως με την προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, την προώθηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος. Οι στόχοι της, όπως προκύπτουν από το καταστατικό της είναι :

- Η μέριμνα για την εκπόνηση τεχνικοοικονομικών μελετών για τοπικές παραγωγικές επενδύσεις
- Η τεχνική και επιστημονική υποστήριξη των παραγωγικών μονάδων της περιοχής, η υποβοήθηση της οργάνωσής τους, η επιμόρφωση του προσωπικού τους, ο εντοπισμός και η προμήθεια πρώτων υλών και η εξεύρεση αγορών για τα προϊόντα τους.
- Η δημιουργία προϋποθέσεων για ανάληψη νέων ορθολογικών παραγωγικών πρωτοβουλιών
- Η ορθολογική υλοποίηση νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παραγωγικών μονάδων
- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μη άμεσα παραγωγικών τοπικών φορέων
- Η βελτίωση – επέκταση της τεχνικής και κοινωνικοπολιτικής υποδομής
- Η δημιουργία προϋποθέσεων για αυτοδύναμη ανάπτυξη
- Η υποστήριξη της αγροτικής ανάπτυξης της περιοχής
- Η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης με ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος

Η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε. σύμφωνα με τους παραπάνω στόχους προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Σχεδιασμός και σύνταξη – υποβολή ειδικών προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης για την ευρύτερη περιοχή δράσης της
- Σχεδιασμός και υποβολή προγραμμάτων βελτίωσης – προστασίας του περιβάλλοντος της περιοχής

- Διαχείριση προγραμμάτων ανάπτυξης της περιοχής, που ανατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ελληνικό Δημόσιο ή και από άλλους φορείς
- Διαχείριση προγραμμάτων προστασίας – διαχείρισης περιβάλλοντος
- Παρακολούθηση, συντονισμός και υλοποίηση των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και προγραμμάτων, που αναθέτονται σ' αυτήν από τους ΟΤΑ, τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τις Συνεταιριστικές οργανώσεις και τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
- Μελέτη, συντονισμός, παρακολούθηση και υλοποίηση έργων που της αναθέτονται με ειδικές και άλλες προγραμματικές συμβάσεις από τα Υπουργεία, τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, την Ε.Ε., από Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς και από τις αναγνωρισμένες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο εταιρίες – οργανισμούς προστασίας περιβάλλοντος, υγρατόπων και γενικότερα της πανίδας και της χλωρίδας.
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων σε συνεργασία με άλλους τοπικούς, εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς και επιχειρήσεις ή με την δημιουργία δικών της επιχειρήσεων καινοτόμου χαρακτήρα, που θα αποσκοπούν στην προστασία και ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής Αμβρακικού
- Εκπόνηση τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τους ΟΤΑ της περιοχής
- Εκπόνηση διαγνωστικών μελετών και μελετών σκοπιμότητας
- Εκπόνηση τεχνικών μελετών για έργα και δράσεις των τοπικών φορέων
- Εκπόνηση ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- Υποστήριξη των τοπικών φορέων της αυτοδιοίκησης στην οργάνωση τους και την αξιοποίηση των τοπικών πόρων
- Υποστήριξη στους παραγωγικούς φορείς για την οργάνωση τους και την βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους
- Λειτουργία των κέντρων πληροφόρησης για το φυσικό περιβάλλον της περιοχής
- Υποστήριξη στην δημιουργία νέων σχημάτων και φορέων (συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, clusters κ.ά.)

Το μετοχικό κεφαλαίο της εταιρίας, σύμφωνα με το από 21- 6-1997 κωδικοποιημένο καταστατικό της, ανερχόταν στο ποσό των δραχμών ογδόντα δυο εκατομμυρίων εξήντα πέντε (82.565.000), διαιρούμενο σε 82.565 ονομαστικές μετοχές των χιλίων (1000) δραχμών η καθεμία, από τις οποίες 40000 προνομιούχες και 42565 κοινές.

Ήδη με την από 8-6-2002 απόφαση της τακτικής γενικής συνέλευσης μετατράπηκε αυτό σε ευρώ σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2842\2000 και οπλίστηκε η ονομαστική αξία κάθε μετοχής σε τρία (3) ευρώ. Με την ίδια απόφαση της Γ.Σ αυξήθηκε το μετοχικό κεφαλαίο κατά 5.391,26 ευρώ με την αύξηση της ονομαστικής της μετοχής από 2.9347 σε 3 ευρώ. Επίσης με την από 25-4-2002 απόφαση του το Δ.Σ της εταιρίας αποφάσισε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά 95.793,00 (ενενήντα πέντε χιλιάδες επτακόσια τρία ευρώ).¹¹

¹¹ Πηγή : Καταστατικό ETANAM Α.Ε

2.3 Το οργανόγραμμα της εταιρείας

Είναι η σχετική αναπαράσταση της οργανωτικής δομής της εταιρείας που περιέχει τα τμήματα και μεταξύ τους διασύνδεση. Τα τμήματα αφορούν τα γραφεία της Άρτας και της Πρέβεζας και διακρίνονται:

1.Ανώτατη διοίκηση

- Διοικητικό Συμβούλιο
- Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου
- Διευθύνων Σύμβουλος
- Γενικός Διευθυντής

2.Τμήμα Διαχείρισης Ποιότητας

3.Τμήμα Μελετών – Υλοποίησης Προγραμμάτων

- Μονάδα Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης
- Μονάδα Προγραμμάτων Επιχειρηματικότητας
- Μονάδα Προγραμμάτων Απασχόλησης Κατάρτισης
- Μονάδα Προγραμμάτων Συμβάσεων και Υποστήριξης Τοπικών Φορέων
- Μονάδα Προγραμμάτων Περιβάλλοντος

4.Τμήμα Υποστήριξης

- Γραμματεία
- Μηχανοργάνωση – Τεχνική Υποστήριξη

5. Λογιστήριο¹²

¹² Πηγή: Εσωτερικός Κανονισμός (ETANAM Α.Ε)

2.4 Φορέας διαχείρισης (leader +)

Η Αναπτυξιακή Εταιρία ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΑΕ , λειτουργώντας ως Ομάδα Τοπική Δράσης αποτελεί το φορέα διαχείρισης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER για τους νομούς Πρέβεζας και Άρτας. Εθνικός ενδιάμεσος φορέας για την Πρωτοβουλία αυτή είναι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.¹³

Η κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER είναι πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης που τέθηκε σε εφαρμογή από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από 1991, σαν μια πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της δημογραφικής κατάρρευσης, της ανεργίας και των χαμηλών εισοδημάτων των πιο απομονωμένων περιοχών της Ευρωπαϊκής Υπαίθρου.

Σημαντικές παράμετροι που χαρακτηρίζουν την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER

- Η καινοτομία
 - Η επιδεκτικότητα
 - Η μεταφορά τεχνογνωσίας
 - Η προώθηση της τοπικής ενδογενούς ανάπτυξης με την δημιουργία ομάδων Τοπικής Δράσης που διαχειρίζονται τα τοπικά προγράμματα
- Η προσέγγιση ‘από τα κάτω προς τα πάνω’ στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων.

2.5 Η leader+ ως μηχανισμός ανάπτυξης του αγροτικού χώρου

Η ευρωπαϊκή γεωργία βρίσκεται σήμερα αντιμέτωπη με μια νέα πραγματικότητα και νέες προκλήσεις (παγκοσμιοποίηση, συχνά μεταβαλλόμενες / αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών, διεύρυνση της Ε.Ε.), οι οποίες επηρεάζουν όχι μόνο τις γεωργικές αγορές αλλά και τις τοπικές οικονομίες των αγροτικών περιοχών, οι οποίες καλύπτουν 80% της έκτασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹³ Πηγή : Διαχείριση του Προγράμματος LEADER + (έγγραφο από ETENAM Α.Ε)

Η πολιτική της Ε.Ε. για την αγροτική ανάπτυξη, αποβλέπει στη δημιουργία ενός συνεκτικού και βιώσιμου πλαισίου που θα διασφαλίσει το μέλλον των αγροτικών περιοχών και θα προωθήσει τη διατήρηση και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Η πολιτική αυτή στηρίζεται στις ακόλουθες βασικές αρχές:

- Ο **προλειτουργικός χαρακτήρας της γεωργίας**, δηλαδή ο διευρυμένος ρόλος της πέραν της παραγωγής ειδών διατροφής. Αυτό προϋποθέτει την αναγνώριση και την προώθηση του φάσματος των υπηρεσιών που παρέχουν οι γεωργοί (θεματοφύλακες της υπαίθρου).
- Η **πολυτομεακή** και ενσωματωμένη στην αγροτική οικονομία προσέγγιση, που ακολουθείται προκειμένου να διαφοροποιηθούν οι δραστηριότητες, να δημιουργηθούν νέες πηγές εισοδήματος και απασχόλησης και να προστατευτεί η κληρονομιά της υπαίθρου.
- Η **ευελιξία** των ενισχύσεων για αγροτική ανάπτυξη, η οποία βασίζεται στην αρχή της επικουρικότητας και προωθεί την αποκέντρωση, τις διαβουλεύσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και την εταιρική σχέση.
- Η **διαφάνεια** στην κατάρτιση και τη διαχείριση των προγραμμάτων, μέσω μιας απλουστευμένης και πιο προσιτής νομοθεσίας.¹⁴

Μία από τις κυριότερες καινοτομίες της πολιτικής αυτής είναι η μέθοδος που έχει υιοθετηθεί και, η οποία αποβλέπει στην καλύτερη ενσωμάτωση των διαφόρων παρεμβάσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η αρμονική ανάπτυξη όλων των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης. Οι βασικοί άξονες της ανάπτυξης αυτής μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- η ενίσχυση του γεωργικού και δασοκομικού τομέα,
- η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών,
- η διατήρηση του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου.

Οι αλλαγές στο αγροτικό τομέα λόγω της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), οι αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών, η περιβαλλοντική πίεση, η επιτάχυνση της διάδοσης των νέων τεχνολογιών, η γήρανση

¹⁴ Πηγή: <http://europa.eu.int/>

του πληθυσμού και η αγροτική έξοδος είναι παράγοντες που επηρεάζουν στις μέρες μας τις αγροτικές περιοχές. Στο πλαίσιο της καινοτόμου πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, ο κοινωνικοοικονομικός ρόλος αυτών των περιοχών αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού και οι περιοχές προβαίνουν σε διαρθρωτικές προσαρμογές για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις εν λόγω σημαντικές προκλήσεις.

Ως δεύτερος πυλώνας της ΚΓΠ και σημαντικό στοιχείο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η κοινοτική πολιτική αγροτικής ανάπτυξης δεν περιορίζεται μόνο στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα. Ενισχύει επίσης την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων και πηγών απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό λειτούργησαν πειραματικά οι κοινοτικές πρωτοβουλίες Leader I (1991-1994) και Leader II (1994-1999), επιτρέποντας τον καθορισμό και την εφαρμογή καινοτόμων, ολοκληρωμένων και συμμετοχικών χωρικών προσεγγίσεων.

Αναγνωρίζοντας τη θετική συμβολή που είχαν οι προαναφερθείσες πρωτοβουλίες στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών στις οποίες εφαρμόστηκαν, η Ε.Ε. ανέπτυξε την πρωτοβουλία LEADER+ την οποία και περιέλαβε στη γενική κανονιστική ρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Στόχος της πρωτοβουλίας LEADER+ είναι να δράσει ως καταλύτης για την εφαρμογή καινοτόμων αναπτυξιακών προσεγγίσεων αλλά και ως «επιταχυντής» της διαδικασίας «δικτύωσης» των αγροτικών περιοχών.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ εφαρμόζεται εν γένει στις αγροτικές περιοχές. Ωστόσο η ιδιαιτερότητα της, πλεονέκτημα της και παράγοντας της επιτυχίας της είναι ότι δίνει τη δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών και δράσεων που διαχέονται σε όλες τις επιμέρους κοινωνικοοικονομικές παραμέτρους που συνθέτουν τον αγροτικό χώρο σε αντίθεση με την καθιερωμένη «τομεακή προσέγγιση» που χαρακτηρίζει την κοινή αγροτική διαρθρωτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η οποία παρ' ότι εφαρμόζεται από την δεκαετία του 1960 δεν έχει κατορθώσει, παρά τη σημαντική συμβολή της στην «διατήρηση της ευρωπαϊκής γεωργίας», να αντιστρέψει τη χαμηλή ελκυστικότητα των αγροτικών περιοχών σαν τόπους ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας.¹⁵

Η αξιοποίηση των ειδικών, ενδογενών, πόρων των αγροτικών περιοχών στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής ανάπτυξης, η οποία είναι

¹⁵ Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+, Τόμος Α΄

προσαρμοσμένη στο τοπικό πλαίσιο, φαίνεται όλο και περισσότερο ότι είναι ο δρόμος που πρέπει να ακολουθηθεί για την προσαρμογή των περιοχών αυτών σε ένα υπό πλήρη εξέλιξη κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο.

Από την εφαρμογή των πρωτοβουλιών Leader I και Leader II, διαπιστώθηκε η δυνατότητα της κινητοποίησης των τοπικών φορέων προκειμένου να πάρουν στα χέρια τους το μέλλον της περιοχής τους, η αποτελεσματικότητα της αποκεντρωμένης, ολοκληρωμένης και εκ των κάτω προς τα άνω εδαφικής προσέγγισης, η δυνατότητα ανταλλαγής και μεταφοράς εμπειριών μεταξύ αγροτικών περιοχών μέσω της δημιουργίας δικτύων, η ικανότητα να λαμβάνονται υπόψη ενέργειες μετρίου μεγέθους που είναι κατάλληλες για τη στήριξη μικρών σχεδίων. Σε μερικές περιπτώσεις ωστόσο διαπιστώθηκαν και προβλήματα τα οποία σχετίζονται με την καθυστέρηση της έναρξης των προγραμμάτων και το διασκορπισμό χρηματοδοτικών πόρων.

Η πρωτοβουλία Leader+ λειτουργεί ως εργαστήριο από το οποίο αναδεικνύονται νέες ολοκληρωμένες και διαρκείς προσεγγίσεις αγροτικής ανάπτυξης, οι οποίες συμπληρώνουν τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές στον τομέα αυτό στο πλαίσιο των καθιερωμένων ("mainstream") προγραμμάτων, ιδίως βάσει του στόχου 1, του στόχου 2 και του στόχου 3 των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Ο στόχος της πρωτοβουλίας Leader+ είναι να παροτρύνει τους φορείς των αγροτικών περιοχών να εξετάσουν το δυναμικό ανάπτυξης της περιοχής τους στο πλαίσιο μιας περισσότερο μακροπρόθεσμης προοπτικής. Οι τοπικοί φορείς θέτουν σε εφαρμογή την αρχική στρατηγική που οι ίδιοι ανέπτυξαν. Πειραματίζονται με την εφαρμογή νέων μορφών:

- αξιοποίησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς,
- ενίσχυσης του οικονομικού πλαισίου ώστε να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης,
- βελτίωσης της οργανωτικής ικανότητας της κοινότητάς.

Η **συνεργασία** αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της πρωτοβουλίας Leader+. Μπορεί να αναπτυχθεί στο πλαίσιο αγροτικών περιοχών του ίδιου κράτους μέλους, μεταξύ περιοχών περισσότερων κρατών μελών, και ενδεχομένως, εκτός της

Κοινότητας. Εξάλλου, ένα σημαντικό έργο δικτύωσης προορίζεται να αξιοποιήσει και να διαδώσει τα νέα κατάλληλα μοντέλα ανάπτυξης¹⁶

Η Κ.Π LEADER+ στη χώρα μας εφαρμόζεται στις ορεινές περιοχές, όπως αυτές έχουν χαρακτηριστεί σύμφωνα με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ, καθώς και σε νησιωτικές περιοχές. Σε αιτιολογημένες περιπτώσεις η περιοχή εφαρμογής επεκτείνεται σε μειονεκτικές περιοχές της Χώρας, εφόσον αυτές:

- είναι γεωγραφικά εφάπτομενες με τις ορεινές περιοχές,
- αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα,
- παρουσιάζουν σημάδια αναπτυξιακής προοπτικής και
- συμβάλλουν στην αναπτυξιακή προοπτική της ορεινής περιοχής, αποτελώντας πόλο έλξης και ανάπτυξης αυτής.

Οι βασικές αρχές που χαρακτηρίζουν την πρωτοβουλία LEADER+ είναι:

- Ενεργή συμμετοχή των ανθρώπων της υπαίθρου, στην προσπάθεια για αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής τους.
- Διαχείριση των πόρων της πρωτοβουλίας μέσω της δημιουργούμενης οριζόντιας εταιρικής σχέσης σε κάθε περιοχή παρέμβασης.
- Ολοκληρωμένος και πολυτομεακός σχεδιασμός με παράλληλη διασύνδεση των ενεργειών μεταξύ τους.
- Ανάπτυξη συνεργασιών σε κρατικό ή διακρατικό επίπεδο που συμβάλλει στην εξωστρέφεια της κάθε περιοχής και της οικονομίας της.
- Νέα προσέγγιση στην ανάπτυξη της υπαίθρου, η οποία χαρακτηρίζεται από δράσεις που στοχεύουν στην πολυαπασχόληση και στην πολλαπλή δημιουργία εισοδήματος από εναλλακτική ή συμπληρωματική απασχόληση.
- Ενεργοποίηση και επένδυση της τοπικής ενδογενούς ιδιωτικής αποταμίευσης, η οποία αποτελεί τη βάση αυτοτροφοδοτούμενης βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

¹⁶ Πηγή: Όπως (3)

3.ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

3.1 Γενικοί Στόχοι

(1) «Ολοκληρωμένη, Υψηλής ποιότητας, Αειφόρος Ανάπτυξη της Υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών»: Ο στόχος αυτός βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών μέσω: **(i)** της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, **(ii)** της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και **(iii)**, της μείωσης των διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών και τη διατήρηση του περιβάλλοντος και της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Με το στόχο αυτό, επιδιώκεται η ενσωμάτωση των περιοχών εφαρμογής σε μία ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας ζωντανής και εξελισσόμενης υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, η συμβολή στην προσπάθεια αναστροφής των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων, η δημιουργία συνθηκών πολυαπασχόλησης, η προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η δημιουργία δυνατοτήτων αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με ρυθμούς που θα επιτρέψουν τη διατήρηση του φυσικού χώρου και τη διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την πειραματική εφαρμογή νέων μορφών που αφορούν, όχι μόνο στο παραγωγικό σύστημα με τη στενή έννοια, αλλά επιπρόσθετα στον πολιτισμό και στο περιβάλλον και θα αντλεί δυνάμεις από την ικανότητα των τοπικών κοινωνιών να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τη διεύρυνση των προοπτικών ανάπτυξης της περιοχής τους.

(2) «Ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής»: Ο στόχος αυτός σχετίζεται άμεσα με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού των αγροτικών περιοχών, διατήρηση και ενίσχυση ενός βιώσιμου κοινωνικού ιστού, βελτίωση των όρων εργασίας και εισαγωγή νέων τεχνολογιών, μέσω της εφαρμογής κατάλληλων ενεργειών για άρση της απομόνωσης των αγροτικών περιοχών. Ο στόχος θα επιτευχθεί με την ανάπτυξη δικτύωσης και συνεργασιών σε Εθνικό, Ευρωπαϊκό ή και ευρύτερο επίπεδο, για ανταλλαγή

τεχνογνωσίας και εμπειριών, καθώς και για δημιουργία κρίσιμης μάζας για την καλύτερη πρόσβαση στην αγορά των προϊόντων και των υπηρεσιών. Με το στόχο αυτό ενισχύεται η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων της πρωτοβουλίας.

Για την επίτευξη των στόχων, η αναπτυξιακή στρατηγική πρέπει να εξασφαλίζει τον ολοκληρωμένο και πολυτομεακό σχεδιασμό και τη συμπληρωματικότητα ενεργειών και έργων, τη συγκέντρωση Φορέων, πόρων και προσπαθειών σε ένα σημαντικό θέμα, το οποίο αποτελεί θέμα συσπείρωσης για κάθε περιοχή, τη βιωσιμότητα της τοπικής οικονομίας, την αειφορία των πόρων, την πιλοτική διάσταση, τη μεταβιβασιμότητα των εμπειριών μέσω συνεργασιών και δικτύωσης, τη συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων με εκείνες των κύριων προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται στην περιοχή, την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην αγορά εργασίας για όλες τις ομάδες του τοπικού πληθυσμού.

Ειδικότερα, η πρόταση θέματος συσπείρωσης, γύρω από το οποίο πρέπει να είναι διαρθρωμένη η αναπτυξιακή στρατηγική του τοπικού προγράμματος LEADER+, αποτελεί προϋπόθεση έγκρισής του. Το θέμα συσπείρωσης θα πρέπει να είναι χαρακτηριστικό για την ταυτότητα ή και τους πόρους ή και της τεχνογνωσίας της περιοχής και να μπορεί να συσπειρώσει το σύνολο των φορέων και των σχεδίων διαφόρων τομέων που συντελούν στην αναπτυξιακή στρατηγική.

3.2 Ειδικοί Στόχοι

(1) Ειδικοί στόχοι που συνδέονται με τον Γενικό Στόχο (1)

- Διαφοροποίηση του οικονομικού περιβάλλοντος για τη διατήρηση και βελτίωση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των περιοχών παρέμβασης.
- Προώθηση ίσων ευκαιριών σε νέους, γυναίκες και σε ομάδες κοινωνικού αποκλεισμού.
- Ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για τη διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Βελτίωση των υπηρεσιών και της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων με την αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και τη χρήση ειδικών αναπτυξιακών τεχνικών.

- Ενίσχυση της τοπικής εταιρικής σχέσης.

(2) Ειδικοί στόχοι που συνδέονται με τον Γενικό Στόχο (2)

- Ενδυνάμωση των διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων της τοπικής οικονομίας.
- Χρήση νέας τεχνολογίας για την καλύτερη πρόσβαση των προϊόντων στην αγορά.
- Ενίσχυση της ικανότητας δικτύωσης και συνεργασιών.

3.3 Περιοχή παρέμβασης

Με βάση τις προϋποθέσεις της ανακοίνωσης της Ε.Ε. καθώς και την εξειδίκευση για τη χώρα, που προκύπτει από το εγκεκριμένο Εθνικό Πρόγραμμα, ως περιοχή παρέμβασης του προγράμματος LEADER+ έχει καθορισθεί η ορεινή νότια Ήπειρος (ο συνεχής και ομοιογενής ορεινός – ημιορεινός όγκος των νομών Άρτας και Πρέβεζας) μαζί με τμήμα των μειονεκτικών οικισμών του Ν. Πρέβεζας, που αποτελούν ενιαία γεωγραφική και κοινωνικοοικονομική ενότητα. Ταυτόχρονα η περιοχή επεκτείνεται στις όμορες περιοχές του δικτύου NATURA 2000 Αμβρακικού και Αχέροντα.

Με βάση τα ανωτέρω η περιοχή παρέμβασης του τοπικού προγράμματος αφορά συνολική έκταση 2.427,5 τετρ. χλμ. και 73.987 κατοίκους. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της είναι ότι τις τελευταίες δεκαετίες έχει υποστεί έντονη πληθυσμιακή συρρίκνωση και αποδυνάμωση, όμως τελευταία έχει δείξει σημάδια επιστροφής και ταυτόχρονα προσέλκυσης ενός εντεινόμενου αριθμού επισκεπτών.

Σημαντικά τμήματα της περιοχής παρέμβασης περιλαμβάνονται και στις χρηματοδοτήσεις των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (Ο.Π.Α.Α.Χ.) του Υπ. Γεωργίας και του ΠΕΠ Ηπείρου. Στις περιοχές αυτές όσες δράσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα Ο.Π.Α.Α.Χ. δεν εντάσσονται στο τοπικό πρόγραμμα LEADER+.

3.4 Άξονες – Μέτρα – Κατηγορίες πράξεων

Περιεχόμενο του προγράμματος: Το πρόγραμμα μπορεί κατά κύριο λόγο να χρηματοδοτήσει ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις μέχρι ενός συγκεκριμένου ύψους

προϋπολογισμού (μέχρι 440 χιλ. EURO) και όχι επενδύσεις σε υποδομές με εξαίρεση κάποιες δράσεις μικρής έκτασης, που συνδέονται άμεσα με τις ανάγκες του προγράμματος. Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις αυτές και λαμβάνοντας υπ' όψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες της περιοχής, όπως αυτές έχουν προκύψει κατά την διάρκεια του σχεδιασμού και της υποβολής – έγκρισης του προγράμματος, στον **Πίνακα 1** παρουσιάζονται συνοπτικά και αναλυτικά αντίστοιχα τα συνολικά χρηματοδοτικά στοιχεία του τοπικού προγράμματος, τα οποία συνοψίζονται ως ακολούθως: ¹⁷

	(ΕΥΡΩ)
Συνολικό Κόστος	10.442.256,86
Δημόσια Δαπάνη	7.400.000,00
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ - Π)	5.677.253,97
Εθνική Συμμετοχή (Υπ. Γεωργίας)	1.722.746,04
Ίδια Συμμετοχή	3.042.256,85

¹⁷ Πηγή: <http://www.etanam.gr>

4.Αναλυση τοπικού προγράμματος

4. Ανάλυση για τα πλεονεκτήματα, αδυναμίες, κινδύνους και δυνατότητες της περιοχής εφαρμογής του τοπικού προγράμματος στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης

Βασική προϋπόθεση για τον επιτυχή σχεδιασμό του προγράμματος αποτελεί: (i) η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, (ii) η καταγραφή των τάσεων και προοπτικών που χαρακτηρίζουν το ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και (iii), ο καθορισμός της επιθυμητής κατάστασης η οποία θα διαμορφωθεί μετά την εφαρμογή του προγράμματος. Ο Σύμβουλος θα προσδιορίσει και θα αναλύσει τη διαχρονική ορθότητα και επικαιρότητα του προγραμματικού σχεδιασμού της παρέμβασης.

Η ενότητα αυτή κρίνεται ως απολύτως αναγκαία καθώς οι αλλαγές που έχουν συντελεστεί στο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο (Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αναθεώρηση της ΚΑΠ, Διεθνείς οικονομικές Εξελίξεις κλπ.), το χρονικό διάστημα από το σχεδιασμό του προγράμματος μέχρι σήμερα, ενδέχεται να επιβάλλουν τροποποίηση των βασικών δεδομένων του προγραμματισμού. Η ενδιάμεση αξιολόγηση εξετάζει, στα πλαίσια αυτά, την εξέλιξη των κοινωνικοοικονομικών δεδομένων, των αναγκών και των αναπτυξιακών προβλημάτων και αναζητεί τους λόγους των όποιων μεταβολών, με στόχο να βελτιωθεί η καταλληλότητα των επιλεγμένων προτεραιοτήτων του τοπικού προγράμματος.

Τα βασικά ζητήματα στην Ενότητα αυτή είναι: (i) η ενημερωμένη αποτίμηση των κρίσιμων παραγόντων που επηρεάζουν την υλοποίηση και την αποτελεσματικότητα, καθώς και της αποτελεσματικότητας των μέσων εκτέλεσης της πολιτικής και (ii), η αποτίμηση της συνεχιζόμενης εγκυρότητας της κατάταξης των βασικών ανισοτήτων που πρέπει να καλυφθούν και πιθανές προτάσεις για αλλαγές που πρέπει να αποφασιστούν.

Το έργο του Συμβούλου Ενδιάμεσης Αξιολόγησης στην ενότητα αυτή ήταν, αφενός ο έλεγχος της εγκυρότητας της ανάλυσης SWOT που αναφέρεται στο Τοπικό Πρόγραμμα και αφετέρου ή πιθανώς αναγκαία επικαιροποίηση της ιεράρχησης των προτεραιοτήτων, εφόσον έχουν προκύψει ικανές αλλαγές στα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα του αγροτικού τομέα και του εξωτερικού περιβάλλοντος, που τον επηρεάζουν.

Η ανάλυση βασίζεται, κυρίως, στα διαθέσιμα στοιχεία, στα σχετικά έγγραφα/κείμενα προγραμματισμού σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, όπως το εγκεκριμένο επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΚΠ LEADER+ και η ex-ante αξιολόγησή του, το συμπλήρωμα Προγραμματισμού, η ενδιάμεση αξιολόγηση του Ε.Π της Κ.Π. LEADER+, το τοπικό εγκεκριμένο πρόγραμμα και η ex-ante αξιολόγησή του. Έμφαση δόθηκε στην κριτική ανάλυση – επικαιροποίηση, εφόσον υπήρχαν διαφοροποιήσεις, των διαθέσιμων κοινωνικών, οικονομικών και άλλων στοιχείων που αποτέλεσαν τη βάση τεκμηρίωσης για τον αρχικό σχεδιασμό του τοπικού προγράμματος. Τέτοιου είδους στοιχεία αφορούσαν: **(i)** στον αριθμό ορεινών και μειονεκτικών Δήμων και Δημοτικών Διαμερισμάτων, **(ii)** στα δημογραφικά δεδομένα (πληθυσμός, μεταβολή πληθυσμού, δείκτες γήρανσης, εξάρτησης, πληθυσμιακή πυκνότητα), **(iii)** στην απασχόληση κατά τομέα παραγωγής, **(iv)** σε επιλεγμένα στατιστικά μεγέθη που αποτυπώνουν τον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα (χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση, κατανομή κατά είδος καλλιεργειών, παραγωγή προϊόντων ΠΟΠ, ΟΠΑΠ, βιολογικά προϊόντα, αριθμός κλινών και καταλυμάτων), **(v)** στους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους.

Η προσέγγιση που ακολούθησε ο Σύμβουλος κατά τη φάση αυτή έγινε υπό το πρίσμα των δύο ιδιαιτεροτήτων της Κ.Π. LEADER+, δηλαδή ότι: **(i)** το τοπικό πρόγραμμα δεν αναφέρεται σε κάποιο συγκεκριμένο τομέα αλλά στο σύνολο μιας περιοχής με ομοιογενή χαρακτηριστικά και **(ii)**, η στρατηγική ανάπτυξης στρέφεται γύρω από ένα σαφώς καθορισμένο θέμα συσπείρωσης, στην προκειμένη περίπτωση την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή παρέμβασης, με κατάληξη την επιβεβαίωση ή επικαιροποίηση της SWOT Ανάλυσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ο Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, κατά το μέτρο που κρίνεται αναγκαίο και εφικτό, προβαίνει στην επικαιροποίηση ορισμένων στατιστικών στοιχείων που σχετίζονται με την μεταβολή κρίσιμων διαρθρωτικών χαρακτηριστικών του πρωτογενή τομέα καθώς και στην παρουσίαση των μεταβολών της «αγροτικότητας» της περιοχής με βάση την απογραφή του 2001. Ωστόσο, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης θεωρεί ιδιαίτερα επισφαλή την εξαγωγή συμπερασμάτων από τους Πίνακες αυτούς, με δεδομένο την αλλαγή της διοικητικής διαίρεσης της χώρας μετά την εφαρμογή του προγράμματος «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ».

4.1 Επικαιροποίηση στοιχείων υφιστάμενης κατάστασης

Όπως προκύπτει από το εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα, περιοχή παρέμβασης του προγράμματος LEADER + καθορίζεται η ορεινή νότια Ήπειρος (ο συνεχής και ομοιογενής ορεινός – ημιορεινός όγκος των νομών Άρτας και Πρέβεζας) μαζί με τμήμα των μειονεκτικών οικισμών του νομού Πρέβεζας, που αποτελούν ενιαία γεωγραφική και κοινωνικοοικονομική ενότητα, ενώ, ταυτόχρονα, η περιοχή επεκτείνεται στις όμορες περιοχές του δικτύου NATURA 2000 Αμβρακικού και Αχέροντα. Να σημειωθεί ότι η περιοχή παρέμβασης αποτελεί τμήμα της περιοχής εφαρμογής του LEADER II για την νότια Ήπειρο. Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης του προγράμματος αφορά συνολική έκταση 2.306,8 τετρ. χλμ. και 74.152 κατοίκους, ενώ αποτελείται, κατά κύριο λόγο, από ορεινές περιοχές αφού στο ορεινό τμήμα ανήκει το 77 % του αριθμού των δημοτικών διαμερισμάτων, το 81 % της συνολικής έκτασης και το 72 % του πληθυσμού, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια:

Περιοχή παρέμβασης		Δημοτικά διαμερίσματα		Έκταση		Πληθυσμός 2006	
		Αριθμός	%	km ²	%	Κάτοικοι	%
Ορεινή	N. Πρέβεζας	42	34,14	628,8	27,26	21704	29,26
	N. Άρτας	52	42,28	1238,4	53,68	31389	42,33
	Σύνολο	94	76,42	1867,2	80,94	53093	71,60
Μειονεκτική	N. Πρέβεζας	12	9,76	159,4	6,91	7152	9,64
	N. Άρτας	-	-	-	-	-	-
	Σύνολο	12	9,76	159,4	6,91	7152	9,64
Natura	N. Πρέβεζας	5	4,06	84,3	3,65	3803	5,13
	N. Άρτας	12	9,76	195,9	8,49	10104	13,63
	Σύνολο	17	13,82	280,2	12,14	13907	18,76
Σύνολο περιοχής	N. Πρέβεζας	59	47,97	872,5	37,82	32659	44,04
	N. Άρτας	64	52,03	1434,3	62,18	41493	55,96
	Σύνολο	123	100,0	2306,8	100,0	74152	100,0

Στην περιοχή παρέμβασης έχουν σχεδιαστεί, για δύο περιοχές, Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (Ο.Π.Α.Α.Χ.). Συγκεκριμένα, το μισό περίπου τμήμα της περιοχής παρέμβασης είναι ενταγμένο είτε

στο Ο.Π.Α.Α.Χ. του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τα Τζουμέρκα (ορεινή Άρτα), είτε στο Ο.Π.Α.Α.Χ. της Β' ΠΕΡΙΟΧΗΣ του ΠΕΠ Ηλείου (περιοχή δήμων Πρέβεζας και δήμου Ξηροβουνίου Άρτας). Στις περιοχές αυτές από το πρόγραμμα LEADER + πραγματοποιούνται δράσεις, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στα Ο.Π.Α.Α.Χ, όπως αυτό γίνεται ξεκάθαρα στην ανάλυση των δράσεων του προγράμματος. Παρόλα αυτά, σημαντικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης και πιο συγκεκριμένα το 49,5 % του πληθυσμού της και το 34,8 % της έκτασης της (36.724 κατ. και έκταση 802,5 τ.χλμ.), δεν περιλαμβάνεται σε περιοχές Ο.Π.Α.Α.Χ και, επομένως, στις περιοχές αυτές μπορούν να εφαρμοσθούν όλες οι προβλεπόμενες δράσεις του τοπικού προγράμματος.

Από την ανάλυση των στατιστικών στοιχείων¹⁸ της υφιστάμενης κατάστασης του Τοπικού Προγράμματος που σχετίζονται με τη μεταβολή κρίσιμων διαρθρωτικών χαρακτηριστικών του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα, καθώς και στην παρουσίαση των μεταβολών της «αγροτικότητας» της περιοχής παρέμβασης προκύπτει ότι, η περιοχή παρέμβασης είναι καθαρά αγροτική, ομοιογενής σε ότι αφορά στους οικονομικούς δείκτες, στη γεωγραφική της συνέχεια, καθώς και τα κοινωνικό-οικονομικά δεδομένα και έχει περιορισμένη έκταση και πληθυσμό. Η περιοχή, όπως προκύπτει από την ανάλυση των δημογραφικών της στοιχείων, εμφανίζει αφενός μεν συνεχή πληθυσμιακή συρρίκνωση, αφετέρου δε ηλικιακή πυραμίδα με έντονες τις μη ενεργές ηλικίες. Γενικά το δημογραφικό προφίλ της περιοχής παρέμβασης δεν χαρακτηρίζεται ως θετικό και περιγράφεται από μη ικανοποιητικές τιμές των σχετικών δεικτών. Παρόλα αυτά στους μεγαλύτερους οικισμούς και κοντά στους πόλους επισκεψιμότητας έχει ήδη αρχίσει να αναπτύσσεται μια δυναμική συγκράτησης των νέων αλλά και μικρής επανάκαμψης μεταναστών.

Το κριτήριο του αγροτικού χαρακτήρα προκύπτει από την συμμετοχή του πρωτογενούς τομέα στο σύνολο της οικονομίας για όλους τους οικισμούς της, οι οποίοι καλύπτουν το κριτήριο της πυκνότητας πληθυσμού κάτω των 100 κ./τ.χλμ.(20-50 κ./τ.χλμ) Επιπλέον, η περιοχή παρέμβασης, περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο, ορεινές περιοχές, όπως αυτές ορίζονται από την οδηγία 75/268/ΕΟΚ.

¹⁸ <http://www.agrotianaptixi.gr>

Πρωτογενής τομέας:

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της απογραφής Γεωργίας – Κτηνοτροφίας έτους 1999, στην περιοχή παρέμβασης, υπάρχουν 15.053 γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκ των οποίων μόνο οι 16 έχουν νομική υπόσταση και οι υπόλοιπες ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα. Στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, εκτός από το ποσοστό του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού, είναι βέβαιο ότι εργάζονται και μη ενεργά οικονομικώς μέλη των νοικοκυριών των κατόχων των εκμεταλλεύσεων καθώς και εποχικοί εργάτες. Ο αριθμός των απασχολουμένων (κάτοχοι και μέλη των νοικοκυριών που εργάζονται στην εκμετάλλευση) στο σύνολο των αγροτικών εκμεταλλεύσεων ανέρχεται, το 1999, σε 24.980 άτομα (έναντι 22.587 άτομα το 1991), από τους οποίους 13.623 άνδρες (54,5%) και 11.357 γυναίκες (45,5%).

Το σύνολο σχεδόν των γυναικών (92,4%) απασχολείται αποκλειστικά στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ για τους άνδρες το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο (75,6%). Σημαντικός είναι ο αριθμός των ανδρών που απασχολούνται δευτερευόντως με ποσοστό 16,0% περίπου του συνολικού αριθμού των ανδρών που απασχολούνται στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις.

Οι μόνιμοι εργάτες που απασχολούνται στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις είναι ελάχιστοι (89 άτομα το 1999 έναντι 51 ατόμων το 1991), ενώ σημαντικός είναι ο αριθμός των εποχιακών εργατών και συγκεκριμένα (11.500 άτομα το 1999 έναντι 7.053 ατόμων το 1991) από τα οποία οι 7.475 άνδρες (65%) και 4.025 γυναίκες (35%). Από στοιχεία των Ο.Τ.Α. προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εποχιακών εργατών είναι αλλοδαποί.

Σχεδόν στο σύνολό τους οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις χρησιμοποιούν καλλιεργούμενη έκταση στην περιοχή παρέμβασης. Ποσοστό της τάξης του 65% από αυτές βρίσκονται στην περιοχή παρέμβασης που αφορά στο Νόμό Άρτας, ενώ 35% στην αντίστοιχη περιοχή που αφορά στο Νομό Πρέβεζας. Το σύνολο των εκμεταλλεύσεων στην περιοχή παρέμβασης αποτελεί περίπου το 60% του συνόλου των εκμεταλλεύσεων με καλλιεργούμενη έκταση και στους δύο Νομούς.

Κύριο χαρακτηριστικό των εκμεταλλεύσεων είναι το μικρό τους μέγεθος, δεδομένου ότι η μέση έκταση ανά αγροτεμάχιο υπολογίζεται σε 6,24 στρέμματα, (4,92 στρέμματα στην περιοχή παρέμβασης που αφορά στο Νομό Άρτας και 7,57

στρέμματα στην αντίστοιχη περιοχή που αφορά το Νομό Πρέβεζας), ενώ σε ποσοστό 90% περίπου οι εκτάσεις είναι ιδιόκτητες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής Γεωργίας - Κτηνοτροφίας 1999 ο αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν αρδευόμενες εκτάσεις ανέρχεται περίπου σε 11.300 και αντιπροσωπεύει το 75% του συνολικού αριθμού εκμεταλλεύσεων με καλλιεργούμενη έκταση. Οι περισσότερες αρδεύσεις γίνονται είτε από γεωτρήσεις, είτε με παραδοσιακό τρόπο από πηγές και ποτάμια, δεδομένου ότι η μορφολογία του εδάφους, η μικρή έκταση των αγροτεμαχίων και η μεγάλη διασπορά τους στο χώρο, εμποδίζουν την κατασκευή σύγχρονων αρδευτικών δικτύων. Οι εκτάσεις που αρδεύτηκαν το 1999 ανέρχονται σε 139.960 στρέμματα ποσοστό 46,15% επί του συνόλου των εκτάσεων.

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις είναι ελάχιστες (17,58%) και αφορούν, κυρίως στην περιοχή παρέμβασης του Νομού Πρέβεζας (23,6%), σε δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως ελιά), κτηνοτροφικά και βιομηχανικά φυτά, ενώ στην περιοχή παρέμβασης του Νομού Άρτας (14,25%), αφορούν σε βρώσιμη ελιά, ακτινίδια, καλλιέργειες προϊόντων κυρίως προς ιδιοκατανάλωση ή κτηνοτροφικών φυτών που στηρίζουν την τοπική κτηνοτροφία. Οι σημαντικές εκτάσεις βοσκοτόπων (35,81%) ευνοούν την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας (406.000 αιγοπρόβατα), ενώ οι εκτεταμένες δασοκαλύψεις (33,94%) δημιουργούν σημαντικές δυνατότητες ενασχόλησης με τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τα δάση. Όσον αφορά στις βιολογικές καλλιέργειες της περιοχής παρέμβασης, εστιάζονται κυρίως στην καλλιέργεια ελαιοποιήσιμης και βρώσιμης ελιάς, κτηνοτροφικών φυτών, εσπεριδοειδών, ακτινιδίων, καρυδιών και κηπευτικών και καταλαμβάνουν έκταση 2.160 στρεμμάτων, ενώ έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα βιολογικής κτηνοτροφίας ομάδα 12 κτηνοτρόφων από την περιοχή Βίγλα και Στρογγυλή του Δήμου Αμβρακικού, οι οποίοι εκτρέφουν συνολικά 400 αγελάδες ντόπιων αβελτίωτων ή ημιβελτιωμένων ελεύθερης βοσκής, «κατσίκια» γελάδια, κρεατοπαραγωγής σε παραγωγική ηλικία που έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιούν άγονες ζώνες. Η περιοχή παρέμβασης συνδυάζει αρκετούς παράγοντες, που θεωρούνται βασικοί έως ιδανικοί για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Οι δασικές εκτάσεις της περιοχής παρέμβασης είναι ιδιαίτερα εκτεταμένες και περιλαμβάνουν περίπου το 90% των δασικών εκτάσεων των Νομών Άρτας και Πρέβεζας. Καταλαμβάνονται κυρίως από κωνοφόρα και πλατύφυλλα, αείφυλλα και

φυλλοβάθα. Τα προϊόντα της υλοτομίας είναι καυσόξυλα και μικρές ποσότητες στρογγυλής βιομηχανικής ξυλείας.

Όσον αφορά στην αλιεία, τα παραγόμενα αλιεύματα προέρχονται από θαλάσσια και παράκτια αλιεία, από αλιεία εσωτερικών υδάτων και ιχθυοκαλλιέργειες.

Δευτερογενής τομέας:

Ο δευτερογενής τομέας, στην περιοχή εφαρμογής του προγράμματος, η οποία είναι μία κατ' εξοχήν ορεινή περιοχή, παρουσιάζει σημαντική υστέρηση και ο δείκτης βιομηχανικής ανάπτυξης είναι πολύ χαμηλός. Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων της περιοχής ασχολούνται, κυρίως, με την επεξεργασία προϊόντων του πρωτογενή τομέα (85%), είναι μικρής δυναμικότητας και γενικά πεπαλαιωμένης τεχνολογίας, ενώ η διασπορά τους στη περιοχή και η χωροθέτησή τους δημιουργούν ποικίλα προβλήματα. Οι περισσότερες μεταποιητικές μονάδες της περιοχής μπορούν να χαρακτηριστούν ως απλά βιοτεχνικά εργαστήρια οικογενειακού τύπου, δεδομένου ότι περίπου το 75% των μονάδων απασχολεί 1-2 άτομα ενώ το 95% των μονάδων απασχολεί κάτω από 5 άτομα.

Μερικοί από τους βασικούς παράγοντες που χαρακτηρίζουν την υστέρηση της δευτερογενούς δραστηριότητας είναι: **(i)** το μικρό μέγεθος της αγοράς και η σύνθεσή της (πολλά νοικοκυριά συνταξιούχων και ατόμων προχωρημένης ηλικίας) στοιχείο που αποτρέπει την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, **(ii)** οι εν γένει συνθήκες που επικρατούν στις κοινωνίες της περιοχής δεν συμβάλλουν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, **(iii)** η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και, **(iv)** η έλλειψη πληροφόρησης για τις υπάρχουσες χρηματοδοτικές δυνατότητες και τα διάφορα κίνητρα .

Σε γενικές γραμμές ο δευτερογενής τομέας είναι σε μειονεκτική θέση και δεν μπορεί να λειτουργήσει αυτοτελώς. Ωστόσο φαίνεται ότι υπάρχουν σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη του, μέσα από την ανάπτυξη, πέραν των άλλων, των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή, η οποία αναμένεται να δημιουργήσει αυξημένη ζήτηση για μεταποιημένα προϊόντα ποιότητας του αγροδιατροφικού τομέα και για προϊόντα παραδοσιακής βιοτεχνίας – χειροτεχνίας. Επίσης, η προοπτική σήμανσης αρκετών προϊόντων ως προϊόντα γεωγραφικής προέλευσης, προϊόντα ποιότητας ή ακόμα και βιολογικά, θα ανακάμψει ιδιαίτερα τον κλάδο μεταποίησης αγροτικών προϊόντων. Τέλος, μεταξύ των παραγόντων που αναμένεται να

αναστρέψουν το χαμηλό βαθμό ανάπτυξης του δευτερογενή τομέα περιλαμβάνεται: **(i)** η αναμενόμενη κατασκευή σημαντικών οδικών αξόνων και ιδιαίτερα της Εγνατίας Οδού η οποία θα άρει μερικά την γεωγραφική απομόνωση της περιοχής και της Περιφέρειας Ηπείρου γενικότερα, και **(ii)**, η δημιουργία Κέντρων Υποδοχής Επενδυτών στην Άρτα και την Πρέβεζα και του ΚΕΤΑ, στην έδρα της Περιφέρειας, τα οποία θα διευκολύνουν την δημιουργία νέων επιχειρήσεων τόσο από την πλευρά των διαδικασιών όσο και από την πλευρά της ενημέρωσης για όλες τις δυνατότητες που παρέχει το Γ΄ ΚΠΣ.

Τριτογενής τομέας:

Ο τριτογενής τομέας δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος στην περιοχή παρέμβασης για μια σειρά από αντικειμενικούς λόγους οι οποίοι μπορούν να συνοψιστούν στα εξής: **(i)** η περιοχή συγκροτείται από δεκαεννέα (19) Δήμους με εκατόν δέκα έξη (116) Δημοτικά Διαμερίσματα και τέσσερις (4) αυτοτελείς Κοινότητες. Ο μικρός πληθυσμός του καθ' ενός απ' αυτούς αλλά και η ιδιαίτερα μεγάλη διασπορά τους στο χώρο, δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη μεγάλων μονάδων εμπορίου και υπηρεσιών, **(ii)** οι υφιστάμενες μονάδες καλύπτουν ικανοποιητικά τις ανάγκες της περιοχής αλλά αντιμετωπίζουν έντονο πρόβλημα εποχικής λειτουργίας λόγω μετακίνησης του πληθυσμού που ασχολείται με την κτηνοτροφία, κατά τους χειμερινούς μήνες, **(iii)** ο τομέας των τουριστικών υπηρεσιών και των συμπληρωματικών δραστηριοτήτων άρχισε να αναπτύσσεται με σχετική καθυστέρηση και επιφυλακτικά, με μικρές μονάδες εναλλακτικού κυρίως τουρισμού και εστίασης-αναψυχής.

Κύριο χαρακτηριστικό των λίγων μονάδων εμπορίου, υπηρεσιών και τουρισμού που λειτουργούν, είναι το μικρό τους μέγεθος και ο μικρός αριθμός των απασχολούμενων, γεγονός που τις κατατάσσει στην κατηγορία των μικρομεσαίων - οικογενειακών επιχειρήσεων τοπικού χαρακτήρα. Το ίδιο συμβαίνει και με τις υπηρεσίες Δημόσιας Διοίκησης, Εκπαίδευσης, Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας και Εργασίας οι οποίες έχουν επίσης καθαρά τοπικό χαρακτήρα.

Γενικά, ο τριτογενής τομέας, τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζει μια σχετική ανάπτυξη κυρίως στα μεγάλα Δημοτικά Διαμερίσματα, λόγω του απομακρυσμένου της περιοχής και του δυναμισμού που παρουσιάζει ο κλάδος των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στον κλάδο «Εστίαση - Αναψυχή» καταγράφεται σημαντικός αριθμός παραδοσιακών καφενείων και καταστημάτων εστίασης και αναψυχής (ταβέρνες, καφετέριες κ.λ.π.) Στην τελευταία κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και τα κρεοπωλεία, τα περισσότερα από τα οποία λειτουργούν και ως ταβέρνες – ψησταριές - εστιατόρια, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες που ο πληθυσμός της περιοχής αυξάνεται. Τα καταστήματα της κατηγορίας αυτής εξυπηρετούν και τον κλάδο του τουρισμού, προσφέροντας τις σχετικές υπηρεσίες στους επισκέπτες – τουρίστες. Τα παραδοσιακά καφενεία και τα καταστήματα εστίασης - αναψυχής, αντιπροσωπεύουν το 65,2% του συνολικού αριθμού καταστημάτων και το 64,4% του συνολικού αριθμού των απασχολούμενων. Το μέσο μέγεθος απασχόλησης δεν υπερβαίνει τα δύο (2) άτομα ανά επιχείρηση και στις περισσότερες περιπτώσεις οι απασχολούμενοι είναι άτομα της οικογένειας των επιχειρηματιών (αυτοαπασχόληση).

Ο κλάδος του τουρισμού άρχισε να αναπτύσσεται κατά την τελευταία δεκαετία, σχεδόν αποκλειστικά μέσα από τις εναλλακτικές μορφές του. Η συγκεκριμένη μορφή ανάπτυξης προσδιορίστηκε από μια σειρά ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες ο σημαντικότερος από τους οποίους είναι το μοναδικό σύνολο φυσικών, αρχιτεκτονικών και πολιτιστικών πόρων, αρμονικά συνδυασμένων μεταξύ τους, οι οποίοι δημιουργούν μια ξεχωριστή ιδιαιτερότητα.

Στον τομέα των καταλυμάτων υπήρξαν συγκεκριμένες επενδυτικές δραστηριότητες, που δημιούργησαν μικρές οργανωμένες μονάδες, οι οποίες, όμως, δεν επαρκούν να καλύψουν τη διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο και τις περιόδους των εορτών. Τα περισσότερα από αυτά τα καταλύματα λειτουργούν σαν αγροτουριστικά και έχουν χρηματοδοτηθεί από την Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II. Από την ίδια πρωτοβουλία δημιουργήθηκαν και άλλες τουριστικές υποδομές, υποστηρικτικές των εναλλακτικών μορφών.

Γενικά, η περιοχή μελέτης αν και βρίσκεται σε μια φάση ανάπτυξης και οργάνωσης των τουριστικών της υποδομών παρουσιάζει σημαντική υστέρηση σε σύγκριση με άλλες ανταγωνιστικές ορεινές περιοχές, κυρίως, του Ν. Ιωαννίνων, στις οποίες επιτεύχθηκε ικανοποιητική πρόοδος, πραγματοποιήθηκαν σημαντικές επενδύσεις, αναπτύχθηκαν δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, αξιοποιήθηκαν τοπικές ιδιαιτερότητες κ.λ.π.

Συμπέρασμα:

Με βάση την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης όπου αντικατοπτρίζονται σαφώς οι συγκεκριμένες ανάγκες του τοπικού πληθυσμού αλλά και οι προοπτικές της περιοχής, η ανάλυση SWOT του εγκεκριμένου Τοπικού Προγράμματος Δράσης που πραγματοποίησε, το 2006 η ΟΤΔ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε.» είναι επίκαιρη, με βάση τα σημερινά δεδομένα, και αποδίδει αρκετά τεκμηριωμένα τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τις ευκαιρίες και τις αδυναμίες της περιοχής παρέμβασης, στοιχεία που αξιολογούν ως σωστή την επιλογή της στρατηγικής που ακολουθεί η Ο.Τ.Δ. και τον καθορισμό των ειδικών και επιχειρησιακών στόχων του τοπικού προγράμματος.

4.2 Τάσεις και προοπτικές που χαρακτηρίζουν το ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον

Η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και ανασυγκρότηση του αγροτικού χώρου σε σημαντικό βαθμό επηρεάζεται από τις επιδόσεις του πρωτογενή τομέα, ο οποίος, στις περισσότερες περιοχές της χώρας μας, και ιδιαίτερα στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, αποτελεί το βασικό μοχλό περιφερειακής ανάπτυξης. Στις περιοχές αυτές παρατηρείται μια σειρά προβλημάτων/προκλήσεων (οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά κλπ) των οποίων η αντιμετώπιση επιχειρείται με την εφαρμογή, κατεξοχήν, της πολιτικής για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Η πολιτική για την ανάπτυξη της υπαίθρου βρίσκεται σε συμφωνία με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και ευθυγραμμίζεται με τις προτάσεις που υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο της ΕΕ (i) στη Λισαβόνα (Μάρτιο 2000), όπου τέθηκε ο στόχος η ΕΕ να γίνει η πλέον ανταγωνιστική οικονομία βασιζόμενη στη γνώση μέχρι το 2010 και (ii), στο Γκέτεμποργκ (Ιούνιος 2001) όπου αναδείχθηκε η έμφαση που δίνεται στην προστασία του περιβάλλοντος (φυσικού, πολιτιστικού κλπ) και στην υιοθέτηση του προτύπου της αειφορικής ανάπτυξης. Με βάση το πλαίσιο αυτό είναι εμφανές ότι η αγροτική πολιτική, πλέον, προσανατολίζεται προς την ικανοποίηση των απαιτήσεων της κοινωνίας για μια γεωργία που παράγει ποικιλία ασφαλών και ποιοτικών προϊόντων με παράλληλο σεβασμό των κανόνων για την υγιεινή των ζώων και της προστασίας του περιβάλλοντος. Αυτή η στροφή της ΚΑΠ εντάθηκε ακόμη περισσότερο με την πρόσφατη (2005-2006) μεταρρύθμιση της όπου με την εισαγωγή της ενιαίας αποδεσμευμένης ενίσχυσης, της πολλαπλής

συμμόρφωσης και της δυναμικής διαφοροποίησης, είναι εμφανής και περισσότερο έντονη πλέον, η σύνδεση των δύο παραδοσιακών πυλώνων της ΚΑΠ (του 1^{ου} που εστιάζει στην εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού βασικού εισοδήματος στους παραγωγούς οι οποίοι πλέον είναι σε θέση να παράγουν προϊόντα που ανταποκρίνονται στην καταναλωτική ζήτηση και του 2^{ου} ο οποίος υποστηρίζει τον ευρύτερο ρόλο που διαδραματίζουν οι παραγωγοί ως θεματοφύλακες της υπαίθρου και ως παροχείς δημοσίων και περιβαλλοντικών αγαθών).

Ειδικότερα, αν και οι επιπτώσεις από την εφαρμογή των νέων μέτρων που θέτει η ΚΑΠ είναι δύσκολο να προσδιοριστούν με σαφήνεια, αναμένεται

- ↳ να διαμορφωθούν συνθήκες σημαντικής ευελιξίας ως προς την επιλογή του είδους της παραγωγής,
- ↳ να διασφαλιστεί η σταθερότητα των εισοδημάτων στους πράγματι παραγωγούς,
- ↳ να εξαλειφθούν τα μέχρι πρότινος ισχύοντα κίνητρα τα οποία δημιουργούσαν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις,
- ↳ να διαμορφωθεί ένα νέο πρότυπο γεωργού-κατόχου αγροτικής εκμετάλλευσης το οποίο θα προσιδιάζει περισσότερο προς εκείνο του αυτοαπασχολούμενου και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων δηλαδή: συνθήκες ανταγωνισμού, διευρυμένη γκάμα επιλογών, αυξημένες ευκαιρίες, απλούστερες διαδικασίες αλλά και μεγαλύτερη επιχειρηματική ευθύνη περισσότερη εισοδηματική ανασφάλεια και απαιτήσεις για εξειδικευμένα προσόντα.

4.3 Επιθυμητή κατάσταση μετά την εφαρμογή του Προγράμματος

Με βάση τη SWOT Ανάλυση του τοπικού ολοκληρωμένου προγράμματος LEADER+ της νότιας Ηπείρου διαμορφώθηκαν οι ακόλουθοι γενικοί / στρατηγικοί και ειδικοί στόχοι που αποτυπώνουν την προσδοκώμενη και επιθυμητή κατάσταση μετά την εφαρμογή του προγράμματος .¹⁹

Ο πρώτος γενικός στόχος είναι: Η «Ολοκληρωμένη, αιεφόρος ανάπτυξη της ορεινής – μειονεκτικής νότιας Ηπείρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών, με έμφαση

¹⁹ Πηγή: <http://www.epirusa.gr/leader+/nom/index.htm>

στην ποιότητα». Ο στόχος αυτός βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με τις προτεραιότητες τόσο της Ε.Ε. αλλά και του Εθνικού προγράμματος για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών, μέσω της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της μείωσης των διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών, καθώς και της διατήρησης του περιβάλλοντος και της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Με το στόχο αυτό, επιδιώκεται η ενσωμάτωση της περιοχής εφαρμογής σε μία ολοκληρωμένη προσπάθεια ανασυγκρότησης της υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, η συμβολή στην προσπάθεια αναστροφής των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων καθώς και η δημιουργία συνθηκών πολυαπασχόλησης, και η δημιουργία δυνατοτήτων αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με ρυθμούς που θα επιτρέψουν τη διατήρηση του φυσικού χώρου και τη διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την πιλοτική εφαρμογή νέων, για τα δεδομένα της περιοχής, μορφών:

- επιχειρηματικότητας, με την στενή έννοια,
- διασύνδεσης μεταξύ τομέων, που μέχρι σήμερα ήταν πολύ χαλαρά συνδεδεμένοι, όπως ο αγροτουρισμός, με την παραγωγή τοπικών προϊόντων,
- ενίσχυσης της ποιότητας σε όλα τα επίπεδα (τόσο στην εικόνα των υποδομών και την παροχή υπηρεσιών στον αγροτουρισμό, όσο και στην εξασφάλιση σημάτων ποιότητας στις επιχειρήσεις τροφίμων - HACCP, ΠΟΠ, ΠΓΕ, ιδιοτυπίας, βιολογικά κ.ά.)
- ανάδειξης του τοπικού πολιτισμού και του φυσικού περιβάλλοντος,
- ενίσχυσης της ανάληψης συλλογικών δράσεων, στοιχείο, που στην περιοχή εμφανίζει σημαντική υστέρηση.

Ο δεύτερος γενικός/στρατηγικός στόχος είναι: Η συμβολή στην άρση της απομόνωσης της περιοχής με την συνεργασία τόσο με όμορες περιοχές όσο και με αντίστοιχες περιοχές του Εθνικού χώρου αλλά και την προώθηση διακρατικών συνεργασιών. Ο στόχος αυτός σχετίζεται άμεσα με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού των αγροτικών περιοχών και για άρση της απομόνωσης τους.

Ο στόχος θα επιτευχθεί με την ανάπτυξη δικτύωσης και συνεργασιών σε Εθνικό, Ευρωπαϊκό ή και ευρύτερο επίπεδο, για ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών, καθώς και για δημιουργία κρίσιμης μάζας για την καλύτερη πρόσβαση στην αγορά των προϊόντων και των υπηρεσιών. Με το στόχο αυτό ενισχύεται η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων.

Όσον αφορά τις ειδικές μορφές τουρισμού στον αγροτικό χώρο, που συχνά χαρακτηρίζονται με τον όρο αγροτουρισμός, οι τάσεις και οι προοπτικές αφορούν στην δυνατότητα του επισκέπτη να γνωρίζει την τοπική παράδοση, τα τοπικά χαρακτηριστικά προϊόντα, να απολαμβάνει την τοπική γαστρονομία και να γνωρίζει την τοπική παράδοση και ιστορία αλλά και να συμμετέχει στις ασχολίες των κατοίκων, σε συνδυασμό με την ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο αγροτικός τουρισμός, που μπορεί να αποτελέσει μια βασική αναπτυξιακή διέξοδο για την περιοχή παρέμβασης, για να μπορέσει να λειτουργήσει αποτελεσματικά και σε μια μακρόπνοη προοπτική, πρέπει να στηριχθεί στις ακόλουθες βασικές προϋποθέσεις :

- υπηρεσίες ποιότητας στις υποδομές και τις υπηρεσίες διαμονής και εστίασης και κατευθυνόμενη κίνηση των επισκεπτών,
- διαφοροποίηση προσφερόμενου αγροτουριστικού προϊόντος εμπλουτισμός αυτού με παράπλευρες δραστηριότητες και σύνδεση με την τοπική ιστορία και πολιτισμό
- ταυτόχρονη διασύνδεση με την παραγωγή τοπικών προϊόντων.

Συνεπώς, για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων η χάραξη της αναπτυξιακής στρατηγικής πρέπει να έχει σαφώς πολυτομεακό χαρακτήρα. Επιπλέον, οι διάφοροι τομείς και οι δράσεις, που εντάσσονται σε αυτόν, να αποτελούν ένα συνεκτικό πλαίσιο αλληλεξάρτησης, ώστε να επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη δυνατή συνέργια και επομένως η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων.

4.4 Αξιολόγηση της καταλληλότητας και επικαιρότητας της Στρατηγικής

Μετά την εξέταση και επικαιροποίηση της SWOT ανάλυσης, η ενδιάμεση αξιολόγηση επανεξετάζει τη συνολική λογική του Τοπικού Προγράμματος, υπό το πρίσμα της νέας συγκυρίας και των νέων δεδομένων, ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο

κάθε μέτρο ή και δράση συμβάλλει στην επίτευξη των συνολικών στόχων και αποτιμά τη συνεχιζόμενη επικαιρότητα και συνέπειά τους.

Τα βασικά θέματα που καλύπτει είναι: **(i)** η εκτίμηση της συνεχιζόμενης επικαιρότητας των στόχων σε σχέση με τις ανάγκες που έχουν προσδιοριστεί, λαμβανομένων υπόψη και τυχόν νέων παραγόντων που ευνοούν την οικονομική και κοινωνική συνοχή, το περιβάλλον και την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, **(ii)** η αιτιολόγηση της διατήρησης ή μεταβολής της βαρύτητας κάθε μέτρου και δράσης και **(iii)**, η αξιολόγηση της συνέπειας του προγραμματισμού, σε σχέση με την επίτευξη των στόχων του Τοπικού Προγράμματος.

Προκειμένου να καλυφθούν οι προαναφερθείσες επιδιώξεις ο αξιολογητής ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο οι 2 άξονες του Τοπικού Προγράμματος (και τα επιμέρους μέτρα αυτών) συμβάλλουν στην επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων του, λαμβάνοντας υπόψη, τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από τη σημερινή κατάσταση και τους στόχους και τα αποτελέσματα άλλων προγραμμάτων που υλοποιούνται στην ίδια περιοχή παρέμβασης (όπως το ΕΠΑΑΑΥ, ΕΠΑΑ, Άξονας Αγροτικής Ανάπτυξης των Π.Ε.Π.).

Πεδίο παρατήρησης του Συμβούλου αποτελεί το πλέγμα των Αξόνων Προτεραιότητας που συγκροτούν το Τοπικό Πρόγραμμα της Κ.Π. LEADER+ και η εξειδίκευση των τελευταίων σε Μέτρα και στόχος του είναι η επαλήθευση της ορθότητας της διάρθρωσης του Προγράμματος, από άποψη συνδυασμού παρεμβάσεων και εσωτερικών ισορροπιών (χρηματοδοτική κατανομή πόρων).

Η στρατηγική του Προγράμματος εξετάζεται υπό το πρίσμα των ακόλουθων διακριτών οπτικών γωνιών, που σηματοδοτούν αντίστοιχα κριτήρια ελέγχου της συνάφειας:

- (1) του προγράμματος σε σχέση με τη στοχοθεσία του (εσωτερική συνοχή).*
- (2) των στόχων και επιλογών στρατηγικής σε σχέση με τις ιεραρχημένες ανάγκες (εξωτερική συνοχή).*
- (3) του προγράμματος σε σχέση με οριζόντιες πολιτικές / γενικότερους στόχους κοινωνικοοικονομικής συνοχής (συμμόρφωσης)..*

4.5 Εξέταση της εσωτερικής συνοχής του Προγράμματος

Η εξέταση της εσωτερικής συνοχής του προγράμματος γίνεται υπό το πρίσμα της διερεύνησης ενδεχομένων αποκλίσεων της στοχοθέτησης και της αναπτυξιακής στρατηγικής που θέτει το Τοπικό πρόγραμμα σε σχέση με τους γενικούς και ειδικούς στόχους του Τοπικού Προγράμματος κατά την φάση της υλοποίησής τους. Οι δύο γενικοί στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος της Κ.Π. LEADER+ εξειδικεύονται σε μία σειρά από ειδικούς στόχους, που σχετίζονται με τα επιμέρους Μέτρα. Για την αποσαφήνιση της λογικής σχέσης μεταξύ Μέτρων και Στόχων του τοπικού προγράμματος καταρτίζεται ποιοτική-μήτρα συνάφειας (Μέτρα / Στόχοι). Τα οριζόντια σύνολα αποδίδουν τη συνολική συμβολή κάθε Μέτρου (και, κατ' επέκταση, Άξονα Προτεραιότητας) σε κατεύθυνση επίτευξης της στοχοθεσίας του τοπικού προγράμματος, ενώ τα κάθετα σύνολα εκφράζουν μία ένδειξη (ποιοτική) σχετικά με την σημασία που αποδίδει το τοπικό πρόγραμμα στον κάθε στόχο, καθώς προσδιορίζουν το πλήθος των Μέτρων που κινούνται σε κατεύθυνση επίτευξης του τελευταίου

Μήτρα συνάφειας μέτρων στόχων του τοπικού προγράμματος

Α.Π.	ΜΕΤΡΑ	Γ.Σ.1					Γ.Σ.2	ΣΥΝΟΛΟ
		Ε.Σ.1.1	Ε.Σ.1.2	Ε.Σ.1.3	Ε.Σ.1.4	Ε.Σ.1.5	Ε.Σ.2.1	
1	1.1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	1.2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
	1.3		✓	✓		✓		3
	1.4	✓		✓		✓	✓	4
2	2.1				✓		✓	2
	2.2	✓		✓	✓	✓	✓	5
ΣΥΝΟΛΟ		4	3	5	4	4	5	

Με βάση την ποιοτική μήτρα συνάφειας μέτρων-στόχων τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουμε είναι τα εξής:

Από τα στοιχεία της Μήτρας Συνάφειας, διαπιστώνεται ότι τα μέτρα του Άξονα

Προτεραιότητας 1 και του Άξονα Προτεραιότητας 2 συμβάλλουν στην επίτευξη των δύο (2) γενικών και των έξι (6) επιμέρους ειδικών στόχων του προγράμματος

Το Μέτρο 1.1. «Τεχνική υποστήριξη των φορέων υλοποίησης (Ομάδες Τοπικής Δράσης) και το Μέτρο 1.2. «Ενισχύσεις σε επενδύσεις – Στήριξη στην επιχειρηματικότητα» παρουσιάζουν άμεση ή έμμεση συσχέτιση με όλους τους ειδικούς στόχους του προγράμματος και η συμβολή τους ως προς την κατεύθυνση επίτευξης της στοχοθεσίας του προγράμματος συγκεντρώνει ποσοστό 100,00%.

Το Μέτρο 1.3. «Υποστηρικτικές ενέργειες» παρουσιάζει συνάφεια σε τρεις (3) από τους (6) Ειδικούς Στόχους και συγκεντρώνει ποσοστό ως προς την επίτευξη της στοχοθεσίας 50%

Το Μέτρο 1.4. «Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς» παρουσιάζει συνάφεια σε τέσσερις (4) από τους έξι (6) συνολικά ειδικούς στόχους και η συμβολή του ως προς την επίτευξη της στοχοθεσίας είναι 66,6%

Το Μέτρο 2.1. «Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας, διατοπική - διαπεριφερειακή συνεργασία» παρουσιάζει συνάφεια σε (2) από τους (6) συνολικά ειδικούς στόχους και η συμβολή του ως προς την επίτευξη της στοχοθεσίας είναι 33,3 %

Το Μέτρο 2.2. «Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών «διακρατική συνεργασία» παρουσιάζει συνάφεια σε πέντε (5) από τους έξι (6) συνολικά ειδικούς στόχους και η συμβολή του ως προς την επίτευξη της στοχοθεσίας είναι 83,3%

Επιπρόσθετα, ελέγχεται και αξιολογείται η εσωτερική συνοχή του προγράμματος με την εύρεση της συνάφειας (θετικής ή αρνητικής) η οποία υπάρχει μεταξύ των Μέτρων (Μήτρα Μέτρων / Μέτρων) βάσει του υπολογισμού των συντελεστών θετικών και αρνητικών συνεργιών.²⁰

²⁰ Πηγή: <http://www.leader+.gr>

**Μήτρα θετικών και αρνητικών συνεργιών στο τοπικό πρόγραμμα
LEADER+**

		ΑΠ 1				ΑΠ 2	
		M1.1.	M1.2	M1.3	M1.4	M2.1	M2.2
ΑΠ 1	M1.1		2	2	2	2	2
	M1.2	1		1	2	2	2
	M1.3		2		2		
	M1.4		2	1		2	2
ΑΠ2	M2.1		2		2		
	M2.2		2		2	2	

	S+	S-	N+	N-	Cs+
M1.1	10		5		1,00
M1.2	8		5		0,80
M1.3	4		2		1,00
M1.4	7		4		0,88
M2.1	6		3		1,00
M2.2	6		3		1,00
Σύνολο	41		22		0,93

Τιμές συντελεστών :

0 απουσία συνέργιας

1 μικρή συνέργια

2 πλήρης συνέργια

S+ Άθροισμα θετικών κελιών

S- Άθροισμα αρνητικών κελιών

N+ Πλήθος θετικών κελιών

N- Πλήθος αρνητικών κελιών

Άθροισμα θετικών κελιών

$C_{s+} = \frac{\text{Άθροισμα θετικών κελιών}}{\text{Σύνολο S+}}$

(Άθροισμα θετικών κελιών)X2

Από τα στοιχεία της Μήτρας θετικών /αρνητικών συνεργιών διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Το Μέτρο 1.1. παρουσιάζει απόλυτη συνέργια με τα υπόλοιπα πέντε (5) Μέτρα επιτυγχάνοντας απόλυτο βαθμό συνέργιας ίσο με 1,00.
- Το Μέτρο 1.2. παρουσιάζει επίσης συνέργια με τα υπόλοιπα πέντε (5) Μέτρα, επιτυγχάνοντας βαθμό συνέργιας ίσο με 0,80.
- Το Μέτρο 1.3. παρουσιάζει συνέργια με δύο (2) Μέτρα, επιτυγχάνοντας βαθμό ίσο με 1,00.
- Το Μέτρο 1.4. παρουσιάζει συνέργια με τέσσερα (4) Μέτρα επιτυγχάνοντας βαθμό ίσο με 0,88.

- Τα Μέτρα 2.1. και 2.2., παρουσιάζουν συνέργια με τρία (3) μέτρα και επιτυγχάνει κάθε ένα βαθμό ίσο με 1,00.
- Τέλος ο βαθμός συνέργιας του προγράμματος συνολικά επιτυγχάνει βαθμό ίσο με 0,93.

4.6 Εξέταση της εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος

Για το σκοπό αυτό, καταρτίζεται -ποιοτική- μήτρα συνάφειας (Μέτρα / Ανάγκες). Τα οριζόντια σύνολα αποδίδουν τη σωρευτική επίδραση που ασκεί κάθε Μέτρο (και, κατ' επέκταση, Άξονας Προτεραιότητας) σε κατεύθυνση ικανοποίησης των διαπιστωμένων αναγκών. Τα κάθετα σύνολα προσδιορίζουν το πλήθος των Μέτρων που κινούνται σε κατεύθυνση ικανοποίησης της εκάστοτε ανάγκης και, υπό την έννοια αυτή, εκφράζουν μία ένδειξη (ποιοτική) σχετικά με τη σημασία που αποδίδει το τοπικό πρόγραμμα LEADER+ στα διαπιστωμένα προβλήματα του αγροτικού χώρου στον οποίο αναφέρεται.

Ως ανάγκες προσδιορίστηκαν οι αδυναμίες και απειλές που προέκυψαν από την SWOT ανάλυση της περιοχής παρέμβασης που είναι :

- AN. 1. Έλλειψη οργανωμένης προβολής της περιοχής.
- AN. 2. Πληθυσμιακή αποδυνάμωση με έντονο ρυθμό.
- AN. 3. Υψηλός Βαθμός εξάρτησης από τα αστικά κέντρα.
- AN. 4. Υψηλό ποσοστό γήρανσης πληθυσμού
- AN. 5. Χαμηλός βαθμός κάλυψης σε τουριστικά καταλύματα
- AN. 6. Έλλειψη δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού.

Μήτρα συνάφειας Στρατηγικής – Αναγκών

ΑΠ	ΜΕΤΡΑ	ΑΝΑΓΚΕΣ							ΣΥΝΟΛΟ
		ΑΝ. 1	ΑΝ. 2	ΑΝ 3	ΑΝ 4	ΑΝ5	ΑΝ 6		
ΑΠ1	M 1.1.	✓					✓		2
	M 1.2.		✓	✓	✓	✓	✓		5
	M 1.3.	✓			✓		✓		3
	M 1.4.	✓	✓	✓		✓	✓		5
ΑΠ2	M 2.1.		✓				✓		2
	M 2.2.		✓				✓		2
ΣΥΝΟΛΟ		3	4	2	2	2	6		

Από τα στοιχεία της μήτρας συνάφειας Μέτρων / Αναγκών διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Τα Μέτρα 1.2. και 1.4. παρουσιάζουν την μεγαλύτερη σωρευτική επίδραση στην κατεύθυνση ικανοποίησης των διαπιστωμένων αναγκών, ακολουθούν τα Μέτρα 1.3. και τελευταία τα Μέτρα 1.1, 2.1. και 2.2
- Με βάση το πλήθος των Μέτρων που κινούνται προς την κατεύθυνση της ικανοποίησης των διαπιστωμένων αναγκών η σημασία που αποδίδει το τοπικό πρόγραμμα τις κατατάσσει ως ακολούθως ΑΝ. 6-ΑΝ. 2-ΑΝ 1-ΑΝ. 3-ΑΝ. 4-ΑΝ. 5.

4.7 Συμβατότητα του Προγράμματος με οριζόντιες πολιτικές

Η εξέταση της συμβατότητας ενός προγράμματος, με την ιδιαιτερότητα του LEADER+, με τις οριζόντιες πολιτικές της Ε.Ε. για ένα Πρόγραμμα βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στη συσχέτιση της στοχοθέτησης και των προτεραιοτήτων που θέτει το

Πρόγραμμα, με το βαθμό που αυτές εναρμονίζονται με τις προτεραιότητες που θέτουν οι οριζόντιες πολιτικές της Ε.Ε. και, ειδικότερα η Κοινή Αγροτική Πολιτική, η πολιτική για την ανταγωνιστικότητα και η πολιτική για το περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό καταρτίζεται ποιοτική μήτρα συνάφειας (Μέτρα/Οριζόντιες πολιτικές). Τα οριζόντια σύνολα αποδίδουν την σωρευτική επίδραση που ασκεί κάθε Άξονας Προτεραιότητας ή Μέτρο στην κατεύθυνση ικανοποίησης των γενικότερων στόχων των οριζόντιων θεμάτων και πολιτικών, ενώ τα κατακόρυφα σύνολα προσδιορίζουν το πλήθος των μέτρων η υλοποίηση των οποίων κινείται προς την κατεύθυνση εξυπηρέτησης των οριζόντιων πολιτικών και των γενικότερων στόχων που έχουν τεθεί από αυτές

ΑΠ	ΜΕΤΡΑ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ-ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟΙ ΣΤΟΧΟΙ					Σύνολο
		Περιβάλλον	Ισότητα Ευκαιριών	Απασχόληση	Ανταγωνιστικότητα	Επιχειρηματικότητα	
ΑΠ1	M1.1			✓			1
	M1.2	✓ ?	✓	✓	✓	✓	5
	M1.3	✓	✓	✓	✓		4
	M1.4	✓		✓	✓	✓	4
ΑΠ2	M2.1				✓	✓	2
	M2.2	✓ ?	✓ ?	✓ ?		✓ ?	4
Σύνολο		4	3	5	4	4	

Ερμηνευτικό Υπόμνημα:	ο	Καμία σχέση η ουσιαστική επίπτωση
	✓	Ουσιαστική θετική συμβολή
	?	αβέβαιες προβλέψεις ή γνωστικά κενά
	✗	Ουσιαστικές αρνητικές επιπτώσεις
	✓?	Ενδεχόμενη αλλά απρόβλεπτη θετική συμβολή
	✗?	Ενδεχόμενες αλλά απρόβλεπτες αρνητικές επιπτώσεις

4.8 Συμβατότητα του Προγράμματος με την Κοινή Αγροτική Πολιτική

Οι δύο γενικοί στόχοι του Τοπικού Προγράμματος LEADER+ είναι απόλυτα εναρμονισμένοι με τον δεύτερο πυλώνα της ΚΑΠ που στηρίζει την ανάπτυξη της υπαίθρου. Η πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη συμπληρώνει τα παραδοσιακά μέσα της ΚΑΠ σχετικά με τη διαχείριση των αγορών, τα οποία συνιστούν τον πρώτο της πυλώνα. Οι στόχοι του δεύτερου πυλώνα περιλαμβάνουν όχι μόνο τους στόχους της ΚΑΠ (άρθρο 33 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας) αλλά και εκείνους άλλων διατάξεων της συνθήκης και συγκεκριμένα τα άρθρα που αναφέρονται στην οικονομική και κοινωνική συνοχή (άρθρο 158) και την προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 174).

Με την Ενδιάμεση Αναθεώρηση της ΚΑΠ τα βασικά στοιχεία της οποίας παρουσιάζονται στο πλαίσιο που ακολουθεί επιχειρείται ένας επαναπροσανατολισμός της ευρωπαϊκής γεωργικής πολιτικής. Σκοπός της Ε.Ε. είναι να δημιουργήσει μια ευρωπαϊκή γεωργία περισσότερο ανταγωνιστική και προσανατολισμένη προς την αγορά. Οι επιπτώσεις των αλλαγών που επιφέρει η νέα ΚΑΠ στην ελληνική γεωργία είναι πολύ δύσκολο να εκτιμηθούν προς το παρόν.

Παρατηρείται ότι η πρόσφατη αναθεώρηση της ΚΑΠ δεν επηρεάζει την εφαρμογή του Προγράμματος LEADER+ άμεσα. Έμμεσα όμως δείχνει ότι η προσέγγιση LEADER για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών θα ενισχυθεί με περισσότερους πόρους, δείχνοντας ότι η διεύρυνση του πεδίου παρέμβασης του ΕΓΤΠΕ, όπως αποτυπώθηκε στο Άρθρο 33 του Κανονισμού Ε.Ε. 1257/99, θα ενισχυθεί ακόμα περισσότερο κατά τη νέα προγραμματική περίοδο.²¹

²¹ Πηγή: <http://www.agrotianaptixi.gr>

4.9 Συμβατότητα του Προγράμματος με την πολιτική για την Ανταγωνιστικότητα

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα LEADER+, παρά τη σχετικά χαμηλή χρηματοδοτική του βαρύτητα, σε σχέση με το σύνολο των πόρων που διατίθενται στη χώρα κατά την τρίτη προγραμματική περίοδο (Γ' ΚΠΣ, Ταμείο Συνοχής, Κοινοτικές Πρωτοβουλίες), αλλά και το ευρύτερο πλαίσιο των στόχων του, που επικεντρώνεται στην έννοια της «χωρικής ανάπτυξης», μέσω μιας ολοκληρωμένης και πιλοτικής αναπτυξιακής στρατηγικής η οποία ξεφεύγει από την στενά προσδιορισμένη έννοια της «ανταγωνιστικότητας» των επιμέρους τομέων της οικονομίας, παρουσιάζει υψηλή συμβατότητα με τη συνολική εθνική πολιτική για την ανταγωνιστικότητα. Είναι αυτονόητο ότι η εθνική πολιτική για την ανταγωνιστικότητα είναι εναρμονισμένη με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή πολιτική.

Με δεδομένη τη «χρηματοδοτική» δυνατότητα της LEADER+ αλλά και τις κατηγορίες παρεμβάσεων που δύναται να χρηματοδοτηθούν, όπως αυτές καταγράφονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, διαπιστώνεται ότι τουλάχιστον προγραμματικά το Τ.Π. της LEADER+ είναι απόλυτα συμβατό με την οριζόντια πολιτική για την ανταγωνιστικότητα.

Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής της Λισσαβόνας (Μάρτιος 2000), οι τομείς «πολιτικής» που θα συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου για να καταστεί η Ευρώπη «η πιο ανταγωνιστική και δυναμική, βασισμένη στη γνωστή οικονομία του κόσμου μέχρι το 2010 ικανή για βιώσιμη ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή», είναι:

- Επιχειρηματικότητα
- Κανονιστικό και Διοικητικό Περιβάλλον
- Πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις
- Ανθρώπινο δυναμικό
- Διάδοση καινοτομιών και γνώσεων
- Πρόσβαση σε ΤΠΕ
- Ανοικτές και εύρυθμα λειτουργικές αγορές

Από τους ανωτέρω τομείς το Τ.Π. της LEADER+ μπορεί να συμβάλει άμεσα στην επιχειρηματικότητα, στη διάδοση καινοτομιών και γνώσεων και στη βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και έμμεσα στο ανθρώπινο δυναμικό. Η έννοια της άμεσης συμβολής εξετάζεται πάντα σε συνδυασμό με δύο παραμέτρους που είναι:

- οι συνολικοί πόροι του Προγράμματος
- η περιοχή εφαρμογής της LEADER+ και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιοχή παρέμβασης.

Ειδικότερα, όσον αφορά στην «επίπτωση» των Μέτρων του Τ.Π. LEADER+ στην Ανταγωνιστικότητα αναφέρονται τα ακόλουθα:

- Η πλειοψηφία των Μέτρων του Προγράμματος εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις που θέτει η πολιτική για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, αφού επιδιώκουν την εισαγωγή της καινοτομίας και την τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων, τη στήριξη της επιχειρηματικότητας αλλά και την ενίσχυση της απασχόλησης. Ειδικότερα, αυτοί οι στόχοι επιδιώκονται μέσω της στήριξης των μικρών επιχειρήσεων, την τόνωση της επιχειρηματικότητας μέσω της παροχής κινήτρων για την ίδρυση επιχειρήσεων, την προώθηση της αιεφόρου τουριστικής ανάπτυξης και την αναβάθμιση του τουριστικού προφίλ της περιοχής παρέμβασης. Τέλος, μέσω της κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και της δημιουργίας δικτύων διαπεριφερειακών – διακρατικών συνεργασιών, διαχέεται η πληροφόρηση και η διάδοση βέλτιστων πρακτικών.

- Η επίπτωση του κάθε Μέτρου του Προγράμματος στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, δύναται να χαρακτηριστεί ως άμεσα θετική, έμμεσα θετική και ουδέτερη. Διαπιστώνεται έτσι, ότι υπάρχουν (4) Μέτρα που έχουν άμεση θετική επίπτωση ενώ (2) είναι τα Μέτρα του Προγράμματος που έχουν ουδέτερη επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης. Ειδικότερα:

↳ Το Μέτρο 1.2 με τίτλο «Ενισχύσεις σε επενδύσεις – στήριξη στην επιχειρηματικότητα» έχει θετική επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και υπηρεσιών της περιοχής παρέμβασης και εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις που θέτει η πολιτική για την ανταγωνιστικότητα εφόσον ενισχύεται η εγκατάσταση συστημάτων ποιότητας, η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, η ανάπτυξη διακλαδικών / διατομεακών σχέσεων, η καλύτερη πρόσβαση των προϊόντων στην αγορά μέσα από συγκεκριμένη βιώσιμη και ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική για κάθε τομέα.

↳ Το Μέτρο 1.3 με τίτλο «Υποστηρικτικές ενέργειες» έχει έμμεση θετική επίπτωση στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής παρέμβασης, αφού μέσω της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού αναπτύσσεται η επιχειρηματικότητα και επίσης αξιοποιούνται οι τοπικοί, φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής παρέμβασης, οι οποίοι αποτελούν και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής αυτής.

↳ Έμμεση θετική επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα έχει και το Μέτρο 1.4 με τίτλο «Προστασία – ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς», αφού μέσω του Μέρους αυτού αναδεικνύονται τα στοιχεία της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η προβολή της περιοχής παρέμβασης ως τουριστικού προορισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Επομένως, με βάση τα ανωτέρω διαπιστώνεται εναρμόνιση του Μέρους με τους στόχους της πολιτικής για την ανάπτυξη του τουρισμού, όπως αυτοί αποτυπώνονται στο ΣΠΑ 2000-2006 και εξειδικεύονται στο Ε. Π. «Ανταγωνιστικότητα».

↳ Τα Μέτρα 2.1 «Συνεργασία μεταξύ των περιοχών της Ελλάδας: διατοπική – διαπεριφερειακή συνεργασία» και 2.2 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών – διακρατική συνεργασία» έχουν άμεση θετική επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα τόσο των προϊόντων όσο και των υπηρεσιών της περιοχής παρέμβασης, αφού μέσω αυτών επιδιώκεται η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και πρακτικών τόσο μεταξύ περιοχών της χώρας όσο και μεταξύ περιοχών παρέμβασης διαφόρων χωρών, με αποτέλεσμα την καλύτερη επίλυση προβλημάτων αλλά και ανταλλαγή ιδεών για την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων των περιοχών.

↳ Τέλος, το Μέτρο 1.1 «Τεχνική στήριξη των φορέων υλοποίησης (ΟΤΑ)», δεν έχει καμιά επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και υπηρεσιών της περιοχής παρέμβασης.

Σε γενικές γραμμές εκτιμάται ότι το Πρόγραμμα είναι δυνατόν να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών επιχειρήσεων, τόσο άμεσα (παροχή κινήτρων για την ίδρυση ή και εκσυγχρονισμό) όσο και έμμεσα, μέσω της αύξησης της ελκυστικότητας της περιοχής και της δημιουργίας ευνοϊκών προϋποθέσεων για την προσέλκυση επενδυτικών δραστηριοτήτων σε όλους τους τομείς παραγωγής (δημιουργώντας σε επίπεδο τοπικής οικονομίας ενίσχυση των διατομεακών και διακλαδικών σχέσεων και οικονομίες κλίμακας), της αναβάθμισης

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Leader +

του ανθρώπινου δυναμικού και της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας και βέβαια με την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των αγροτικών περιοχών.²²

²² <http://www.leader+.gr>

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ (ΕΚΡΟΕΣ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ)

5. Ποσοτικός προσδιορισμός και επικαιροποίηση στόχων – Εκροές - Αποτελέσματα – Αρχικές Επιπτώσεις

Η ex-ante αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε στο στάδιο του σχεδιασμού ασχολήθηκε με τον ποσοτικό προσδιορισμό των στόχων σε γενικό και ειδικό επίπεδο και έκρινε την καταλληλότητά αυτού σε σχέση με το περιεχόμενο του προγράμματος. Στα πλαίσια της ενδιάμεσης αξιολόγησης επανεξετάζεται ο ποσοτικός προσδιορισμός των στόχων σε επίπεδο άξονα προτεραιότητας και μέτρου, με κυρίαρχο στόχο τη διαμόρφωση άποψης σχετικά με την καταλληλότητα και την ορθότητα της ποσοτικοποίησης των στόχων. Η διατύπωση της κρίσης του Συμβούλου σχετικά με τα προαναφερόμενα, στηρίζεται: **(i)** στην εξέταση του βαθμού συσχέτισης δεικτών – επιχειρησιακών στόχων – ειδικών στόχων – στρατηγικών στόχων – γενικών στόχων κοινωνικοοικονομικής συνοχής, **(ii)** στον έλεγχο της δυνατότητας των δεικτών να επιτρέπουν την παρακολούθηση επιπτώσεων σε ορίζοντα θέματα (ισότητα ευκαιριών, περιβάλλον κλπ), **(iii)** στον έλεγχο της ορθότητας των τιμών βάσης, **(iv)** στον έλεγχο της αξιοπιστίας και του ρεαλισμού της διαδικασίας ποσοτικού προσδιορισμού (υποθέσεις και παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την ποσοτικοποίηση των στόχων, βαθμός αξιοποίησης εμπειρίας από αντίστοιχα έργα σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους), **(v)** στη διερεύνηση του βαθμού εφικτότητας των στόχων με βάση την εμπειρία από την αρχική εφαρμογή, **(vi)** στην εξέταση της επάρκειας και αξιοπιστίας του συστήματος συγκέντρωσης δεδομένων (διαδικασίες – υπευθυνότητες, δείκτες παρακολούθησης, ύπαρξη πληροφοριακών συστημάτων και συμβατότητα αυτών με το ΟΠΣ) και **(vii)**, στην επισκόπηση των ποσοτικοποιημένων στόχων άλλων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης που υλοποιούνται σε τοπικό ή/και περιφερειακό επίπεδο.

Η ενδιάμεση Αξιολόγηση εκτιμά την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας ποσοτικού προσδιορισμού των στόχων (σημειώνεται ότι οι στόχοι οι οποίοι παίρνονται υπόψη είναι οι στόχοι και οι δείκτες οι οποίοι συμπεριλαμβάνονται στο αρχικό εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα). Ο «ποσοτικός προσδιορισμός των στόχων» περιλαμβάνει ανάλυση του τρόπου με τον οποίο ο ποσοτικός προσδιορισμός των επιχειρησιακών στόχων συνδέεται με τους στρατηγικούς και ειδικούς στόχους του Τοπικού Προγράμματος και τελικά με τους γενικούς στόχους της οικονομικής και

κοινωνικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμάται ο ποσοτικός προσδιορισμός των στόχων για τη μέτρηση της επίπτωσης των ενεργειών στον τομέα των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς και του περιβάλλοντος.

Για το σκοπό αυτό ο Σύμβουλος αξιοποιεί στοιχεία από διάφορες πηγές όπως το εγκεκριμένο τοπικό πρόγραμμα και οι τροποποιήσεις αυτού μέχρι σήμερα, τα ΤΔΕ και ΤΔΥ των ενταγμένων και προτεινόμενων προς ένταξη έργων του προγράμματος, τα τριμηνιαία δελτία παρακολούθησης της υλοποίησης έργων / πράξεων, τα μηνιαία δελτία δαπανών, το Ε.Π. Κ.Π. LEADER+ και το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του, καθώς και βασικά έγγραφα της Ε.Ε. που αφορούν δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης έργων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ-Π.

Η αξιολόγηση *εξετάζει κατά βάση το σύστημα ποσοτικοποιημένων στόχων και δεικτών* (πραγματοποίησης, αποτελέσματος και επιπτώσεων) σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρου. Λόγω των ιδιοτήτων της Κ.Π. LEADER+, η Αξιολόγηση του Τοπικού Προγράμματος υπερβαίνει την παρακολούθηση και τη διενέργεια ελέγχων που επικεντρώνεται μόνο στις εισροές, τις εκροές και μερικές φορές τα αποτελέσματα. Η αξιολόγηση καταγράφει τις επιπτώσεις και εστιάζει την προσπάθεια στη χρησιμότητα, τη συνάφεια, τη συνεκτικότητα, την αποτελεσματικότητα, την απόδοση και τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων.

Το προϊόν των προαναφερομένων ενεργειών του Συμβούλου είναι η ολοκληρωμένη πρόταση για την επικαιροποίηση του συστήματος ποσοτικών στόχων / δεικτών, στην οποία θα περιλαμβάνονται προτάσεις για: **(i)** τον εμπλουτισμό των δεικτών στην περίπτωση εντοπισμού κενών, **(ii)** την περαιτέρω εξειδίκευση στόχων / δεικτών και, **(iii)** την προσαρμογή του αριθμού των δεικτών, του είδους τους και της τιμής τους.

Το επικαιροποιημένο πλέον σύστημα ποσοτικών στόχων – δεικτών μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης του προγράμματος και την εκτίμηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων όπου είναι εφικτό.

5.1 Αξιολόγηση του συστήματος ποσοτικών δεικτών

Στόχος της ενότητας αυτής είναι ο εντοπισμός πιθανών αποκλίσεων κατά τη διαδικασία ποσοτικοποίησης των στόχων του εγκεκριμένου Τοπικού Προγράμματος, καθώς και της τελευταίας αναμόρφωσης της (31/03/2005) σε σχέση με την

ποσοτικοποίηση των στόχων του Συμπληρώματος Προγραμματισμού (Εθνικό Πρόγραμμα).

Στο πλαίσιο της εργασίας αυτής καταγράφονται οι δείκτες του Τοπικού Προγράμματος, όπως εντάχθηκε στο Ε.Π. Κ.Π. LEADER+ , όπως διατυπώνονται στα επιμέρους Μέτρα, καθώς και την τελευταία αναμόρφωση των δεικτών (01/2006)²³. Στη συνέχεια συγκρίνονται με τους αντίστοιχους του αρχικού εγκεκριμένου προγράμματος, ώστε να εντοπισθούν και να ερμηνευθούν πιθανές διαφοροποιήσεις στους χρησιμοποιούμενους δείκτες.

Μέτρο 1.1 : Τεχνική Στήριξη του Φορέα Υλοποίησης (Ομάδα Τοπικής Δράσης)

Στο μέτρο 1.1 περιλαμβάνονται οκτώ (8) δείκτες εκροών, τρεις (3) δείκτες αποτελέσματος και ένας (1) δείκτης επιπτώσεων²⁴.

Δείκτες Εκροών: Συγκρίνοντας την στοχοθέτηση των ποσοτικοποιημένων δεικτών εκροών του αρχικά εγκεκριμένου Τ.Π. και του αναμορφωμένου Τ.Π. δεν παρατηρούνται αποκλίσεις. Οι δείκτες που ποσοτικοποιούνται και δεν αναφέρονται στο ΕΠ είναι:

- Αριθμός προκυρήξεων προγράμματος
- Αριθμός εξωτερικών συμβούλων για την αξιολόγηση του προγράμματος
- Αριθμός εξωτερικών συμβούλων για την αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων

Δείκτες Αποτελέσματος: Αποκλίσεις στην στοχοθέτηση μεταξύ του αρχικού εγκεκριμένου Τ.Π. και του αναμορφωμένου Τ.Π. δεν παρατηρούνται. Ο Δείκτης που ποσοτικοποιείται και δεν αναφέρεται στο Ε.Π. είναι: «Επισκέπτες Ιστοσελίδας».

Δείκτες Επιπτώσεων: Η στοχοθέτηση του δείκτη επιπτώσεων παραμένει η ίδια στο αρχικά εγκεκριμένο και στο αναμορφωμένο Τ.Π.

²³Στις 14 Ιανουαρίου 2005 εγκρίθηκε το αναμορφωμένο πρόγραμμα Νότιας Ηπείρου το οποίο αφορούσε στην κατανομή επιπλέον ποσού Δημόσιας Δαπάνης 1.000.000€. Η κατανομή αυτή είχε ως αποτέλεσμα την αναπροσαρμογή των δεικτών

²⁴ Μετά την πρώτη αναθεώρηση του ΕΠ η δράση «Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση πληθυσμού μεταφέρθηκε στο Μέτρο 1.3

Μέτρο 1.2 : Ενίσχυση σε επενδύσεις – Στήριξη στην επιχειρηματικότητα

Στο Μέτρο 1.2 περιλαμβάνονται εικοσιτέσσερις (24) δείκτες εκροών, έξι (6) δείκτες αποτελέσματος και τρεις (3) δείκτες επιπτώσεων. Στο Τ.Π. LEADER+ Νότιας Ηπείρου ποσοτικοποιούνται πλήρως οι δείκτες που αναφέρονται στο Σ.Π. αλλά υπάρχουν και δείκτες που έχουν ποσοτικοποιηθεί στο Τοπικό Πρόγραμμα χωρίς να υφίστανται αντίστοιχοι στο Σ.Π.

Δείκτες Εκροών: Από το σύνολο των εικοσιτεσσάρων δεικτών εκροών του Μέτρο 1.2, μόνο οι επτά παρουσιάζουν αποκλίσεις προς τα πάνω στην στοχοθέτηση τους, συγκρίνοντας το αρχικό και το αναμορφωμένο πρόγραμμα. Οι δείκτες αυτοί είναι οι εξής:

- πλήθος επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του αγροτικού τουρισμού
- πλήθος επενδυτικών σχεδίων μικρών επιχειρήσεων στον αγροτικό τομέα
- αριθμός νέων καταλυμάτων
- αριθμό νέων κλινών
- δημιουργία μονάδων εναλλακτικού τουρισμού
- νέες επιχειρήσεις μεταποίησης
- αριθμό των επιχειρήσεων που εγκατέστησαν συστήματα HACCP

Στους υπόλοιπους δείκτες δεν παρατηρούνται αποκλίσεις στις προβλεπόμενες τιμές τους.

Δείκτες Αποτελέσματος: Από τους έξι δείκτες αποτελέσματος μόνο τρεις (3) εμφανίζουν αυξημένες τιμές στην στοχοθέτησή τους στο αναμορφωμένο πρόγραμμα σε σχέση με το αρχικό. Οι υπόλοιποι ποσοτικοποιημένοι δείκτες αποτελέσματος διατηρούν τον αρχικό στόχο τους. Οι δείκτες με αυξημένες τιμές είναι:

- γυναίκες δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων
- νέοι δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων
- θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση του Τ.Π.

Δείκτες Επιπτώσεων : Οι ακόλουθοι δύο παρουσιάζουν απόκλιση μεταξύ αρχικού και αναμορφωμένου προγράμματος:

- δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων εργασίας
- δημιουργία νέων εποχιακών θέσεων εργασίας

Στα ΤΔΕ του Τ.Π. LEADER+ στο πλαίσιο του Μέτρου 1.2 περιλαμβάνονται ποσοτικοποιημένοι οι ακόλουθοι δείκτες που δεν αναφέρονται στο Σ.Π:

Δείκτες Αποτελέσματος:

- Μεταβολή (%) του όγκου του προϊόντος της πρωτογενούς παραγωγής. Που μεταποιήθηκε ή βελτιώθηκε η μεταποίηση/τυποποίησή του
- Αριθμός νέων προϊόντων
- Αριθμός νέων μεθόδων παραγωγής
- Αριθμός επισκεπτών σε web sites που δημιουργήθηκαν

Δείκτες Επιπτώσεων:

- Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας Γυναικών
- Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας Ανδρών
- Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας Νέων (<40)
- Νέες εποχικές θέσεις εργασίας Γυναικών
- Νέες εποχικές θέσεις εργασίας Ανδρών
- Νέες εποχικές θέσεις εργασίας Νέων (<40)
- Διατήρηση θέσεων εργασίας Γυναικών
- Διατήρηση θέσεων εργασίας Ανδρών
- Διατήρηση θέσεων εργασίας Νέων (<40)

Μέτρο 1.3 : Υποστηρικτικές Ενέργειες

Στο Μέτρο 1.3 περιλαμβάνονται δώδεκα (12) δείκτες εκροών και έξι (6) δείκτες αποτελέσματος. Στο Τ.Π. LEADER+ Νότιας Ηπείρου ποσοτικοποιούνται πλήρως οι δείκτες που αναφέρονται στο Σ.Π. αλλά υπάρχουν και δείκτες που έχουν ποσοτικοποιηθεί στο Τοπικό Πρόγραμμα χωρίς να υφίστανται αντίστοιχοι στο Σ.Π.

Μετά την α' αναθεώρηση του Ε.Π. η δράση: Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση πληθυσμού για το τοπικό πρόγραμμα μεταφέρθηκε από το μέτρο 1.1 στο μέτρο 1.3. Οι προβλέψεις για τους δείκτες που αφορούν στο πλήθος ενημερωτικών εκδηλώσεων, στο πλήθος των εκδόσεων και ενεργειών διάχυσης στα ΜΜΕ, στον αριθμό των συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις που διοργανώνει η ΟΤΔ, στο ποσοστό των δημοτικών διαμερισμάτων στα οποία πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις σε σχέση με το σύνολο των Δ.Δ. της περιοχής παρέμβασης καθώς και στις θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση του έργου, εξακολουθούν να ισχύουν. Η μόνη διαφορά είναι ότι, το υπόλοιπο των ενεργειών ή των αποτελεσμάτων που δεν έχει υλοποιηθεί από την περίοδο που η συγκεκριμένη δράση εντάσσεται το Μέτρο 1.1, θα αποτελέσουν στόχους προς υλοποίηση για το Μέτρο 1.3.

Δείκτες Εκροών: Οι ποσοτικοποιημένοι δείκτες εκροών του μέτρου 1.3 δεν παρουσιάζουν αποκλίσεις στις τιμές-στόχους, με εξαίρεση των δείκτη που αφορά στον αριθμό των εκδόσεων στα πλαίσια προβολής-προώθησης, ο οποίος, ενώ στο αρχικό πρόγραμμα είχε τιμή στόχο 10 εκδόσεις, στο αναμορφωμένο πρόγραμμα ο στόχος ορίζεται σε 11.

Δείκτες Αποτελέσματος: Αποκλίσεις στην στοχοθέτηση μεταξύ του αρχικού εγκεκριμένου Τ.Π. και του αναμορφωμένου Τ.Π. δεν παρατηρούνται κατά την σύγκριση των τεσσάρων ποσοτικοποιημένων δεικτών αποτελέσματος.

Στα ΤΔΕ του Τ.Π. LEADER+ στο πλαίσιο του Μέρου 1.3 περιλαμβάνονται ποσοτικοποιημένοι οι ακόλουθοι δείκτες που δεν αναφέρονται στο Σ.Π.

Δείκτες Εκροών

- Αριθμός συμμετοχών σε εκθέσεις

Δείκτες Αποτελέσματος:

- Ποσοστό καταρτιζομένων που αντιστοιχεί σε επιχειρηματίες ή εργαζόμενους σε μονάδες LEADER +
- Ποσοστό καταρτιζομένων που απορροφήθηκαν στην αγορά εργασίας
- Αριθμός ατόμων (επιχειρηματίες & εργαζόμενοι) που υποστηρίχθηκαν άμεσα ή έμμεσα από την εκπόνηση μελετών / εμπειρογνωμοσυμών του προγράμματος
- Αριθμός προϊόντων που υποστηρίχθηκαν από την εκπόνηση μελετών / εμπειρογνωμοσυμών του προγράμματος
- Αριθμός περιοχών που υποστηρίχθηκαν από την εκπόνηση μελετών / εμπειρογνωμοσυμών του προγράμματος
- Πληθυσμός στόχος των ενεργειών προώθησης - προβολής Εντος περιοχής παρέμβασης
- Πληθυσμός στόχος των ενεργειών προώθησης - προβολής Εκτός περιοχής παρέμβασης
- Επισκέπτες ιστοσελίδας

Μέτρο 1.4 : Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Στο Μέτρο 1.4 περιλαμβάνονται τέσσερις (4) δείκτες εκροών, ένας (1) δείκτης αποτελέσματος και τρεις (3) δείκτες επιπτώσεων. Στο Τ.Π. LEADER+ Νότιας Ηπείρου ποσοτικοποιούνται πλήρως οι δείκτες που αναφέρονται στο Σ.Π. αλλά υπάρχουν και δείκτες που έχουν ποσοτικοποιηθεί στο Τοπικό Πρόγραμμα χωρίς να υφίστανται αντίστοιχοι στο Σ.Π.

Δείκτες Εκροών: Οι ποσοτικοποιημένοι δείκτες εκροών του μέτρου 1.4 δεν παρουσιάζουν αποκλίσεις στις τιμές-στόχους, με εξαίρεση των δείκτη που αφορά στον αριθμό των παρεμβάσεων αναβάθμισης οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξης παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς: αρχικό πρόγραμμα 7 και αναμορφωμένο 9.

Δείκτες Αποτελέσματος: Ο δείκτης αποτελέσματος του Τ.Π. αφορά στις θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την διάρκεια της υλοποίησης του συγκεκριμένου μέτρου σε ισοδύναμα ανθρωποέτη και η τιμή του στο αρχικό πρόγραμμα ορίστηκε σε 25,09 ενώ στο αναμορφωμένο σε 31,09.

Δείκτες Επιπτώσεων: Ο πρώτος δείκτης επιπτώσεων αφορά τη δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων εργασίας και στο Τ.Π. υπολογίζονται σε 10. Το πρόγραμμα, κατά τον αρχικό προγραμματισμό του και έπειτα από την αναμόρφωση, δεν προβλέπει την δημιουργία νέων εποχιακών θέσεων εργασίας και την διατήρηση ενός αριθμού θέσεων εργασίας ως επίπτωση της υλοποίησης των δράσεων του μέτρου 1.4.

Στα ΤΔΕ του Τ.Π. LEADER+ στο πλαίσιο του Μέτρου 1.4 περιλαμβάνονται ποσοτικοποιημένοι οι ακόλουθοι δείκτες που δεν αναφέρονται στο Σ.Π.:

Δείκτες Αποτελέσματος:

- Ποσοστό φυσικών συνόλων που αξιοποιήθηκαν, αναβαθμίστηκαν & προστατεύθηκαν σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν από το σχεδιασμό των αγροτουριστικών διαδρομών του Τ.Π
- Διαδρομές πρόσβασης - μονοπάτια - σημάνσεις (μήκος σε Χλμ.)
- Ποσοστό οικιστικών συνόλων που αξιοποιήθηκαν, αναβαθμίστηκαν & προστατεύθηκαν σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν από το σχεδιασμό των αγροτουριστικών διαδρομών του Τ.Π.

Δείκτες Επιπτώσεων:

- Μεταβολή (%) επισκεψιμότητας στη περιοχή παρέμβαση
- Γυναίκες δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων
- Νέοι (<40) δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων
- Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας γυναικών
- Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας ανδρών
- Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας νέων (<40)
- Νέες εποχιακές θέσεις εργασίας γυναικών
- Νέες εποχιακές θέσεις εργασίας ανδρών

- Νέες εποχιακές θέσεις εργασίας νέων (<40)²⁵

Μέτρο 2.1 : ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:

Διατοπική – Διαπεριφερειακή συνεργασία

Στο Μέτρο 2.1 περιλαμβάνονται ένας (1) δείκτης εκροών και δύο (2) δείκτες αποτελέσματος. Στο Τ.Π. ποσοτικοποιούνται πλήρως οι δείκτες που αναφέρονται στο Σ.Π. αλλά υπάρχουν και δείκτες που έχουν ποσοτικοποιηθεί χωρίς να υφίστανται αντίστοιχοι στο Σ.Π.

Δείκτες Εκροών: Ο ποσοτικοποιημένος δείκτης εκροών του μέτρου αναφέρεται στον αριθμό των συνεργασιών που πρόκειται να υλοποιηθούν. Σύμφωνα με την ποσοτικοποίηση του δείκτη στο αρχικό και στο αναμορφωμένο Τ.Π. θα χρηματοδοτηθούν 3 διατοπικές συνεργασίες.

Δείκτες Αποτελέσματος: Ο πρώτος δείκτης που αναφέρεται στα προϊόντα που θα αποτελέσουν αντικείμενο συνεργασίας, στο Τ.Π. έχει τιμή 2. Ο δεύτερος δείκτης, που αφορά στις συνεργασίες που θα εξακολουθήσουν να λειτουργούν μετά την ολοκλήρωση των σχεδίων έχει τιμή 3. Και οι δύο δείκτες αποτελέσματος του Μέτρου δεν παρουσιάζουν αποκλίσεις στην στοχοθέτηση μεταξύ αρχικού και αναμορφωμένου προγράμματος.

Στα ΤΔΕ του Μέτρου 2.1 περιλαμβάνονται ποσοτικοποιημένοι οι ακόλουθοι δείκτες που δεν αναφέρονται στο Σ.Π.:

Δείκτες Εκροών:

- Πλήθος σχεδίων διατοπικής συνεργασίας

Δείκτες Αποτελέσματος:

- Υπηρεσίες που θα αποτελέσουν αντικείμενο συνεργασίας (για το 2.1.1 και για το 2.1.2)
- Μόνιμες δομές που θα δημιουργηθούν

Δείκτες Επιπτώσεων

²⁵ Πηγή: <http://www.minagric.gr>

- Συνεργασίες που θα εξακολουθήσουν να λειτουργούν μετά την ολοκλήρωση των σχεδίων (για το 2.1.2)

Μέτρο 2.2 : ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ Ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ

ΚΡΑΤΩΝ: Διακρατική συνεργασία

Στο Μέτρο 2.2 περιλαμβάνονται ένας (1) δείκτης εκροών και τρεις (3) δείκτες αποτελέσματος. Ποσοτικοποιούνται πλήρως οι δείκτες που αναφέρονται στο Σ.Π. αλλά υπάρχουν και δείκτες που έχουν ποσοτικοποιηθεί χωρίς να υφίστανται αντίστοιχοι στο Σ.Π.

Δείκτες Εκροών: Ο ποσοτικοποιημένος δείκτης εκροών του Τ.Π. αναφέρεται στον αριθμό των διακρατικών συνεργασιών που θα υλοποιηθούν και έχει τιμή 1. Απόκλιση της τιμής μεταξύ αρχικού και αναμορφωμένου προγράμματος δεν υπάρχει.

Δείκτες Αποτελέσματος: Και οι τρεις δείκτες αποτελέσματος του Μέτρου δεν παρουσιάζουν αποκλίσεις στην στοχοθέτηση μεταξύ αρχικού και αναμορφωμένου προγράμματος.

Στα ΤΔΕ του Τ.Π. LEADER+ στο πλαίσιο του Μέτρου 2.2 περιλαμβάνεται ποσοτικοποιημένος μόνον ο ακόλουθος δείκτης, που δεν αναφέρεται στο Σ.Π:

Δείκτες Επιπτώσεων:

- Μόνιμες δομές που δημιουργήθηκαν

Συμπεράσματα: Παρατηρείται τάση στις τιμές των δεικτών που αναφέρονται στο Τοπικό Πρόγραμμα σε σχέση με το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού. Οι πρόσθετοι δείκτες εκροών που περιλαμβάνονται στο Τ.Π. χρησιμοποιούνται από την ΟΤΔ για την καλύτερη παρακολούθησή του. Η ποσοτικοποίηση μερικών από τους δείκτες αυτούς παρουσιάζει διαφοροποίηση μεταξύ του αρχικού και των αναμορφωμένου προγράμματος. Σε όσους παρουσιάζεται διαφοροποίηση, αυτή αφορά σε αύξηση των τιμών των δεικτών στο αναμορφωμένο πρόγραμμα.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Έχοντας σαν βάση το Μέτρο, ο Σύμβουλος, στην ενότητα αυτή εστιάζει την προσπάθειά του στην ανάλυση:

- της **αποτελεσματικότητας**, δηλαδή της προόδου που έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη των επιχειρησιακών και ειδικών στόχων,
- της **αποδοτικότητας**, δηλαδή της σχέσης των πραγματοποιήσεων (εκροών) και αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί σε σύγκριση με τους διατιθέμενους πόρους,
- των **επιπτώσεων**, δηλαδή εκτίμηση της πορείας επίτευξης των γενικών στόχων, βασισμένη στη μέχρι τώρα επίτευξη των επιχειρησιακών και ειδικών στόχων

(1) Αξιολόγηση της Αποτελεσματικότητας: Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας προσεγγίζεται με συγκεκριμένους δείκτες οι οποίοι αναφέρονται σε πολλά επίπεδα και στοιχεία του εννοιολογικού πλαισίου του Προγράμματος. Τα βασικά επίπεδα αναφοράς εστιάζονται σε εκείνα τα στοιχεία που συγκρίνουν τα αποτελέσματα, με τους εκάστοτε τεθέντες στόχους και με τις κατά περίπτωση τιμές βάσης.

Χρηματοοικονομική ολοκλήρωση του Προγράμματος: Μέτρηση της αποτελεσματικότητας του προγραμματισμένου οικονομικού αντικειμένου. Μέτρηση των πληρωμών ανά έργο/δράση του Προγράμματος και υπολογισμός της απορρόφησης ανά Μέτρο, Άξονα Προτεραιότητας και Πρόγραμμα. Η εκτίμηση του δείκτη απορρόφησης είναι αναγκαία προκειμένου να εξετασθεί το μέγεθος και η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το υλοποιούμενο Πρόγραμμα από άποψη χρηματοοικονομικής υλοποίησης.

Αποτελεσματικότητα σε όρους φυσικής ολοκλήρωσης: Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος σε όρους φυσικής ολοκλήρωσης προϋποθέτει τη δυνατότητα μέτρησης του φυσικού στόχου και της φυσικής υλοποίησης σε επίπεδο έργου, λαμβάνοντας υπόψη τις ενταγμένες πράξεις, ανά Μέτρο. Η εκτίμηση αυτή προϋποθέτει: να έχει ορισθεί με σαφήνεια ο **φυσικός στόχος** του έργου και να περιλαμβάνεται στο Τεχνικό Δελτίο Έργου/Υποέργου και να

μετράται η *φυσική πρόοδος του έργου*. Εάν οι προϋποθέσεις αυτές ικανοποιούνται, η αποτελεσματικότητα εκφράζεται με το ποσοστό πραγματοποίησης του προγράμματος σε επίπεδο Έργου, Μέτρου και Προγράμματος.

(2) *Αξιολόγηση της Αποδοτικότητας*: Η ποσοτική εκτίμηση της έννοιας της αποδοτικότητας πραγματοποιείται μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων της φυσικής και της οικονομικής ολοκλήρωσης κατ' αρχήν των επιμέρους έργων και, στη συνέχεια, όλων των υπολοίπων δομικών επιπέδων του Προγράμματος.

(3) *Εκτίμηση αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Προγράμματος*: Τόσο η πρόβλεψη των αποτελεσμάτων αυτών, όσο και των επιπτώσεων στηρίζεται στα στοιχεία των Τεχνικών Δελτίων των έργων που θα έχουν ενταχθεί και ουσιαστικά θα πρόκειται για επιπτώσεις και αποτελέσματα που αναμένεται να δημιουργηθούν όταν τα έργα αυτά θα έχουν ολοκληρωθεί. Είναι ευνόητο, ότι η εκτίμηση αυτή περιλαμβάνει μόνο τις περιοχές παρέμβασης για τις οποίες έχουν ενταχθεί έργα στο Πρόγραμμα.

Η εκτίμηση των προβλεπόμενων αποτελεσμάτων περιλαμβάνει την εκτίμηση των δεικτών αποτελέσματος του Προγράμματος, καθώς και την εκτίμηση των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται κατά την διάρκεια υλοποίησης των έργων.

Ανάλογη προσέγγιση ακολουθείται για την εκτίμηση επιπτώσεων, όπου γίνεται προσπάθεια εκτίμησης, εκτός των δεικτών που περιλαμβάνονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, των θέσεων απασχόλησης που θα δημιουργηθούν ή θα διατηρηθούν κατά τη λειτουργία των έργων.

7. Πορεία Υλοποίησης του Προγράμματος και Αξιολόγησης της Αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και επιπτώσεων ανά άξονα προτεραιότητας και μέτρο

7.1 Πορεία υλοποίησης στο σύνολο του Τοπικού Προγράμματος

Φυσική και οικονομική ολοκλήρωση: Το τοπικό πρόγραμμα ενεκρίθη με την υπ' αριθμ. 830/1.8.2002 Απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και η υπογραφή της σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας – Ειδική Γραμματεία Γ' ΚΠΣ και της ΟΤΔ πραγματοποιήθηκε την 11.03.2003.²⁶

Η χρηματοδοτική εξέλιξη του τοπικού προγράμματος (Δημόσια Δαπάνη) μέχρι 03/2006, κατά Άξονα Προτεραιότητας, Μέτρο, Κατηγορίες Πράξεων και Δράσεις παρουσιάζεται στον **Πίνακα 2 του Παραρτήματος**.

Η πρώτη προκήρυξη, που αφορούσε στο Μέτρο 1.2 και στις Πράξεις 1.2.1, 1.2.2 και 1.2.3, ήταν ανοικτή από την 12.4.2003 μέχρι την 15^η Ιουνίου 2003.

Κατά την περίοδο της 1^{ης} προκήρυξης υπεβλήθησαν 41 φάκελοι υποψηφιότητας συνολικού Προϋπολογισμού 8.715.696,49 € από τους οποίους οι 20 απερρίφθησαν με βάση τα κριτήρια αποκλεισμού. Οι υπόλοιποι 21 αξιολογήθηκαν θετικά από την Επιτροπή Αξιολόγησης και επελέγησαν προσωρινά από την ΕΔΠ. Ο τελικά επιλέξιμος Προϋπολογισμός των υποέργων αυτών ήταν 4.068.661,40 € Υποβλήθηκαν 7 ενστάσεις, οι οποίες εξετάστηκαν από την Επιτροπή Ενστάσεων και απορρίφθηκαν όλες.

Από την 1^η προκήρυξη έχουν υπογραφεί 16 συμβάσεις και υλοποιούνται ισάριθμα έργα ενώ έχουν απενταχθεί συνολικά 5 υποέργα. Σε όλα τα συμβατοποιημένα έργα έχει προχωρήσει η διαδικασία πιστοποίησης και έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές στους δικαιούχους. Συνολικά από τα εγκεκριμένα υποέργα της πρώτης προκήρυξης δύο έχουν αποπληρωθεί και ένα έχει οριστικά παραληφθεί.

²⁶ Πηγή : <http://www.agrotianaptixi.gr>

Η δεύτερη προκήρυξη που αφορούσε στο Μέτρο 1.2, Πράξεις 1.2.1, 1.2.2 και 1.2.3, στο Μέτρο 1.3, Πράξεις 1.3.3 και στο Μέτρο 1.4, Πράξεις 1.4.1 και 1.4.3, έμεινε ανοικτή από 12.12.03 μέχρι 15.03.06

Κατά την δεύτερη προκήρυξη του προγράμματος υποβλήθηκαν και αξιολογήθηκαν 29 προτάσεις, από τις οποίες εγκρίθηκαν 20. Υποβλήθηκαν 5 ενστάσεις, οι οποίες εξετάστηκαν από την Επιτροπή ενστάσεων και απορρίφθηκαν όλες.

Στην δεύτερη προκήρυξη από τις 20 εγκεκριμένες προτάσεις οι 6 αφορούν ιδιωτικές επενδύσεις και οι υπόλοιπες 14 Δημόσια Έργα. Από τις 6 ιδιωτικές επενδύσεις έχουν υπογραφεί 2 συμβάσεις και υλοποιούνται ισάριθμα έργα, ενώ, για 2 υποέργα δεν έχει υπογραφεί σύμβαση και για τα 2 δεν έχει υποβληθεί ΤΔΥ. Σε ότι αφορά στα Δημόσια Έργα, για 3 δεν υπέγραψαν σύμβαση, για τα 10 δεν έχει υποβληθεί ΤΔΥ και για 1 αναμένεται σύμφωνη γνώμη ΤΔΥ.

Στον **Πίνακα 3 του Παραρτήματος** εμφανίζονται τα ενταγμένα υποέργα της 1^{ης} και 2^{ης} προκήρυξης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε.

Το δεύτερο εξάμηνο του 2004 προετοιμάστηκε το συμπληρωματικό τεύχος του τοπικού προγράμματος, το οποίο αφορούσε την κατανομή επιπλέον ποσού δημόσιας δαπάνης 1.000.000€. Η τελική έκδοση του συμπληρωματικού τεύχους υποβλήθηκε στην ΕΥΔ στις 7/1/2005 και εγκρίθηκε στις 14/1/2005.

Έχουν πραγματοποιηθεί 4 μεταβολές στους χρηματοδοτικούς πίνακες του Τ.Π. οι οποίες αφορούσαν μεταφορές ποσών από δράση σε δράση.

Συμπεράσματα:

(1) Η φυσική ολοκλήρωση του Προγράμματος, μέχρι τέλους Μαρτίου του 2005 κρίνεται μέτρια για τα Μέτρα 1.1, 1.2 και 1.3. Αντίθετα περιορισμένη είναι η φυσική ολοκλήρωση των Μέτρων 1.4 και μηδενική των Μέτρων 2.1 και 2.2. Από την έρευνα πεδίου του αξιολογητή και τις απόψεις των στελεχών της ΟΤΔ προκύπτει πως οι ποσοτικοποιημένοι δείκτες εκροών παρουσιάζονται υπερεκτιμημένοι. Αντίθετα, οι τιμές των δεικτών αποτελέσματος και επιπτώσεων παρουσιάζονται ρεαλιστικοί και μπορούν να υλοποιηθούν πλήρως χωρίς αυτό να σημαίνει και αντίστοιχη πλήρη επίτευξη των δεικτών εκροών του Τοπικού Προγράμματος.

(2) Η πορεία του οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος κρίνεται, επίσης, μέτρια:

• **Η συμβατοποίηση κινείται σε μέτρια επίπεδα** (οι νομικές δεσμεύσεις των ενταγμένων υποέργων αποτελούν το 48% της Δ.Δ.),. Βέβαια ο κύριος όγκος των μη συμβατοποιημένων έργων αφορά στα δημόσια έργα (σε απόλυτο αριθμό συμβάσεων υποέργων και δημόσια δαπάνη) που διέπονται από τη κείμενη νομοθεσία Ν1418/84, διαδικασία που αντικειμενικά παρουσιάζει καθυστέρηση λόγω των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων και εγκρίσεων ανά Στάδιο προέγκρισης.

• **Η απορρόφηση των οικονομικών πόρων κινείται σε χαμηλά επίπεδα** (οι πιστοποιηθείσες δαπάνες αποτελούν το 26,82% στο σύνολο της Δ.Δ του Τ.Π.). Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο χώρας μέχρι 31/12/2006 (όπως αποτυπώνονται στην ετήσια έκθεση υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος – Ιούνιος 2006), το ποσοστό απορρόφησης (25,6%) βρίσκεται πάνω από τον εθνικό μέσο όρο²⁷ (η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε. καταλαμβάνει την 12η θέση σε σύνολο 40 ΟΤΔ) και η εικόνα εμφανίζεται ακόμη πιο αισιόδοξη αν ληφθεί υπόψη ότι, από το συνολικό ποσό της δημόσιας δαπάνης των 7.400.000 €, η έγκριση της συμπληρωματικής κατανομής στο τοπικό πρόγραμμα ποσού 1.000.000 €, πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2005.

(2) Αν και δεν εκφράζεται ανησυχία για την πορεία του Τ.Π., δεδομένου του μεγάλου επενδυτικού ενδιαφέροντος και της συστηματικής προσπάθειας που καταβάλλει η ΟΤΔ για τη δημοσιοποίηση των Μέτρων (όπως διαπιστώθηκε κατά την έρευνα πεδίου του Αξιολογητή), **παραμένει επίκαιρη η ανάγκη επιτάχυνσης των ρυθμών υλοποίησης** του προγράμματος με συντονισμένες ενέργειες πλαισίωσης και υποστήριξης των φορέων υλοποίησης.

7.2 Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης»

Μέτρο 1.1 : «Τεχνική Στήριξη Φορέων Υλοποίησης (Ομάδων Τοπικής Δράσης)»

Το Μέτρο, από χρηματοδοτική άποψη, έχει βαρύνουσα σημασία τόσο στον Άξονα Προτεραιότητας 1 (ποσοστό 20,83% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα)

²⁷ Ο εθνικός μέσος όρος του Ποσοστού Απορρόφησης (Πιστοποιηθείσες Δαπάνες προς το σύνολο της Δ.Δ. των Τ.Π.) όπως προκύπτει από τα στοιχεία του ΥΠ.Α.Α.&Τ. είναι 23,96% τον Δεκέμβριο του 2006.

όσο και στο σύνολο του Προγράμματος (20,27% επί της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης) και περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν:

- Τη στελέχωση και λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης (ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ)
- Την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού
- Την αξιολόγηση του τοπικού προγράμματος και των επενδυτικών σχεδίων
- Τον εξοπλισμό και τη μηχανοργάνωση της ΟΤΔ

Φυσική Ολοκλήρωση: Οι δείκτες πραγματοποίησης του Μέτρου, με βάση τα στοιχεία φυσικής υλοποίησης μέχρι 30.03.2006 (σύμφωνα με τα Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργων), έχουν ως ακολούθως:

Δείκτες Εκροών	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Πλήθος ΟΤΔ LEADER+		1	1	100,0
Πλήθος ενημερωτικών εκδηλώσεων (ημερίδες, συναντήσεις)		30	40	133,3
Πλήθος εκδόσεων & ενεργειών διάχυσης στα ΜΜΕ1		3+50	5+50	60+ 10
Αριθμός Η/Υ		10	10	100,0
Αριθμός ιστοσελίδων		1	1	100,0

Δείκτες Εκροών	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Αριθμός βάσεων δεδομένων		1	0	0,0
Αριθμός συστημάτων GIS		1	0	0,0
Αριθμός πιστοποιήσεων κατά ISO		1	1	100,0
Αριθμός προκηρύξεων προγράμματος		3	3	100,0
Αριθμός εξωτερικών Συμβούλων για αξιολόγηση		1	1	100,0
Αριθμός εξωτερ. Συμβούλων για αξιολόγηση επενδ. Σχεδίων		2	2	100,0

Από την τιμή των προαναφερόμενων δεικτών, προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Επτά από τους δείκτες εκροών του Μέτρου παρουσιάζουν πολύ ικανοποιητικά ποσοστά υλοποίησης (100%).
- Ένας δείκτης (Πλήθος ενημερωτικών εκδηλώσεων) έχει ξεπεράσει σε επίπεδο υλοποίησης τον αρχικό προγραμματισμό.
- Ένας δείκτης (Πλήθος εκδόσεων και ενεργειών) παρουσιάζει στο μεν πρώτο σκέλος του ικανοποιητικό επίπεδο υλοποίησης στο δε δεύτερο ο στόχος έχει υλοποιηθεί
- Δύο δείκτες «Αριθμός βάσεων δεδομένων» και «Αριθμός συστημάτων GIS» είναι μηδενικοί

Οικονομική ολοκλήρωση: Με βάση τις ενταγμένες ενέργειες του Μέτρου, ο βαθμός ένταξης οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό εξειδίκευσης) είναι πολύ υψηλός (100%) και μάλιστα ο υψηλότερος μεταξύ όλων των μέτρων του προγράμματος. Αντίστοιχη είναι και η εικόνα των νομικών δεσμεύσεων (ποσοστό 100% επί της Δ.Δ του Μέτρου) αλλά και των πληρωμών (ποσοστό απορρόφησης – 47,94%, το υψηλότερο στο σύνολο του προγράμματος)

Εκτιμώμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις: Οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Μέτρου, μέχρι 30.03.2006 παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Δείκτες Αποτελέσματος	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Αριθμός συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις		500	1000	200,0
Ποσοστό (%) δημοτικών διαμερισμάτων στα οποία πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις προς το σύνολο των ΔΔ της περιοχής παρέμβασης		60	60	100,0
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου (ισοδύναμα ανθρωποέτη) ²		9	9	100,0
Επισκέπτες Ιστοσελίδας		500	1000	200,0

Δείκτες Επιπτώσεων	ΤΙ ΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟ ΧΟΣ 2008	Πραγματο ποίηση έως 30.03.2006	Ποσοσ τό Επίτευξης (%)
Διατήρηση θέσεων εργασίας		9	9	100,0

Τόσο τα αποτελέσματα όσο και οι επιπτώσεις από την μέχρι την 30.03.2006 εφαρμογή του μέτρου κρίνονται αρκετά θετικές, αφού έχει συμβάλει ουσιαστικά στην ενημέρωση υψηλού ποσοστού (200%) του πληθυσμού στην περιοχή παρέμβασης, στη δημιουργία 100% ανθρωποετών απασχόλησης αλλά και στη διατήρηση 9 θέσεων εργασίας (ποσοστό επίτευξης 100%).

Συμπέρασμα: Το Μέτρο εμφανίζει πολύ ικανοποιητική πορεία υλοποίησης τόσο από φυσική όσο και από οικονομική άποψη, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα που έχει για την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος

Μέτρο 1.2 : «Ενισχύσεις σε επενδύσεις – Στήριξη στην επιχειρηματικότητα»

Πρόκειται για το Μέτρο με τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα τόσο στον Άξονα Προτεραιότητας 1 (ποσοστό 56,53% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα) όσο και στο σύνολο του Προγράμματος (54,99% επί της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης). Είναι προφανές ότι η πορεία υλοποίησης του Μέτρου είναι καθοριστική για τη συνολική εξέλιξη του Προγράμματος. Το μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν:

- Τον Αγροτουρισμό
- Τις μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Leader +

- Τις επενδύσεις που αφορούν τη συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση καθώς και την ποιότητα.

Φυσική Ολοκλήρωση: Οι δείκτες πραγματοποίησης του Μέτρου, με βάση τα στοιχεία φυσικής υλοποίησης έχουν ως ακολούθως:

Δείκτες Εκροών	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Πλήθος επενδυτικών σχεδίων στο τομέα του αγροτικού τουρισμού		67	15	22,4
Πλήθος (%) επενδυτικών σχεδίων μικρών επιχειρήσεων στον αγροτικό τομέα		21	6	28,8
Πλήθος επενδυτικών σχεδίων μικρών επιχειρήσεων στους λοιπούς τομείς		11	2	18,2%
Πλήθος επενδυτικών σχεδίων που ενισχύουν την τομεακή και διατομεακή δράση με τη χρήση συγχρονης τεχνολογίας και νέων τεχνικών		30	5	16,7
Αριθμός νέων καταλυμάτων		6	4	66,7
Αριθμός καταλυμάτων που εκσυγχρονίστηκαν/επεκτάθηκαν		3	1	33,3
Αριθμός νέων κλινών		132	70	53,0
Αριθμός κλινών που εκσυγχρονίστηκαν		70	25	35,7
Αριθμός νέων κέντρων εστίασης		4	1	25,0
Αριθμός κέντρων εστίασης που εκσυγχρονίστηκαν / επεκτάθηκαν		10	2	20,0

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Leader +

Δείκτες Εκροών	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Αριθμός νέων μονάδων εναλλακτικών μορφών τουρισμού		5	1	20,0
Αριθμός μονάδων εναλλακτικών μορφών τουρισμού που εκσυγχρονίσθηκαν / επεκτάθηκαν		4	1	25,0
Αριθμός κέντρων οργάνωσης, πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού (νέα κέντρα και εκσυγχρονισμός υπαρχόντων		3	1	33,3
Αριθμός επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτ. Τουρισμού		0	0	0,0
Νέες επιχειρήσεις μεταποίησης - τυποποίησης προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής		14	3	
Επιχειρήσεις μεταποίησης - τυποποίησης προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής που επεκτάθηκαν / εκσυγχρονίσθηκαν		3	1	33,3
Νέες επιχειρήσεις / βιοτεχνίες λοιπών τομέων της οικονομίας		5	2	40,0
Επιχειρήσεις / βιοτεχνίες λοιπών τομέων της οικονομίας που εκσυγχρονίσθηκαν / επεκτάθηκαν		9	0	0,0
Αριθμός clusters		4	4	100,0
Αριθμός επιχειρήσεων που πιστοποιήθηκαν κατά ISO		4	1	25,0
Αριθμός επιχειρήσεων που εγκατέστησαν συστήματα HACCP		8	4	50,0

Δείκτες Εκροών	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Αριθμός προϊόντων που πιστοποιήθηκαν (ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά)		8	0	0,00%
Αριθμός ΜΜΕ που ανέπτυξαν web site		10	1	10,00%
Συστήματα τηλεεργασίας, τηλεαγοράς και ηλεκτρονικού εμπορίου		0	0	0,0

Από την τιμή των προαναφερόμενων δεικτών, προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Ένας δείκτης εκροών του Μέτρου παρουσιάζει πολύ ικανοποιητικό ποσοστό υλοποίησης (100%).
- Με εξαίρεση τους δείκτες που αφορούν στα αγροτουριστικά καταλύματα, όπου εμφανίζουν ικανοποιητικό ποσοστό υλοποίησης, οι υπόλοιποι δείκτες εκροών του μέτρου κινούνται σε μέτρια επίπεδα.

Ωστόσο, εκείνο που έχει διαπιστωθεί από την μέχρι τώρα πορεία του τοπικού προγράμματος είναι πως οι δείκτες εκροών όπως παρουσιάζονται στο Γ.Π. είναι υπερεκτιμημένοι. Επίσης, σύμφωνα με την επιτόπια έρευνα του Συμβούλου, συμπεραίνεται πως οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων μπορούν να υλοποιηθούν πλήρως χωρίς αυτό να σημαίνει και αντίστοιχη πλήρη επίτευξη των δεικτών εκροών του Τοπικού Προγράμματος.

Το Μέτρο ενεργοποιήθηκε κατά το β' τρίμηνο του 2003 με την 1^η Προκήρυξη του Τοπικού Προγράμματος για την υποβολή προτάσεων επενδυτικών σχεδίων. Για 28 επενδυτικά σχέδια έχει δοθεί σύμφωνη γνώμη από την ΕΥΠ. Τα επενδυτικά σχέδια αντιστοιχούν σε ποσοστό 53,8% του συνόλου των σχεδίων που υποβλήθηκαν. Η Δημόσια Δαπάνη των σχεδίων για τα οποία έχει δοθεί σύμφωνη γνώμη από την ΕΥΔ ανέρχεται σε συνολικό ποσό 2.098.369,66, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 51,6% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου.

Από τα 28 επενδυτικά σχέδια τα 7 υποέργα έχουν απενταχθεί μέχρι 31/3/2006 λόγω ανετοιμότητας των επενδυτών (έλλειψης δικαιολογητικών, μη έγκαιρης προσκόμισης πιστοποιητικών, αδυναμίες έκδοσης εγγυητικών επιστολών)

Οικονομική ολοκλήρωση: Με βάση τις ενταγμένες ενέργειες του Μέτρου ο βαθμός ένταξης οικονομικού αντικείμενου (ποσοστό εξειδίκευσης) είναι ικανοποιητικός (51,56%). Αντίστοιχη είναι και η εικόνα των νομικών δεσμεύσεων (ποσοστό 48,8% επί της Δ.Δ του Μέτρου). Αντίθετα η εικόνα των πληρωμών κρίνεται μέτρια (ποσοστό απορρόφησης – 29,8%)

Εκτιμώμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις: Οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Μέτρου, μέχρι 30.03.2006, παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Δείκτες Αποτελέσματος	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Γυναίκες δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων		33	6	18,2
Νέοι (<40) δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων		35	7	20,0
Μεταβολή (%) διανυκτερεύσεων		10%	10%	100,0
Μεταβολή (%) αριθμού επισκεπτών που οφείλονται στη δημιουργία μονάδων εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού		20%	20%	100,0
Μεταβολή τουριστικής περιόδου (ημέρες επιμήκυνσης)		30	20	66,7

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Leader +

Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)		128	48	37,5
Μεταβολή (%) του όγκου του προϊόντος της πρωτογενούς παραγ. Που μεταποιήθηκε ή βελτιώθηκε η μεταποίηση/τυποποίησή του		5%	5%	100,0
Αριθμός νέων προϊόντων		11	6	54,5
Αριθμός νέων μεθόδων παράγωγης		5	0	0,0
Αριθμός επισκεπτών σε web sites που δημιουργήθηκαν		50.000	2.000	4,0

Δείκτες Επιπτώσεων	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας		73	22	30,1
Νέες εποχιακές θέσεις εργασίας		48	32	66,7
Διατήρηση θέσεων εργασίας		75	75	100,0
Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας Γυναικών		34	11	32,4
Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας Ανδρών		6	11	183,3
Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας Νέων (<40)		36	15	41,7
Νέες εποχικές θέσεις εργασίας Γυναικών		22	20	90,9
Νέες εποχικές θέσεις εργασίας Ανδρών		6	12	200,0
Νέες εποχικές θέσεις εργασίας Νέων (<40)		24	32	133,3
Διατήρηση θέσεων εργασίας Γυναικών		35	35	100,0
Διατήρηση θέσεων εργασίας Ανδρών		10	10	100,0
Διατήρηση θέσεων εργασίας Νέων (<40)		30	40	133,3

Τόσο τα αποτελέσματα όσο και οι επιπτώσεις από την μέχρι την 30.03.2006 εφαρμογή του μέτρου κρίνονται θετικές εφόσον υλοποιηθούν τα υποέργα που εγκρίθηκαν από την 1^η και 2^η Προκήρυξη του Τ.Π., αφού θα έχει συμβάλει ουσιαστικά

στην αύξηση της απασχόλησης στην περιοχή παρέμβασης, στην αύξηση των διανυκτερεύσεων, και γενικότερα στην προσέλκυση σημαντικού αριθμού επισκεπτών στην περιοχή.²⁸

Συμπέρασμα: Το Μέτρο εμφανίζει μέτρια πορεία υλοποίησης τόσο από φυσική όσο και από οικονομική άποψη, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα που έχει για την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος.

Μετρό 1.3 : «Υποστηρικτικές ενέργειες»

Παρότι η χρηματοδοτική βαρύτητα του Μέρους είναι σχετικά περιορισμένη τόσο σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας (5,25% επί της Δ.Δ. του Άξονα), όσο και στο σύνολο του Τ.Π. (5,11% επί της συνολικής Δ.Δ.) η ομαλή και έγκαιρη υλοποίηση του συμβάλλει σημαντικά στην συνολική εξέλιξη του Προγράμματος.

Το μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν:

- Την αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού-κατάρτιση
- Την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης
- Τις ενέργειες προβολής προώθησης

Φυσική Ολοκλήρωση: Μέχρι 31/3/2006 σύμφωνα με τα στοιχεία της ΟΤΔ, υποβλήθηκαν 5 προτάσεις, συνολικού προϋπολογισμού 523.224,63 ευρώ. Από τις προτάσεις αυτές εγκρίθηκαν 4 και απορρίφθηκε 1. Ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός των εγκεκριμένων έργων ανέρχεται σε 241.643,00 ευρώ. Οι δείκτες πραγματοποίησης του Μέρους, με βάση τα στοιχεία φυσικής υλοποίησης μέχρι 30.03.2006 (σύμφωνα με τα Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργων), έχουν ως ακολούθως:

²⁸ Πηγή : <http://www.leader+.gr>

Δείκτες Εκροών	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης		4	4	100,0
Αριθμός καταρτιζομένων		70	70	100,0
Γυναίκες καταρτιζόμενες		30	30	100,0
Νέοι (<40) καταρτιζόμενοι		10	10	100,0
Ωρες κατάρτισης		400	400	100,0
Αριθμός μελετών / εμπειρογνομосυνών		2	2	100,0
Αριθμός ενεργειών προβολής - προώθησης		5	5	100,0
Αριθμός εκδόσεων στα πλαίσια προβολής - προώθησης		11	11	100,0
Αριθμός καταχωρήσεων σε έντυπα μαζικής ενημέρωσης & τουριστικούς οδηγούς		10	10	100,0
Δικτυακοί τόποι		3	3	100,0
Αριθμός συμμετοχών σε εκθέσεις		5	0	0,0
Πλήθος ενημερωτικών εκδηλώσεων (ημερίδες, συναντήσεις κ.λπ.)		70	0	0,0
Πλήθος εκδόσεων (φυλλάδια, οδηγοί, αφίσες)		2	0	0,0
Ενέργειες διάχυσης σε ΜΜΕ (δημοσιεύσεις, συνεντεύξεις, άρθρα, προβολές)		100	0	0,0

Από την τιμή των προαναφερόμενων δεικτών, προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Δέκα (10) δείκτες εκροών του Μέτρου έχουν υλοποιηθεί (ποσοστό υλοποίησης 100%).
- Τέσσερις (4) δείκτες είναι μηδενικοί.

Οικονομική ολοκλήρωση: Με βάση τις ενταγμένες ενέργειες του Μέτρου ο βαθμός ένταξης οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό εξειδίκευσης) είναι αρκετά υψηλός (61,7%) . Αντίθετα, η εικόνα των νομικών δεσμεύσεων δεν είναι πολύ ικανοποιητική (ποσοστό 16,9% επί της Δ.Δ του Μέτρου). Πολύ χαμηλό χαρακτηρίζεται και το ποσοστό απορρόφησης του μέτρου (ποσοστό 13,7% επί της Δ.Δ του Μέτρου)

Εκτιμώμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις: Οι δείκτες αποτελεσμάτων του Μέτρου, μέχρι 30.03.2006, παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Δείκτες Αποτελέσματος	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Δράσεις που υποστηρίχθηκαν από τις μελέτες – εμπειρογνομosύνες		6	6	100,0
Τομείς που αναδείχθηκαν μέσα ενεργειών προβολής – προώθησης		2	0	0,0
Περιοχές που αναδείχθηκαν μέσα ενεργειών προβολής – προώθησης		3	0	0,0
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)		3	0	0,0
Ποσοστό καταρτιζομένων που αντιστοιχεί σε επιχειρηματίες ή εργαζόμενους σε μονάδες LEADER+		0,8	0,8	100,0
Ποσοστό καταρτιζομένων που απορροφήθηκαν στην αγορά εργασίας		0,85	0,85	100,0
Αριθμός ατόμων (επιχειρηματίες & εργαζόμενοι) που υποστηρίχθηκαν άμεσα ή έμμεσα από την εκπόνηση μελετών / εμπειρογνομosυνών του προγράμματος		50	50	100,0
Αριθμός προϊόντων που υποστηρίχθηκαν από την εκπόνηση μελετών / εμπειρογνομosυνών του προγράμματος		1	1	100,0
Αριθμός περιοχών που υποστηρίχθηκαν από την εκπόνηση μελετών / εμπειρογνομosυνών του προγράμματος		3	3	100,0
Πληθυσμός στόχος των ενεργειών προώθησης - προβολής Εντός περιοχής παρέμβασης		25000	25000	100,0
Πληθυσμός στόχος των ενεργειών προώθησης - προβολής Εκτός περιοχής παρέμβασης		60000	60000	100,0
Αριθμός συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις		500	1000	200,0
Ποσοστό δημοτικών διαμερισμάτων στα οποία πραγματοποιήθηκαν ενημ. Εκδηλώσεις προς το σύνολο των ΔΔ της περιοχής παρέμβασης		0,6	0,6	100,0
Επισκέπτες ιστοσελίδας		500	1000	200,0

Τα αποτελέσματα, από την μέχρι την 30.03.2006 εφαρμογή του μέτρου, κρίνονται ικανοποιητικά, εφόσον υλοποιηθούν τα υποέργα που εγκρίθηκαν από την 2^η Προκήρυξη του Τ.Π., αφού θα έχει συμβάλει ουσιαστικά στην ενημέρωση υψηλού ποσοστού (200%) του πληθυσμού στην περιοχή παρέμβασης και γενικότερα στην υλοποίηση των στόχων που έχει θέσει το πρόγραμμα.

Συμπέρασμα: Το Μέτρο εμφανίζει μέτρια πορεία υλοποίησης τόσο από φυσική όσο και από οικονομική άποψη και ο ρυθμός υλοποίησης θα επιταχυνθεί εντός των επόμενων μηνών.

Μέτρο 1.4 : «Προστασία, ανάδειξη & αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς»

Το Μέτρο, από χρηματοδοτική άποψη, έχει βαρύνουσα σημασία τόσο στον Άξονα Προτεραιότητας 1 (ποσοστό 17,4% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα) όσο και στο σύνολο του Προγράμματος (16,9% επί της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης). Το μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν:

- Την προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος
- Την αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου

Φυσική Ολοκλήρωση: Μέχρι 31/3/2006, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΟΤΔ, υποβλήθηκαν 13 προτάσεις συνολικού προϋπολογισμού 1.349.081,50 € Από τις προτάσεις αυτές εγκρίθηκαν 9 και απορρίφθηκαν 4. Ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός των εγκεκριμένων έργων ανέρχεται σε 772.532,00 € Οι δείκτες πραγματοποίησης του Μέτρου, με βάση τα στοιχεία φυσικής υλοποίησης μέχρι 30.03.2006 (σύμφωνα με τα Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργων), έχουν ως ακολούθως:

Δείκτες Εκροών	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Αριθμός παρεμβάσεων αξιοποίησης, ανάδειξης και προστασίας φυσικού περιβάλλοντος		7	6	85,7
Αριθμός παρεμβάσεων αναβάθμισης οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξης παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς		9	1	11,1
Αριθμός μουσείων και κέντρων πολιτιστικών και λοιπών δραστηριοτήτων που δημιουργήθηκαν ή αναβαθμίστηκαν		2	0	0,0
Αριθμός πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης & διατήρησης τοπικής κληρονομιάς που διατηρήθηκαν ή αναβίωσαν		0	0	0,0

Από την τιμή των προαναφερόμενων δεικτών, προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Ένας δείκτης (1) δείκτες εκροών του Μέτρου έχει υλοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό (ποσοστό υλοποίησης 85,7%).
- Ένας (1) δείκτης έχει χαμηλό ποσοστό υλοποίησης
- Δύο δείκτες (2) εκροών είναι μηδενικοί

Οικονομική ολοκλήρωση: Με βάση τις ενταγμένες ενέργειες του Μέτρου ο βαθμός ένταξης οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό εξειδίκευσης) είναι αρκετά χαμηλός (15,2%). Οι νομικές δεσμεύσεις ως ποσοστό της Δ.Δ και το ποσοστό απορρόφησης είναι μηδενικά.

Εκτιμώμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις: Οι δείκτες αποτελεσμάτων του Μέτρου, μέχρι 30.03.2006, παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Leader +

Δείκτες Αποτελέσματος	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)		31,09	25,09	80,7
Ποσοστό φυσικών συνόλων που αξιοποιήθηκαν, αναβαθμίστηκαν & προστατεύθηκαν σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν από το σχεδιασμό των αγροτουριστ. Διαδρομών το Τ.Π.		4	1	25,0

Διαδρομές πρόσβασης - μονοπάτια - σημάνσεις (μήκος σε Χλμ.)		30	30	100,0
Ποσοστό οικιστικών συνόλων που αξιοποιήθηκαν, αναβαθμίστηκαν & προστατεύθηκαν σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν από το σχεδιασμό των αγροτουριστ. Διαδρομών το Τ.Π.		2	0	0,0

Δείκτες Επιπτώσεων	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ Σ 2008	Πραγματοποίηση έως 30.03.2006	Ποσοστό Επίτευξης (%)
Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας		10	10	100,
Γυναικών:		5	5	100,0
Ανδρών		2	2	100,0
Νέων (<40)		3	3	100,0
Νέες εποχιακές θέσεις εργασίας		0	0	0,0
Γυναικών:		0	0	0,0
Ανδρών		0	0	0,0
Νέων (<40)		0	0	0,0
Διατήρηση θέσεων εργασίας		0	0	0,0
Μεταβολή (%) επισκεψιμότητας στη περιοχή παρέμβασης		15,00%	10,00%	66,7
Γυναίκες δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων		0	0	0,0
Νέοι (<40) δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων		0	0	0,0

Τόσο τα αποτελέσματα όσο και οι επιπτώσεις από την εφαρμογή του μέτρου κρίνονται θετικές εφόσον υλοποιηθούν τα υποέργα που εγκρίθηκαν από την 2^η Προκήρυξη του Τ.Π., αφού θα έχει συμβάλει ουσιαστικά στην αύξηση της απασχόλησης στην περιοχή παρέμβασης και στην προσέλκυση σημαντικού αριθμού επισκεπτών στην περιοχή.

Συμπέρασμα: Το Μέτρο εμφανίζει χαμηλή πορεία υλοποίησης τόσο από φυσική όσο και από οικονομική άποψη, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα που έχει για την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος.

7.3 Άξονας Προτεραιότητας 2: «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών»

Μέτρο 2.1 : «Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας : Διατοπική – Διαπεριφερειακή συνεργασία»

Παρότι η χρηματοδοτική βαρύτητα του Μέτρου στο σύνολο του Τ.Π. είναι περιορισμένη (2,0% επί της συνολικής Δ.Δ.) η ομαλή και έγκαιρη υλοποίηση του συμβάλλει σημαντικά στην συνολική εξέλιξη του Προγράμματος και αποδίδει πολλαπλά οφέλη στην περιοχή παρέμβασης.

Το μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν:

- Τις συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού
- Τις συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας

Φυσική Ολοκλήρωση: Οι δείκτες πραγματοποίησης του Μέτρου, με βάση τα στοιχεία φυσικής υλοποίησης μέχρι 30.03.2006 (σύμφωνα με τα Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργων), έχουν ως ακολούθως²⁹:

²⁹ Η ΟΤΔ έχει συμφωνηθεί να συμμετάσχει σε 2 σχέδια συνεργασιών (ΠΙΝΔΟΣ, Agrotour) αλλά μέχρι 30.03.2006 δεν είχε προχωρήσει η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου.

Δείκτες Εκροών	ΤΙ ΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟ ΧΟΣ 2008	Πραγματο ποίηση έως 30.03.2006	Ποσοσ τό Επίτευξης (%)
Αριθμός σχεδίων διατοπικής - διαπεριφερειακής συνεργασίας		3	1	33,3
Πλήθος σχεδίων διατοπικής συνεργασίας		1	1	100,0

Από την τιμή των προαναφερομένων δεικτών, προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Ένας δείκτης (1) δείκτες εκροών του Μέτρου έχει υλοποιηθεί πλήρως (ποσοστό υλοποίησης 100%).
- Ένας (1) δείκτης έχει χαμηλό ποσοστό υλοποίησης

Οικονομική ολοκλήρωση: Με βάση τις ενταγμένες ενέργειες του Μέτρου ο βαθμός ένταξης οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό εξειδίκευσης), οι νομικές δεσμεύσεις ως ποσοστό της Δ.Δ όπως και το ποσοστό απορρόφησης του Μέτρου είναι μηδενικά.

Εκτιμώμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις: Οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Μέτρου, μέχρι 30.03.2006, παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Δείκτες Αποτελέσματος	ΤΙ ΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟ ΧΟΣ 2008	Πραγματο ποίηση έως 30.03.2006	Ποσοσ τό Επίτευξης (%)
--------------------------	-------------------	-----------------	--------------------------------------	------------------------------

Προϊόντα που απετέλεσαν αντικείμενο συνεργασίας		2	1	50,0
Συνεργασίες που εξακολουθούν να λειτουργούν μετά την ολοκλήρωση των σχεδίων		3	1	33,3
Υπηρεσίες που απετέλεσαν αντικ. συνεργασίας		5	1	20,0
Μόνιμες δομές που δημιουργήθηκαν		0	0	0,0
Υπηρεσίες που απετέλεσαν αντικ. συνεργασίας		1	1	100,0

Δείκτες Επιπτώσεων	ΤΙ ΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟ ΧΟΣ 2008	Πραγματο ποίηση έως 30.03.2006	Ποσοσ τό Επίτευξης (%)

Συνεργασίες που εξακολουθούν να λειτουργούν μετά την ολοκλήρωση των σχεδίων		1	1	100,0
---	--	---	---	-------

Τα αποτελέσματα, από την μέχρι 30.03.2006 εφαρμογή του μέτρου, κρίνονται αρκετά θετικά εφόσον υλοποιηθούν και τα σχέδια συνεργασίας που έχει συμφωνηθεί να συμμετάσχει η ΟΤΔ.

Συμπέρασμα: Το Μέτρο εμφανίζει μηδενική πορεία υλοποίησης τόσο από φυσική όσο και από οικονομική άποψη και, ο ρυθμός υλοποίησης θα επιταχυνθεί εντός των επόμενων μηνών.

Μέτρο 2.2 : «Συνεργασία μεταξύ δύο ή περισσότερων Κρατών : Διατοπική – Διαπεριφερειακή συνεργασία»

Παρότι η χρηματοδοτική βαρύτητα του Μέτρου στο σύνολο του Τ.Π. είναι περιορισμένη (0,7% επί της συνολικής Δ.Δ.) η ομαλή και έγκαιρη υλοποίηση του συμβάλλει σημαντικά στην συνολική εξέλιξη του Προγράμματος και αποδίδει οφέλη στην περιοχή παρέμβασης. Το μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν σε συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού

Φυσική Ολοκλήρωση: Οι δείκτες πραγματοποίησης του Μέτρου, με βάση τα στοιχεία φυσικής υλοποίησης μέχρι 30.03.2006 (σύμφωνα με τα Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργων), έχουν ως ακολούθως:

Δείκτες Εκροών	ΤΙ ΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟ ΧΟΣ 2008	Πραγματο ποίηση έως 30.03.2006	Ποσοσ τό Επίτευξης (%)

Αριθμός σχεδίων διακρατικής συνεργασίας		1	1	100,0
--	--	---	---	-------

Από την τιμή του προαναφερόμενου δείκτη, προκύπτει ότι ο στόχος του Τ.Π. έχει υλοποιηθεί καθώς η ΟΤΔ έχει συμφωνήσει για την συμμετοχή της στην διακρατική συνεργασία Eurovillages. Ωστόσο ακόμη δεν έχει προχωρήσει η υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου.

Οικονομική ολοκλήρωση: Με βάση τις ενταγμένες ενέργειες του Μέτρου ο βαθμός ένταξης οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό εξειδίκευσης), οι νομικές δεσμεύσεις ως ποσοστό της Δ.Δ όπως και το ποσοστό απορρόφησης του Μέτρου είναι μηδενικά.

Εκτιμώμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις: Οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Μέτρου, μέχρι 30.03.2006, παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Δείκτες Αποτελέσματος	ΤΙΜ Η ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟ Σ 2008	Πραγματοποίησ η έως 30.03.2006	Ποσοστ ό Επίτευξης (%)
Προϊόντα		1	1	100,0

που απετέλεσαν αντικείμενο συνεργασίας				
Υπηρεσίες που απετέλεσαν αντικείμενο συνεργασίας		1	1	100,0
Συνεργασίες που εξακολουθούν να λειτουργούν μετά την ολοκλήρωση των σχεδίων		1	1	100,0
Μόνιμες δομές που δημιουργήθηκαν		0	0	0,0

Τα αποτελέσματα από την μέχρι την 30.03.2006 εφαρμογή του μέτρου κρίνονται αρκετά θετικές εφόσον υλοποιηθούν τα σχέδια συνεργασίας που έχει συμφωνηθεί να συμμετάσχει η ΟΤΔ.

Συμπέρασμα: Το Μέτρο εμφανίζει μηδενική πορεία υλοποίησης τόσο από φυσική όσο και από οικονομική άποψη και ο ρυθμός υλοποίησης θα επιταχυνθεί εντός των επόμενων μηνών.

**8 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΟΤΔ.
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ**

Στα πλαίσια της υλοποίησης των Αξόνων Προτεραιότητας 1 και 2 του Ε.Π. Κ.Π. LEADER+, η ΟΤΔ έχει οριστεί ως τελικός δικαιούχος και έχει την αρμοδιότητα για την κατάρτιση και την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος LEADER+. Η διαχείριση όλων των θεμάτων που αφορούν στην εφαρμογή του εγκεκριμένου προγράμματος γίνεται από όργανο που συγκροτείται στο πλαίσιο της ΟΤΔ ως μια Ειδική Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) LEADER+ με σύνθεση που πρέπει να είναι απόλυτα συμβατή με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του Ε.Π. Η ΕΔΠ ορίζεται με απόφαση του ΔΣ και σε αυτήν μεταβιβάζεται η ευθύνη της διαχείρισης και υλοποίησης του τοπικού προγράμματος. Η ΕΔΠ έχει τη δυνατότητα να συγκροτεί επιτροπές για την αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων και για την παρακολούθηση, έλεγχο και παραλαβή των έργων του τοπικού προγράμματος και οφείλει να συνεργάζεται στενά με την ΕΥΔ LEADER+ που έχει συσταθεί και λειτουργεί σε εθνικό επίπεδο. Το έργο του Συμβούλου στην παρούσα ενότητα εστιάστηκε:

- στη διερεύνηση της σαφήνειας του συστήματος διαχείρισης με σκοπό την ανάδειξη τυχόν επικαλύψεων αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων και καθηκόντων μεταξύ των επιμέρους επιτροπών της ΟΤΔ και μεταξύ της ΟΤΔ και της ΕΥΔ,
- στη διερεύνηση της διαδικασίας δημοσιοποίησης και διάχυσης της πληροφόρησης στον τοπικό πληθυσμό
- στην εξέταση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των μηχανισμών ελέγχου (προληπτικοί έλεγχοι, έλεγχοι κατά την υλοποίηση των έργων) και του βαθμού συνεργασίας και συντονισμού της επιτροπής της ΟΤΔ με την ΕΥΔ,
- στον έλεγχο της τήρησης των διαδικασιών και των κριτηρίων επιλογής έργων σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΕΥΔ καθώς και στο βαθμό γνωστοποίησης αυτών στους τελικούς αποδέκτες,
- στη διερεύνηση των μηχανισμών μέσω των οποίων διασφαλίζεται η συμβατότητα με τις κοινοτικές πολιτικές (μηχανισμοί ενημέρωσης σχετικά με θέματα εφαρμογής και θεσμικών ρυθμίσεων),
- στην εξέταση της συμβολής της εταιρικής σχέσης στην ποιότητα της παρακολούθησης και υλοποίησης.

8.1 Σαφήνεια του συστήματος διαχείρισης

Είναι προφανές ότι το βασικό δομικό στοιχείο του συστήματος διαχείρισης του Ε.Π. της Κ.Π LEADER+ είναι η **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ)**, η οποία συστάθηκε βάσει των διατάξεων του Καν. (ΕΚ) 1260/1999, με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους.

Συγκεκριμένα, η σύνθεση, η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων και ο τρόπος λειτουργίας των Διαχειριστικών Αρχών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζονται με το Νόμο 2860/2000 και εξειδικεύονται με την ΚΥΑ σύστασης της κάθε Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης. Η ΕΥΔ του Ε.Π. ΚΠ LEADER+ συστήθηκε με την υπ' Αρ. Πρωτ. 334242/9-2-2001 Απόφαση των Υπουργών ΕΣΔΔΑ και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ΦΕΚ 133 Β 2001).

Όσον αφορά στη σαφήνεια του Συστήματος Διαχείρισης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΑΕ, εκτιμάται ότι, οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων στη διαδικασία διαβούλευσης φορέων και τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις της ΟΤΔ αλλά και των τελικών αποδεκτών του τοπικού προγράμματος είναι πλήρως αποσαφηνισμένες και επαρκώς διακριτές. Παράλληλα, οι κρίσιμες λειτουργίες του συστήματος διαχείρισης και παρακολούθησης του τοπικού Προγράμματος είναι εξειδικευμένες με σαφήνεια και πληρότητα μέσα από το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει όλες αυτές τις λειτουργίες του συστήματος και κατ' επέκταση τη λειτουργία της ΕΔΠ.

Η ΟΤΔ εκτιμά τη συμβολή της ΕΥΔ στην υλοποίηση των προγραμμάτων ως ουσιαστική και η σχέση της με αυτή χαρακτηρίζεται από πολύ καλή έως άριστη. Στα βασικά στοιχεία τα οποία τονίζονται από την ΟΤΔ σχετικά με τη λειτουργία της ΕΥΔ και τη συμβολή της στην υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος Νότιας Ηπείρου περιλαμβάνονται:

- Η αυστηρή και αξιοκρατική διαδικασία επιλογής των ΟΤΔ η οποία ακολουθήθηκε και η οποία συνέβαλε στη διαμόρφωση ενός θετικού κλίματος συνεργασίας για τη συνέχεια του Προγράμματος.
- Η λειτουργία της ΕΥΔ κρίνεται ιδιαίτερα θετικά από την ΟΤΔ, θεωρώντας ότι αυτή ανταποκρίνεται στους μικρότερους δυνατούς χρόνους στις ανάγκες

υλοποίησης του προγράμματος, με αρκετό όμως γραφειοκρατικό χαρακτήρα, σε ορισμένες περιπτώσεις.

- Η συνεργασία της ΕΥΔ με την ΟΤΔ αξιολογείται, επίσης, ως ιδιαίτερα θετική, ενώ σε πολλές περιπτώσεις τονίζεται ο αμφίδρομος χαρακτήρας αυτής της συνεργασίας, όσον αφορά την κατανόηση των αναγκών του Τοπικού Προγράμματος και την παροχή υποστήριξης προς αυτό.

8.2 Διαδικασία δημοσιοποίησης και διάχυσης της πληροφόρησης στον τοπικό πληθυσμό

Η ΟΤΔ έχει τηρήσει τις στοιχειώδεις και τυπικές υποχρεώσεις για δημοσιοποίηση των τοπικών προγραμμάτων στα τοπικά ΜΜΕ. Κατά την δημοσιοποίηση του προγράμματος ακολουθήθηκε η ευρύτερη δυνατή διάχυση της πληροφόρησης καθώς και η χρησιμοποίηση όλων των διαθέσιμων δυνατοτήτων και των πιθανών πολλαπλασιαστών της πληροφορίας.

Η ΟΤΔ φαίνεται ότι υπερέβη τις τυπικές υποχρεώσεις της ώστε να υιοθετήσει εργαλεία και μέσα για τη δημοσιοποίηση του Προγράμματος προσαρμοσμένα στις τοπικές ιδιαιτερότητες. Ορισμένες πρωτοβουλίες, οι οποίες αναλήφθηκαν από την ΟΤΔ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΑΕ με σκοπό την παρακίνηση του τοπικού πληθυσμού προκειμένου να συμμετέχει στην υλοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Τέτοιες ενέργειες είναι:

- Συνεντεύξεις τύπου για τον τοπικό τύπο – ραδιόφωνο και τηλεόραση και στις έδρες των δύο νομών
- Δίωρη συνέντευξη στον τοπικό τηλεοπτικό σταθμό η οποία παρουσιάστηκε δύο φορές (απ' ευθείας με δυνατότητα συμμετοχής ακροατών και σε επανάληψη)
- Ημερίδες τόσο για τους πιθανούς υποψήφιους επενδυτές όσο και για τους τοπικούς μελετητές σε Πρέβεζα και Άρτα
- Δελτία τύπου
- Παραγωγή και διανομή με τις τοπικές ημερήσιες εφημερίδες τριπτύχου αρχικής ενημέρωσης για υποψήφιους επενδυτές

- Ημερίδα στην Αθήνα με την συνδιοργάνωση της Πανεπιτηρωτικής Συνομοσπονδίας για τους απόδημους της περιοχής
- Παρουσιάσεις σε ανοικτές ημερίδες με power point των δράσεων του προγράμματος
- Πληρωμένη καταχώρηση σε περιοδικό των αποδήμων της Αθήνας «ΗΠΕΙΡΟΣ – Άπειρος χώρα»
- Ανάρτηση της προκήρυξης στην ιστοσελίδα της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ (www.etanam.gr) η οποία διαθέτει καταμετρητή επισκέψεων (8500 επισκέψεις μέχρι τον 01.2008
- Συναντήσεις με τους παραγωγικούς φορείς (Επιμελητήρια, Ενώσεις συνεταιρισμών, πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς) αλλά και με πολλαπλασιαστές της πληροφορίας (συνεργάτες ΚΥΕ, ΚΕΤΑ, γεωπόνους δήμων και νομαρχιών, ΙΝΕ ΓΣΕΕ, τοπικούς βουλευτές κ.ά.)
- Έντυπο ευρείας διανομής (20σέλιδο σε 20000 αντίτυπα) και αφίσες σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα με σύνθημα «Αξιοποιήστε τώρα τις δυνατότητες του τοπικού προγράμματος L+»
- Πληρωμένη διαφήμιση στο ART TV και τα τοπικά ραδιόφωνα
- Καθημερινή επαφή και παραοχή πληροφοριών στα δύο γραφεία της Εταιρίας στην Πρέβεζα και την Άρτα.

8.3 Μηχανισμοί ελέγχου

Η Ο.Τ.Δ. είναι υπεύθυνη για την ομαλή, έγκαιρη σύμφωνη με τις διατάξεις της Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας εφαρμογή του Τοπικού Προγράμματος LEADER+.

Η Ο.Τ.Δ. καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης μεριμνά για την ορθή και κανονική εκτέλεση των επενδυτικών σχεδίων του τοπικού προγράμματος. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων είναι καταρχήν αρμοδιότητα της ΟΤΔ, η οποία πρέπει να συντονίζει το τοπικό πρόγραμμα και τους εμπλεκόμενους φορείς σε όλα τα επίπεδα και να επιδιώκει την εντατικοποίηση των

εργασιών και τη λύση προβλημάτων που ενδέχεται να προκύψουν ή την προώθησή τους για επίλυση όπου απαιτείται. Για την απρόσκοπτη υλοποίηση του τοπικού προγράμματος, η ΟΤΔ μεριμνά για την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων των τελικών αποδεκτών, καθώς και την τήρηση των χρονικών ορίων υλοποίησης που προβλέπονται στα πλαίσια του Ε.Π της Κ.Π LEADER+.

Για το σκοπό αυτό έχει εγκαταστήσει ένα μηχανισμό - επιτροπή με την ονομασία "Επιτροπή Παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής Έργων LEADER+" η οποία έχει συγκροτηθεί με απόφαση της Ε.Δ.Π.Λ+ της Ο.Τ.Δ.

Η παρακολούθηση του φυσικού αντικείμενου των επενδυτικών σχεδίων πραγματοποιείται με διοικητικούς και φυσικούς επιτόπιους ελέγχους.

Από το διοικητικό έλεγχο των φακέλων των έργων διαπιστώνεται ότι :

- τα έργα υλοποιούνται από τους επενδυτές, σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη, τους όρους της σύμβασης, τις απαιτούμενες νόμιμες άδειες και εγκρίσεις που χορηγούν οι αρμόδιες υπηρεσίες και γενικότερα τις σχετικές διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας,

- οι τελικοί αποδέκτες, είτε φυσικά, είτε νομικά πρόσωπα, που δεν υποχρεούνται σε διενέργεια διαγωνισμού, αναθέτουν το σχέδιο ή τις επιμέρους ενέργειες αυτού με τους ευνοϊκότερους δυνατόν όρους. Για τις συνεταιριστικές οργανώσεις και Συνεταιριστικές Εταιρείες ισχύουν οι διαδικασίες προμηθειών και εκτέλεσης των έργων που περιλαμβάνονται στο Π.Δ 283/89. Για τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ είναι υποχρεωτική η τήρηση της κοινοτικής νομοθεσίας που διέπει την ανάθεση του έργου.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι αφορούν στη διαπίστωση της ορθής υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου, καθώς και κάθε παραμέτρου που επηρεάζει τη φύση, την επιλεξιμότητα, τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητα του έργου. Οι φυσικοί επιτόπιοι έλεγχοι στοχεύουν να δώσουν απάντηση στα ερωτήματα:

- Το εκτελούμενο έργο κατασκευάζεται ή όχι σύμφωνα με τις απαιτήσεις, προδιαγραφές οι οποίες περιλαμβάνονται στα νόμιμα έγγραφα του φακέλου με βάση το οποίο εντάχθηκε στο πρόγραμμα (Νόμιμες άδειες πολεοδομικού χαρακτήρα, συγκεκριμένες μελέτες περιβαλλοντικού ή άλλου αντικείμενου κατά περίπτωση κλπ)

- Ο πάσης φύσεως εξοπλισμός που έχει αγοραστεί πληροί ή όχι τις προδιαγραφές όπως αυτές περιλαμβάνονται στα έγγραφα του φακέλου με βάση τα οποία εντάχθηκαν στο πρόγραμμα, εμπίπτουν στις επιλέξιμες δαπάνες, αναγνωρίζονται από την περιγραφή τους στο επίσημο παραστατικό, λειτουργούν και είναι καινούρια.
- Τα ενσωματωθέντα υλικά κατασκευών ανήκουν στα επιλέξιμα ή όχι, όπως ορίζεται στις αποφάσεις, εγκυκλίους κ.λ.π. ποιοτικά και ποσοτικά όπως αυτά προβλέπονται στη μελέτη του φακέλου με βάση την οποία εντάχθηκε στο πρόγραμμα.
- Είναι ή όχι πλήρως ενημερωμένο το αρχείο (φάκελος έργου) με τη σχετική νομοθεσία βάσει της οποίας εκτελείται το έργο

Στις περιπτώσεις που κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου διαπιστωθούν αποκλίσεις δίδονται έγγραφες οδηγίες συμμόρφωσης προς τον τελικό αποδέκτη και στη συνέχεια εκτελείται από την επιτροπή, έλεγχος συμμόρφωσης.

Μετά την ολοκλήρωση του επιτόπιου ελέγχου η «Επιτροπή παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής έργων LEADER+» ,επιβεβαιώνει τις δαπάνες συντάσσοντας Βεβαίωση Ελέγχου Προόδου Εργασιών (ΒΕΠΕ), καθώς και Εκκαθαριστικό σημείωμα - Βεβαίωση πληρωμής.

Επίσης, η επιτροπή συμπληρώνει τα μηνιαία και τριμηνιαία δελτία των έργων καθώς και τα πρωτόκολλα παραλαβής των επενδυτικών σχεδίων.

8.4 Διαδικασία καταβολής της προβλεπόμενης επιχορήγησης:

Η Καταβολή της ενίσχυσης από την Ο.Τ.Δ. στον τελικό αποδέκτη γίνεται τμηματικά. Τα στάδια και ο τρόπος τμηματικής καταβολής της αναλογούσας ενίσχυσης στον τελικό αποδέκτη καθορίζονται επακριβώς στα πλαίσια της σύμβασης μεταξύ της Ο.Τ.Δ. και του τελικού αποδέκτη, ανάλογα με τη φύση του επενδυτικού σχεδίου, τον προϋπολογισμό του, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και το είδος των εργασιών. Η αίτηση του τελικού αποδέκτη συνοδεύεται από τα παρακάτω έγγραφα δικαιολογητικά:

- επιμετρήσεις εργασιών υπογεγραμμένες από τον επιβλέποντα μηχανικό ή τεχνική υπηρεσία, καθώς και αποδεικτικά στοιχεία υλοποίησης άυλων ενεργειών.
- εξοφληθέντα παραστατικά των δαπανών σε πρωτότυπο.

Για τη χορήγηση της πρώτης δόσης (ή και της προκαταβολής), εκτός των ανωτέρω, υποβάλλονται:

- τα προβλεπόμενα, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά έγγραφα που αφορούν στις διαδικασίες δημοπράτησης και σύναψης συμβάσεων,
- οι απαιτούμενες νόμιμες άδειες και βεβαιώσεις δημοσίων αρχών που διέπουν, κατά περίπτωση, τη νομιμότητα υλοποίησης και λειτουργίας του συγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου.

Κατά την αίτηση του τελικού αποδέκτη για την αποπληρωμή του επενδυτικού σχεδίου, υποβάλλονται, εκτός των άλλων, οι απαιτούμενες, κατά περίπτωση, άδειες λειτουργίας κ.λπ.

Κατά κανόνα, η επιχορήγηση καταβάλλεται σε τρεις (3) δόσεις, μετά την επιβεβαίωση από την «Επιτροπή Παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής έργων LEADER +» της Ο.Τ.Δ. των αντίστοιχων φάσεων του επενδυτικού σχεδίου, η τελευταία των οποίων αποτελεί την αποπληρωμή του.

Για την καταβολή των δόσεων της αναλογούσας ενίσχυσης, εκτός της προκαταβολής, ο τελικός αποδέκτης υποβάλλει στην Ο.Τ.Δ αίτηση, προκειμένου να επιβεβαιωθούν οι σχετικές δαπάνες και να εκλεχθεί το επενδυτικό σχέδιο στο στάδιο στο οποίο βρίσκεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής έργων LEADER+ της Ο.Τ.Δ.

Η αίτηση του τελικού αποδέκτη για χορήγηση ενίσχυσης πρωτοκολλείται από την Ο.Τ.Δ. και διαβιβάζεται στην την Επιτροπή Παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής έργων LEADER+, η οποία προβαίνει στον διοικητικό έλεγχο εγγράφων και δικαιολογητικών και στον επιτόπιο έλεγχο του επενδυτικού σχεδίου και συντάσσει εις τριπλούν την σχετική βεβαίωση (Βεβαίωση Ελέγχου Προόδου Εργασιών -ΒΕΠΕ).

Η βεβαίωση αυτή λαμβάνει αύξοντα αριθμό και ημερομηνία έκδοσης, αποτελεί δικαιολογητικό παραλαβής των παραδοτέων και αναγνώρισης των επιλέξιμων δαπανών υλοποίησης και φυλάσσεται στο αρχείο της Ο.Τ.Δ. (στο φάκελο του συγκεκριμένου τελικού αποδέκτη), στο αρχείο του τελικού αποδέκτη, ενώ το τρίτο πρωτότυπο προσκομίζεται στην τράπεζα συνεργασίας.

Παράλληλα, η επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής έργων LEADER+ της Ο.Τ.Δ. σφραγίζει όλα τα ελεγχθέντα και παραδεκτά πρωτότυπα

εγγράφων δικαιολογητικών με την ένδειξη «ελέγχθηκε και επιχορηγήθηκε από την Ο.Τ.Δ LEADER+ ETANAM ΑΕ, αναπαράγει σε φωτοτυπίες όλα τα πρωτότυπα και με ευθύνη της φροντίζει για την επικύρωσή τους. Τα πρωτότυπα των δικαιολογητικών επιστρέφονται στον τελικό αποδέκτη, ενώ στα αρχεία της Ο.Τ.Δ θα τηρούνται υποχρεωτικά τα ακριβή αντίγραφα αυτών.

Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας η Επιτροπή διαχείρισης Προγράμματος LEADER +, διαμέσου του συντονιστή του προγράμματος, ενημερώνεται πλήρως και αναλυτικά για την διεξαγωγή της ανωτέρω διαδικασίας και εγκρίνει την καταβολή στον τελικό αποδέκτη της αναλογούσας ενίσχυσης, χωρίς παρακράτηση ή οικονομική επιβάρυνση . Στην περίπτωση που έχει δοθεί προκαταβολή, αφαιρείται το ποσό της προκαταβολής από την αναλογούσα ενίσχυση της α΄ φάσης.

Η καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης γίνεται αποκλειστικά με δίγραμμη τραπεζική επιταγή από το λογαριασμό που τηρεί η Ο.Τ.Δ στα πλαίσια του προγράμματος. Μετά την έκδοση της δίγραμμης επιταγής συντάσσεται εις διπλούν από την επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής έργων LEADER+ της Ο.Τ.Δ. Εκκαθαριστικό σημείωμα -Βεβαίωση Πληρωμής, στο οποίο αναφέρονται οι συνολικές εγκεκριμένες δαπάνες, η συνολική αναλογούσα ενίσχυση και καταβληθείσα ενίσχυση, η δαπάνη και η ενίσχυση που αντιστοιχεί στην παρούσα φάση, καθώς και ο αριθμός και η ημερομηνία της δίγραμμης επιταγής. Το εκκαθαριστικό σημείωμα - Βεβαίωση πληρωμής υπογράφεται και από τον τελικό αποδέκτη και το πρώτο πρωτότυπο αυτού φυλάσσεται στο αρχείο της Ο.Τ.Δ, ενώ το δεύτερο στο αρχείο του τελικού αποδέκτη.

Στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής στον τελικό αποδέκτη εκδίδεται επίσης εκκαθαριστικό σημείωμα - βεβαίωση πληρωμής.

Σε όλες τις περιπτώσεις, ο τελικός αποδέκτης, μετά την είσπραξη του ποσού της οικονομικής ενίσχυσης, υποχρεούται να εκδώσει αθεώρητο τιμολόγιο είσπραξης του συγκεκριμένου ποσού και να το διαβιβάσει στην Ο.Τ.Δ.

Η τελευταία δόση της ενίσχυσης στον τελικό αποδέκτη (αποπληρωμή), η οποία σε κάθε περίπτωση είναι τουλάχιστον ίση με το 20% της συνολικής ενίσχυσης, καταβάλλεται μετά την παραλαβή του επενδυτικού σχεδίου από την Ο.Τ.Δ (σύνταξη πρωτοκόλλου παραλαβής του Έργου)

8.5 Έλεγχος υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου: Η ομάδα Τοπικής Δράσης στα πλαίσια των ευθυνών και των αρμοδιοτήτων της που προκύπτουν από τη σύμβαση με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, διενεργεί συνεχείς ελέγχους, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης, για τη διαπίστωση της ορθής και κανονικής εκτέλεσης των έργων του τοπικού προγράμματος και την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων των τελικών αποδεκτών.

Στα πλαίσια των ελέγχων που πραγματοποιούνται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα διερευνάται η αποτελεσματική και ορθή χρησιμοποίηση των Κοινοτικών και Εθνικών κονδυλίων σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η συμμόρφωση με τους Κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες και πολιτικές, η ακρίβεια των πιστοποιημένων δηλώσεων δαπανών και η λήψη μέτρων για τον εντοπισμό και τη διόρθωση των παρατυπιών. Κάθε πράξη ελέγχεται τόσο για τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών και την υλοποίηση του αντίστοιχου εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου, όσο και για τις διαδικασίες που τηρήθηκαν μέχρι την έναρξή της στο πρόγραμμα.

Οι κύριοι ελεγκτικοί μηχανισμοί εκτός από την Ομάδα Τοπικής δράσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στο κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο και την εθνική νομοθεσία είναι η Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π Κ.Π LEADER +, η Αρχή Πληρωμής του Κ.Π.Σ, η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) και τα εντεταλμένα κοινοτικά όργανα.

8.6 Διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων: Η αξιολόγηση για την υπαγωγή ή μη των επενδυτικών σχεδίων στο πρόγραμμα πραγματοποιείται σύμφωνα με τα δημοσιευμένα κριτήρια αποκλεισμού και αξιολόγησης στο Ενημερωτικό Υλικό και τον Οδηγό Εφαρμογής της ΟΤΔ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Α.Ε, με κάθε διαφάνεια, προσβασιμότητα, τεκμηρίωση και δημοσιοποίηση. Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

1. Έλεγχος πληρότητα υποβαλλόμενου φακέλου και επιλεξιμότητας της πρότασης σύμφωνα με τα κριτήρια αποκλεισμού.

2. Βαθμολόγηση επενδυτικού σχεδίου σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης – κατάταξη των επενδυτικών σχεδίων.

3. Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης στην Ε.Δ.Π. LEADER+.

Σε ότι αφορά την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων, η ΟΤΔ συγκροτεί μία ή περισσότερες κατάλληλες Επιτροπές Αξιολόγησης από άτομα που γνωρίζουν τη φιλοσοφία, τους στόχους και τη στρατηγική του τοπικού προγράμματος, ενώ παράλληλα διαθέτουν αποδεδειγμένη τεχνογνωσία και εμπειρία στην αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων. Οι Επιτροπές αποτελούνται από 3 μέλη και συγκροτούνται από στελέχη του υπηρεσιακού πυρήνα της ΟΤΔ και από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, που θα προκύψουν από σχετική προκήρυξη, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Τα κριτήρια αξιολόγησης για την επιλογή των δικαιούχων χωρίζονται σε δύο (2) γενικές κατηγορίες ήτοι :

1. Κριτήρια αποκλεισμού επενδυτικών προτάσεων, τα οποία διακρίνονται σε κριτήρια που αφορούν: τον υποψήφιο επενδυτή, στην την επενδυτική πρόταση και στη διαδικασία υποβολής του φακέλου υποψηφιότητας.

2. Κριτήρια αξιολόγησης επενδυτικών προτάσεων, τα οποία αφορούν στην αξιολόγηση: του υποψήφιου επενδυτή, του φακέλου και της επενδυτικής πρότασης και των αποτελεσμάτων-επιπτώσεων της επενδυτικής πρότασης και

Μετά την ολοκλήρωση του έργου της αξιολόγησης, η Ε.Δ.Π. LEADER+ εκδίδει απόφαση με πλήρη κατάλογο επιλεγείσων και απορριφθεισών προτάσεων, η οποία κοινοποιείται προς όλους τους υποψηφίους, ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή ιδιωτικό ταχυδρομείο, εξασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση την αποδεδειγμένη παραλαβή της από αυτούς. Η απόφαση περιλαμβάνει επίσης πλήρη τεκμηρίωση στις περιπτώσεις απόρριψης, καθώς και την προθεσμία υποβολής ενστάσεων.

Ενστάσεις: Τυχόν ενστάσεις των υποψηφίων τελικών αποδεκτών εξετάζονται από επιτροπή ενστάσεων, που συγκροτείται στα πλαίσια της Ο.Τ.Δ. με απόφαση του οργάνου που αποτελεί το Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων. Τα μέλη της επιτροπής ενστάσεων δεν έχουν καμία σχέση με το Δ.Σ. ή και το Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων της Ο.Τ.Δ. και επιπλέον δεν συμμετάσχουν στη διαδικασία αξιολόγησης του συγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου. Η επιτροπή ενστάσεων εξετάζει τις υποβληθείσες ενστάσεις από πλευράς τόσο νομιμότητας όσο και ουσίας, ανεξάρτητα και σε σύγκριση με τις λοιπές προτάσεις που υποβλήθηκαν στα πλαίσια της ίδιας δράσης και αποφαίνεται με πλήρη αιτιολόγηση των θέσεών της για κάθε ένσταση.

Η προθεσμία υποβολής των ενστάσεων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 10 εργάσιμων ημερών από την αποδεδειγμένη ημερομηνία παραλαβής από τους ενδιαφερόμενους των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Κατ' εξαίρεση, η προθεσμία αυτή των 10 εργάσιμων ημερών για την υποβολή ενστάσεων μπορεί να μην τηρηθεί, εφόσον όλοι οι ενδιαφερόμενοι για τη συγκεκριμένη δράση δηλώσουν υπεύθυνα στην Ο.Τ.Δ. ότι δεν προτίθενται να υποβάλλουν ένσταση.

Μετά την εξέταση των αποβληθεισών ενστάσεων και σύμφωνα με το πόρισμα της αρμόδιας επιτροπής, η Ε.Δ.Π. LEADER+ εκδίδει σχετική απόφαση, στην οποία τεκμηριώνονται πλήρως οι θέσεις της και η οποία κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους με εξασφάλιση αποδεδειγμένης παραλαβής.

Η Ο.Τ.Δ διευκολύνει την επιτροπή ενστάσεων στο έργο της και παρέχει σε αυτήν έγκαιρα κάθε απαραίτητο στοιχείο σχετικά με την αξιολόγηση των προτάσεων των υποψηφίων τελικών αποδεκτών.

8.7 Διαδικασία έγκρισης των προτάσεων: Μετά την οριστικοποίηση των προς ένταξη επενδυτικών σχεδίων, η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε. συντάσσει και αποστέλλει Τεχνικά Δελτία Έργων/Υποέργων, στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. LEADER+, τα οποία αξιολογούνται από αυτήν σύμφωνα με τα εγκεκριμένα, από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π., κριτήρια ένταξης πράξεων.

Η Υ.Δ. Ε.Π. Κ.Π. LEADER+, με έγγραφο του Ειδικού Γραμματέα Γ' ΚΠΣ, ενημερώνει την Ο.Τ.Δ. για τα Έργα/Υποέργα που πληρούν τα κριτήρια ένταξης πράξεων, προκειμένου η τελευταία να εκδώσει τις επιμέρους αποφάσεις ένταξης των επενδυτικών σχεδίων στο πρόγραμμά της και να καλέσει τους τελικούς αποδέκτες για υπογραφή σύμβασης.

Η Ο.Τ.Δ. κοινοποιεί τον κατάλογο των ενταγμένων επενδυτικών σχεδίων στην Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. LEADER+, η οποία μεριμνά για την εισαγωγή Τεχνικών Δελτίων Υποέργων στο ΟΠΣ. Στην περίπτωση που κατά τη διαδικασία της εξέτασης της πληρότητας των κριτηρίων ένταξης πράξεων, απαιτήθηκαν τροποποιήσεις των Τεχνικών Δελτίων Έργων/Υποέργων η Ο.Τ.Δ. υποχρεούται για την επανυποβολή των Δελτίων αυτών στην Υ.Δ. Ε.Π. Κ.Π. LEADER+.

Επισημαίνεται ότι η έκφραση της γνώμης της Υ.Δ. Ε.Π. Κ.Π. LEADER+ που διατυπώνεται στο πλαίσιο εξέτασης των κριτηρίων ένταξης πράξεων σχετικά με την επιλεξιμότητα ενός επενδυτικού σχεδίου δεν αποτελεί ένταξη ή απόρριψη αυτού από το τοπικό πρόγραμμα, για την οποία (ένταξη ή απόρριψη) είναι αποκλειστικά υπεύθυνη η Ο.Τ.Δ. με τις αποφάσεις της.

8.8 Διαδικασία υπογραφής σύμβασης: Μετά την έγκριση του επενδυτικού σχεδίου θα υπογραφεί Σύμβαση της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Α.Ε. με τον τελικό αποδέκτη βάσει της οποίας ρυθμίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες της συνεργασίας τους. Στην σύμβαση αυτή θα περιλαμβάνεται: αναλυτική περιγραφή του φυσικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου, του επιλέξιμου προϋπολογισμού (εφόσον αυτός δεν ταυτίζεται με τον συνολικό), του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, του ποσοστού ενίσχυσης, των φάσεων πληρωμής, των εγκεκριμένων χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών του, των υποχρεώσεων του τελικού αποδέκτη, ο τρόπος ελέγχων και πληρωμών, οι φάσεις πιστοποίησης, η παραλαβή του έργου κ.α.

Ο επενδυτής στον οποίο κατακυρώθηκε η ανάθεση της επένδυσης, είναι υποχρεωμένος για την υπογραφή της σύμβασης να προσκομίσει εντός 1 μηνός από την ημερομηνία παραλαβής του εγγράφου με το οποίο ειδοποιήθηκε από την ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε. :

- Εγγυητική Επιστολή Καλής Εκτέλεσης του επενδυτικού σχεδίου υπέρ της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Α.Ε. από αναγνωρισμένη Τράπεζα ή το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, για ποσό ίσο προς το 5% του επιλέξιμου κόστους του έργου, η οποία θα επιστρέφεται με την βεβαίωση ολοκλήρωσης της επένδυσης.
- Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/85 ότι αποδέχεται πλήρως και ανεπιφύλακτα τους όρους της σύμβασης της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Α.Ε. με το Υπουργείο

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, τους όρους της παρούσας διακήρυξης, καθώς και της υπογραφείσας σύμβασης με την ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Α.Ε.³⁰

8.9 Συμβολή εταιρικής σχέσης στην ποιότητα παρακολούθησης και υλοποίησης του Προγράμματος

Ο κυριότερος εκφραστής της εταιρικής σχέσης στην ποιότητα της παρακολούθησης του τοπικού προγράμματος, στο πλαίσιο της Κ.Π. LEADER+, είναι η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ). Ο κύριος ρόλος της ΕΔΠ είναι η αξιολόγηση των εξελίξεων του Προγράμματος και η επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων του. Επίσης, εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής, ιδίως την επίτευξη των (ποσοτικών) στόχων που έχουν τεθεί για τα διάφορα Μέτρα ενώ, παράλληλα, προτείνει οποιαδήποτε τροποποίηση του Προγράμματος που μπορεί να συντελέσει στην επίλυση των προβλημάτων, στην επίτευξη των στόχων ή να βελτιώσει τη διαχείριση της παρέμβασης.

Με βάση την έρευνα πεδίου του Συμβούλου Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, διαφαίνεται ότι η ΟΤΔ εκτιμά τη συμβολή της εταιρικής σχέσης στην ποιότητα και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών υλοποίησης του τοπικού προγράμματος LEADER+ ως πολύ καλή και το βαθμό αντιπροσωπευτικότητας της ΕΔΠ αρκετά υψηλό. Αντίστοιχα, εκτιμάται ότι ο βαθμός ενσωμάτωσης των προτάσεων ή παρατηρήσεων των εμπλεκόμενων φορέων στις αποφάσεις που κατά καιρούς ελήφθησαν από την ΕΔΠ είναι ικανοποιητικός.

³⁰ Πηγή : <http://www.etanam.gr>

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

◆ Με βάση την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης όπου αντικατοπτρίζονται οι ανάγκες του τοπικού πληθυσμού αλλά και οι προοπτικές της περιοχής, η ανάλυση SWOT του εγκεκριμένου Τοπικού Προγράμματος Δράσης που συντάξε το 2002 η ΟΤΔ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ Α.Ε.» είναι επίκαιρη, με βάση τα σημερινά δεδομένα, και αποδίδει τεκμηριωμένα τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τις ευκαιρίες και τις αδυναμίες της περιοχής παρέμβασης, στοιχεία που αξιολογούν ως σωστή την επιλογή της στρατηγικής που ακολουθεί η Ο.Τ.Δ. και τον καθορισμό των ειδικών και επιχειρησιακών στόχων του τοπικού προγράμματος.

◆ Η ΟΤΔ, δείχνει να έχει κατανοήσει την έννοια της «ολοκληρωμένης» προσέγγισης και οι ιδιαιτερότητες της μεθόδου LEADER+ να έχουν ληφθεί υπόψη, σε σημαντικό βαθμό, στο επίπεδο προγραμματικού σχεδιασμού. Το τοπικό πρόγραμμα φαίνεται ότι αναδεικνύει τα χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης και ενισχύει τις διατομεακές σχέσεις μέσα από τα Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας και τη διατήρηση των αρχιτεκτονικών στοιχείων στις παρεμβάσεις LEADER+, ενώ διασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων με άλλα αναπτυξιακά προγράμματα. Τέλος, η στρατηγική του Τ.Π. διατηρεί την καταλληλότητα και επικαιρότητα της.

◆ Οι 2 άξονες του Τοπικού Προγράμματος (και τα επιμέρους μέτρα αυτών) συμβάλλουν στην επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων του. Σε ότι αφορά την συμβατότητά του με οριζόντιες πολιτικές διαπιστώνεται ότι το Τ.Π. είναι απόλυτα συμβατό με την εθνική πολιτική για την ανταγωνιστικότητα καθώς και με την πολιτική για το περιβάλλον, με βάση τα κριτήρια αειφορίας.

♦ Η φυσική ολοκλήρωση του Προγράμματος, μέχρι τον Μάρτιο του 2006 κρίνεται καλή για το Μέτρο 1.1, που εξελίσσεται με ικανοποιητικούς ρυθμούς και μέτρα για τα Μέτρα 1.2, 1.3 που εξελίσσονται με μέτριους ρυθμούς. Αντίθετα, περιορισμένη είναι η φυσική ολοκλήρωση των Μέτρων 1.4 και μηδενική των Μέτρων 2.1 και 2.2. Από την έρευνα πεδίου του αξιολογητή και τις απόψεις των στελεχών της ΟΤΔ προκύπτει ότι οι ποσοτικοποιημένοι δείκτες εκροών παρουσιάζονται υπερεκτιμημένοι. Αντίθετα οι τιμές των δεικτών αποτελέσματος και επιπτώσεων παρουσιάζονται ρεαλιστικοί και μπορούν να υλοποιηθούν πλήρως, χωρίς αυτό να σημαίνει και αντίστοιχη πλήρης επίτευξη των δεικτών εκροών του Τοπικού Προγράμματος.

♦ Η καθυστέρηση στην υλοποίηση των έργων και, ειδικότερα, οι δυσχέρειες που συναντά η ΟΤΔ και οι φορείς υλοποίησης μετά την ένταξη και κατά τη φάση εκκίνησης των έργων, οφείλεται σε ορισμένα προβλήματα που ταξινομήθηκαν σε τρεις κατηγορίες:

- Εξωγενή προβλήματα (γραφειοκρατικές διαδικασίες που αποθαρρύνουν τους υποψήφιους επενδυτές, προβλήματα μελετών, αδειών κλπ.)

- Προβλήματα χρηματοδοτικά (εξεύρεσης ίδιας συμμετοχής)

- Προβλήματα ωριμότητας δικαιούχων (προσκόμιση δικαιολογητικών)

♦ Πολύ σημαντική είναι η πρωτοβουλία της ΟΤΔ να προωθήσει, με τα Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας, ολοκληρωμένες πολιτικές τοπικών προϊόντων ποιότητας, ενίσχυσης της απασχόλησης και της επενδυτικής δραστηριότητας, προώθησης της επωνυμίας και της συστηματικής αξιοποίησης των τοπικών δεξιοτήτων. Με τα Τ.Σ.Π. προωθείται η πολυλειτουργικότητα της διατομεακής συνεργασίας προς την κατεύθυνση της δικτύωσης για την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών του αγροτουριστικού κυκλώματος στις 3 υποενότητες.

♦ Όσον αφορά στη σαφήνεια του Συστήματος Διαχείρισης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΑΕ, εκτιμάται ότι, τόσο οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων στη διαδικασία διαβούλευσης φορέων όσο και τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις της ΟΤΔ αλλά και των τελικών αποδεκτών του τοπικού προγράμματος, είναι πλήρως αποσαφηνισμένες και επαρκώς διακριτές. Παράλληλα, οι κρίσιμες λειτουργίες του συστήματος διαχείρισης και παρακολούθησης του τοπικού Προγράμματος είναι εξειδικευμένες με σαφήνεια και πληρότητα μέσα από το

κανονιστικό πλαίσιο που διέπει όλες αυτές τις λειτουργίες του συστήματος και κατ' επέκταση τη λειτουργία της ΕΔΠ.

♦ Σχετικά με την διαδικασία δημοσιοποίησης του προγράμματος, η ΟΤΔ όχι μόνο τήρησε αλλά, σε ορισμένες περιπτώσεις υπερέβει τις στοιχειώδεις και τυπικές υποχρεώσεις για δημοσιοποίηση των τοπικών προγραμμάτων στα τοπικά ΜΜΕ (ακολουθήθηκε η ευρύτερη δυνατή διάχυση της πληροφόρησης καθώς και η χρησιμοποίηση όλων των διαθέσιμων δυνατοτήτων και των πιθανών πολλαπλασιαστών της πληροφορίας).

♦ Στους μηχανισμούς ελέγχου καθώς και στις διαδικασίες για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων τηρήθηκε απόλυτα το υπόδειγμα των κριτηρίων που διανεμήθηκε από την ΕΥΔ, με μικρή περαιτέρω εξειδίκευση και προσθήκη κάποιων κριτηρίων όπου κρίθηκε σκόπιμο.

♦ Με τα μέχρι σήμερα δεδομένα φαίνεται ότι το κύριο βάρος της απορρόφησης των χρηματοδοτικών πόρων μετατοπίζεται στο δύο τελευταία έτη υλοποίησης του προγράμματος. ***Παραμένει λοιπόν επίκαιρη η ανάγκη επιτάχυνσης των ρυθμών υλοποίησης του προγράμματος με συντονισμένες ενέργειες πλαισίωσης και υποστήριξης των φορέων.***

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι, το Τοπικό Πρόγραμμα εμφανίζει την συγκεκριμένη χρονική στιγμή (εώς 3/2006), χαμηλό ποσοστό απορρόφησης. Άποψη του Συμβούλου είναι ότι η ΟΤΔ παρουσιάζει μεγάλη κινητικότητα και έχει ενεργοποιήσει τους απαραίτητους μηχανισμούς προκειμένου να επιτευχθούν οι χρόνοι υλοποίησης του Προγράμματος, μέσα στα καθορισμένα πλαίσια, καθότι υπάρχει συσσωρευμένη εμπειρία από την υλοποίηση των LEADER I & II και έχουν πραγματοποιηθεί όλες εκείνες οι ενέργειες (δημοσιοποίηση, ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού) που οδηγούν προς αυτή τη κατεύθυνση.

Βασική και μόνη σύσταση του αξιολογητή είναι η προσπάθεια που καταβάλλεται να είναι συνεχής, συστηματική και στοχοθετημένη, ώστε να καταστεί εφικτή η άμεση συμβασιοποίηση των υποέργων και, κυρίως, των Δημοσίων Έργων που έχουν εγκριθεί, ώστε να ενισχυθεί ο δείκτης απορρόφησης κατά το κρίσιμο διάστημα μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2006.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ & ΜΕΤΡΟ
(ποσά σε Ευρώ)

Αξονας	Μέτρο/Κατ. Πράξεων	Κωδικός Δράσης	Περιγραφή δράσης	Συνολική Δαπάνη	
1	1.1.	1.1.1	Στελέχωση και λειτουργία ΟΤΔ	1.425.926,00	
		1.1.2	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση πληθυσμού	10.312,45	
		1.1.3	Αξιολόγηση προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων	25.000,00	
		1.1.4	Εξοπλισμός/μηχανοργάνωση - διαρρυθμίσεις	48.400,00	
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.1.				1.509.238,45
	1.2.1.	1.2.1.1	1.2.1.1	Δημιουργία και βελτίωση των υποδομών διανυκτέρευσης για την συμπλήρωση της δυναμικότητας της περιοχής	1.424.207,65
			1.2.1.2	Δημιουργία-βελτίωση υποδομών εστίασης	498.265,25
			1.2.1.3	Ανάπτυξη αγροτουρισμού (Επισκέψιμα αγροκτήματα)	440.000,02
			1.2.1.4	Εναλλακτικές και ειδικές μορφές τουρισμού	681.075,63
			1.2.1.5	Τοπικά κέντρα προώθησης αγροτουρισμού	45.917,50
			1.2.1.7	Βελτιώσεις επιχειρήσεων αγροτ. τουρισμού για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης	226.343,95
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.2.1.				3.315.810,00
	1.2.2.	1.2.2.1	1.2.2.1	Βιοτεχνικές μονάδες οικοτεχνίας/χειροτεχνίας, ειδών παραδοσιακής τέχνης κ ά.	127.330,00
			1.2.2.2	Αξιοποίηση τοπικών φυσικών πόρων	213.890,00
			1.2.2.3	Μεταποίηση τυποποίηση φυτικής παραγωγής	1.352.182,00
			1.2.2.4	Μεταποίηση/τυποποίηση ζωϊκής παραγωγής	688.934,00
			1.2.2.6	Είδη διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση	131.715,00
			1.2.2.7	Παραδοσιακές τεχνικές και χώροι	0,00
			1.2.2.8	Εκτροφεία θηραμάτων	118.752,00
			1		

Άξονας	Μέτρο/Κατ. Πράξεων	Κωδικός Δράσης	Περιγραφή δράσης	Συνολική Δαπάνη
1		1.2.2.10	Προστασία περ/ντος σε επιχειρήσεις γεωργικής παραγωγής	147.464,00
		1.2.2.12	Βελτιώσεις επιχειρήσεων για την προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης	20.000,00
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.2.2.			2.800.267,00
	1.2.3.	1.2.3.1	Εγκατάσταση συστήματος διασφάλισης ποιότητας ISO & HACCP	160.000,00
		1.2.3.2	Δικτύωση επιχειρήσεων	389.333,33
		1.2.3.3	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφόρησης για τις ΜΜΕ	66.666,67
		1.2.3.5	Ανάπτυξη, πιστοποίηση και έλεγχος ποιοτικών σημάτων (ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά κ.α)	228.000,00
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.2.3.			844.000,00
	Σύνολο Μέτρων 1.2.			6.960.077,00
	1.3.	1.3.1	Επαγγελματική κατάρτιση	100.000,00
		1.3.2	Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης	49.924,00
		1.3.3.1.	Ευαισθητοποίηση - ενημέρωση πληθυσμού για το τοπικό πρόγραμμα	78.842,55
		1.3.3.2.	Ενέργειες προώθησης - προβολής (εκτός γεωργικού τομέα)	241.642,86
		1.3.3.3.	Ενέργειες προώθησης - προβολής γεωργικών προϊόντων - ποιότητας	0,00
		1.3.3	Ενέργειες προώθησης - προβολής	320.485,41
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.3.			470.409,41
	1.4.1	1.4.1.1	Αξιοποίηση, ανάδειξη φυσ. περ/ντος & περιοχών NATURA	120.000,00
		1.4.1.3	Βελτίωση καταφυγίων	105.000,00
		1.4.1.4	Διαδρομές πρόσβασης, μονοπάτια, γεφύρια	280.000,00
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.4.1.			505.000,00
1.4.2	1.4.2.1	Οικιστική αναβάθμιση περιοχών (οικισμών, γειτονιών κλπ) με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον	360.000,00	
	1.4.2.2	Ανάδειξη μνημείων και κτιρίων αγρ. κληρονομιάς	77.532,00	
	1.4.2.3	Μουσεία αγροτικής, λαογραφικής, πολιτιστικής κληρονομιάς	280.000,00	

Άξονας	Μέτρο/Κατ. Πράξεων	Κωδικός Δράσης	Περιγραφή δράσης	Συνολική Δαπάνη
		1.4.2.5	Σημάνσεις, χαρτογραφήσεις	30.000,00
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.4.2.			747.532,00
	Σύνολο Μέτρων 1.4.			1.252.532,00
	Σύνολο Άξονα 1			10.192.256,86
2	2.1.	2.1.1	Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού	127.500,00
		2.1.2	Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας	60.000,00
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 2.1.			187.500,00
	2.2.	2.2.1	Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού	62.500,00
	Σύνολο Κατ. Πράξεων 2.2.			62.500,00
	Σύνολο Άξονα 2			250.000,00
Σύνολο Τοπικού Προγράμματος Νότιας Ηπείρου				10.442.256,86

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ Κ.Π. LEADER+
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ) ΜΕΧΡΙ 03/2005

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

	Κ.Δρ.	Περιγραφή	Συνολικό ποσό	Δημοσια Δαπάνη	Προυπολ. ενταγμένων έργων έως 03/2005	Ποσοστό εξειδίκευσης (%)	Νομικές Δεσμεύσεις ενταγμένων υποέργων (03/2005)	% Ν.Δ. προς Δ.Δ.	Πιστοποιηθείσες Δαπάνες έως 03/2005	Ποσοστό απορρόφησης (%)	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ			1.1	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ		Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης - Ομάδων Τοπικής Δράσης					
Κατ. Πράξεων 1	ΔΡΑΣΕΙΣ	1.1.1	Στελέχωση-Λειτουργία ΟΤΔ	1.425.926,00	1.425.926,00	1.425.926,00	100,00%	1425926	100,00%	676121,68	47,42%
		1.1.2	Ευαισθητοποίηση -Ενημέρωση τοπικού πληθυσμού	10.312,45	10.312,45	10.312,45	100,00%	10312,45	100,00%	10312,45	100,00%
		1.1.3	Αξιολόγηση Προγράμματος & Ε.Σ.	25.000,00	25.000,00	25.000,00	100,00%	25000	100,00%	1.144,00	4,58%
		1.1.4	Εξοπλισμός-Μηχ/ση ΟΤΔ	48.000,00	38.400,00	38.400,00	100,00%	38400	100,00%	31419,552	81,82%
		Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.1			1.509.238,45	1.499.638,45	1.499.638,45	100,00%	1.499.638,45	100,00%	718.997,68
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 1.1			1.509.238,45	1.499.638,45	1.499.638,45	100,00%	1.499.638,45	100,00%	718.997,68	47,94%	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ			1.2	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ		Ενίσχυση σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα					
Κατ. Πράξεων 1	ΔΡΑΣΕΙΣ	1.2.1.1	Δημιουργία - βελτίωση υποδομών διανυκτ.	1.424.207,65	854.524,59	155.012,75	18,14%	155.012,75	18,14%	104.635,75	12,24%
		1.2.1.2	Δημιουργία - βελτίωση υποδομών εστίασης/αναψ	498.265,25	298.959,15	137.182,26	45,89%	137.182,26	45,89%	105.582,04	35,32%
		1.2.1.3	Ανάπτυξη αγροτουρισμού	440.000,02	264.000,01	264.000,00	100,00%	264.000,00	100,00%	0,00	0,00%
		1.2.1.4	Εναλλακτικές/ειδ. Μορφές αγροτ. τουρισμού	681.075,63	408.645,38	308.773,53	75,56%	308.773,53	75,56%	226.966,30	55,54%
		1.2.1.5	Τοπικά κεντρα προβολής - προώθησης Αγροτουρισμου	45.917,50	27.550,50	27.550,50	100,00%	27.550,50	100,00%	20.461,35	74,27%
		1.2.1.7	Πιστοποίηση / δικτύωση επιχ. Αγτροτ. Τουρισμού	226.343,95	135.806,37	75.953,87	55,93%	75.953,87	55,93%	49.593,06	36,52%
Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.2.1			3.315.810,00	1.989.486,00	968.472,91	48,68%	968.472,91	48,68%	507.238,50	25,50%	

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ		1.4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ								
		Προστασία - ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς									
Κατ. Πράξεων. 1	ΔΡΑΣΕΙΣ	1.4.1.1	Ανάδειξη - προστασία περ. φυσικού κήπου-πατίου NATURA 2000 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER+	120.000,00	120.000,00	70.000,00	58,33%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.4.1.3	Βελτίωση καταφυγίων	105.000,00	105.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.4.1.4	Διαδρομές πρόσβασης - μονοπάτια - γεφύρια	280.000,00	280.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.4.1			505.000,00	505.000,00	70.000,00	13,86%	0,00	0,00%	0,00
Κατ. Πράξεων. 2	ΔΡΑΣΕΙΣ	1.4.2.1	Οικιστική αναβάθμιση περιοχών	360.000,00	360.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.4.2.2	Μνημεία & κτίρια αγροτικής κληρονομιάς	77.532,00	77.532,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.4.2.3	Μουσεία αγροτ., λαογρ. & πολιτιστικής κληρονομιάς	280.000,00	280.000,00	120.000,00	42,86%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.4.2.5	Σημάνσεις, χαρτογραφήσεις	30.000,00	30.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.4.2			747.532,00	747.532,00	120.000,00	16,05%	0,00	0,00%	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 1.4				1.252.532,00	1.252.532,00	190.000,00	15,17%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ 1				10.192.256,86	7.200.000,00	4.021.032,11	55,85%	3.548.113,86	49,28%	1.984.414,27	27,56%

	Κ.Δρ.	Περιγραφή	Συνολικό ποσό	Δημοσια Δαπάνη	Προϋπολ. ενταγμένων έργων έως 03/2005	Ποσοστό εξειδίκευσης (%)	Νομικές Δεσμεύσεις ενταγμένων υποέργων (03/2005)	% Ν.Δ. προς Δ.Δ	Πιστοποιηθείσες Δαπάνες έως 03/2005	Ποσοστό απορρόφησης (%)	
Κατ. Πράξεων 2	ΔΡΑΣΕΙΣ	1.2.2.1	Βιοτεχνικές μονάδες (οικο /χειρο - τεχνία, λαϊκή τεχνη)	127.330,00	76.398,00	76.398,00	100,00%	76.398,00	100,00%	0,00	0,00%
		1.2.2.2	Επιχ. Αξιοποίηση τοπικών φυσ. Πόρων	213.890,00	128.334,00	128.334,00	100,00%	128.334,00	100,00%	38.906,18	30,32%
		1.2.2.3	Επιχειρήσεις μεταποίησης - τυποπ. πρ. φυτ. παραγ.	1.352.182,00	676.091,00	565.467,00	83,64%	565.467,00	83,64%	445.054,06	65,83%
		1.2.2.4	Επιχειρήσεις μεταποίησης - τυποπ. πρ. ζωϊκής. παραγ.	688.934,00	344.467,00	199.467,00	57,91%	199.467,00	57,91%	199.467,00	57,91%
		1.2.2.6	Επιχειρήσεις παραγωγής ειδ. διατρ. μετά Α' μεταπ	131.715,00	79.029,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.2.2.7	Αξιοποίηση παραδοσιακών τεχνικών & χώρων	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.2.2.8	Εκτροφεία θηραμάτων	118.752,00	59.376,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.2.2.10	Βελτίωση επιχ. για την προστασία περιβαλλοντος	147.464,00	73.732,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%

	Κ.Δρ.	Περιγραφή	Συνολικό ποσό	Δημοσια Δαπάνη	Προυπολ. ενταγμένων έργων έως 03/2005	Ποσοστό εξειδίκευσης (%)	Νομικές Δεσμεύσεις ενταγμένων υποέργων (03/2005)	% Ν.Δ. προς Δ.Δ	Πιστοποιηθείσες Δαπάνες έως 03/2005	Ποσοστό απορρόφησης (%)	
Κατ. Πράξεων 3	ΔΡΑΣΕΙΣ	1.2.3.1	Συστήματα διασφ. Ποιότητας ISO & HACCP	160.000,00	120.000,00	10.462,50	8,72%	10.462,50	8,72%	6.224,58	5,19%
		1.2.3.2	Δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχ.	389.333,33	292.000,00	134.768,25	46,15%	21.000,00	7,19%	16.800,00	5,75%
		1.2.3.3	Ηλεκτρονικές υπηρεσίες πληροφόρησης για ΜΜΕ	66.666,67	50.000,00	15.000,00	30,00%	15.000,00	30,00%	0,00	0,00%
		1.2.3.5	Πιστοποίηση - έλεγχος ποιοτικών σημμάτων	228.000,00	171.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.2.3			844.000,00	633.000,00	160.230,75	25,31%	46.462,50	7,34%	23.024,58	3,64%	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 1.2			6.960.077,00	4.069.913,00	2.098.369,66	51,56%	1.984.601,41	48,76%	1.213.690,32	29,82%	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ			1.3	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ		Υποστηρικτικές ενέργειες					
Προβ - Πρ.1.3.3	ΔΡΑΣΕΙΣ	1.3.1	Αναβάθμιση δεξιοτήτων & εξειδ. Α.Δ. - κατάρτιση	100.000,00	80.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		1.3.2	Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης	49.924,00	49.924,00	49.924,00	100,00%	49.924,00	100,00%	43.426,82	86,99%
		1.3.3.1	Ενημέρωση πληθυσμού για το τοπικό πρόγραμμα	78.842,55	78.842,55	13.950,00	17,69%	13.950,00	17,69%	8.299,44	10,53%
		1.3.3.2	Ενέργειες προώθησης - προβολής (εκτος Γεωργ. Τ)	241.642,86	169.150,00	169.150,00	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Σύνολο Κατ. Πράξεων 1.3			470.409,41	377.916,55	233.024,00	61,66%	63.874,00	16,90%	51.726,26	13,69%	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 1.3			470.409,41	377.916,55	233.024,00	61,66%	63.874,00	16,90%	51.726,26	13,69%	
	Κ.Δρ.	Περιγραφή	Συνολικό ποσό	Δημοσια Δαπάνη	Προυπολ. ενταγμένων έργων έως 03/2005	Ποσοστό εξειδίκευσης (%)	Νομικές Δεσμεύσεις ενταγμένων υποέργων (03/2005)	% Ν.Δ. προς Δ.Δ	Πιστοποιηθείσες Δαπάνες έως 03/2005	Ποσοστό απορρόφησης (%)	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ		2.1	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας: διατοπική - διαπεριφερειακή συνεργασία							
Κατ. Πράξεων. 1	ΔΡΑΣΕΙΣ	2.1.1	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	127.500,00	102.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		2.1.2	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧ. ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ & ΛΟΙΠΩΝ ΤΟΜΕΩΝ	60.000,00	48.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		Σύνολο Κατ. Πράξεων 2.1			187.500,00	150.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 2.1				187.500,00	150.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ		2.2	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών: διακρατική συνεργασία							
Πρ.2	ΔΡΑΣΕΙΣ	2.2.1	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	62.500,00	50.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
		Σύνολο Κατ. Πράξεων 2.2			62.500,00	50.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 2.2				62.500,00	50.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΟΝΑ 2				250.000,00	200.000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Σύνολο Τοπικού Προγράμματος				10.442.256,86	7.400.000,00	4.021.032,11	54,34%	3.548.113,86	47,95%	1.984.414,27	26,82%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΥΠΟΕΡΓΑ 1ης ΚΑΙ 2^{ης} ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ Τ.Π. LEADER+ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Μέτρο 1.1: Τεχνική Στήριξη φορέων υλοποίησης-ΟΤΔ

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	ΕΤΑΝΑΜ	Στελέχωση-Λειτουργία ΟΤΔ	1.425.926,00	1.425.926,00	1.425.926,00	676.121,68	47,42
2.	ΕΤΑΝΑΜ	Ευαισθητοποίηση -Ενημέρωση τοπικού πληθυσμού	10.312,45	10.312,45	10.312,45	10.312,45	100,00
3.	ΕΤΑΝΑΜ	Αξιολόγηση Προγράμματος & Ε.Σ.	25.000,00	25.000,00	25.000,00	1.144,00	4,58
4.	ΕΤΑΝΑΜ	Εξοπλισμός-Μηχ/ση ΟΤΔ	48.000,00	48.000,00	38.400,00	31.419,55	81,82
Σύνολο			1.509.238,45	1.509.238,45	1.499.638,45	718.997,68	47,94

Μέτρο 1.2.1: Ενίσχυση σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα**Δράση 1.2.1.1**

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Πατέντα Γεωργία	Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες	Άρτας	282.499,00	258.354,59	155.012,75	104.635,75	67,50
2.	Τζάκος Νικόλαος	Δημιουργία και Βελτίωση υποδομών διανυκτέρευσης	Πρέβεζα	422.500,00	409.186,40	-	Απένταξη υποέργου (έλλειψη αδειοδοτήσεων)	-
3.	ΑΔΕΠ Δήμου Πάργας	Ανέγερση Κτιρίου Ξεώνα στο ΔΔ Αγίας Δήμου Πάργας	Πρέβεζα	531.329,00	440.000,00	264.000,00	Δεν υπεγράφη σύμβαση	-
Σύνολο				1.236.328,00	1.107.540,90	419.012,75	104.635,75	24,9

Μέτρο 1.2.1: Ενίσχυση σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα

Δράση 1.2.1.2

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Παπαχρήστος Λάμπρος	Δημιουργία παραδοσιακής μονάδας εστίασης	Άρτας	115.863,00	105.925,75	-	Απένταξη λόγω παραίτησης	-
2.	Γράβος Διονύσιος	Δημιουργία και Βελτίωση υποδομών εστίασης	Πρέβεζα	347.977,00	258.642,00	155.185,20	105.582,04	68,04
Σύνολο				463.840,00	364.567,75	155.185,20	105.582,04	68,04

Δράση 1.2.1.3

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Γείτονας ΕΠΤΑΑ Α.Ε.	Πρότυπο Τουριστικό Αγρόκτημα Γείτονα	Πρέβεζα	528.118,00	440.000,00	-	Δήλωσε Παραίτηση	
Σύνολο				528.118,00	440.000,00	-		

Δράση 1.2.1.4

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Καραπάνου Μαρία	Εκσυγχρονισμός Υδροθεραπευτηρίου Ιαματικών Πηγών	Άρτας	205.000,00	191.000,00	114.600,00	69.146,44	60,34%
2.	Βέκιος Β. – Τσοβίλης Δ. Ο.Ε.	Επιχείρηση Διοργάνωσης & Λειτουργίας Περιηγήσεων με την εκμετάλλευση ειδικών μέσων μεταφοράς τουριστών	Πρέβεζα	334.203,00	194.447,00	111.796,34	111.796,34	100,00%
3.	Αστική Εταιρία Ροδιά	Συμπλήρωση εξοπλισμού οικοτουριστικής επιχείρησης – Ανάπτυξη νέων υπηρεσιών	Άρτας	137.295,31	137.295,31	82.377,19	46.023,53	55,87%
Σύνολο				676.498,31	522.742,31	308.773,53	226.966,31	72,07%

Δράση 1.2.1.5

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Δράκου Ελευθερία	Τοπικά κέντρα προώθησης αγροτουρισμού	Πρέβεζα	49.017,00	45.917,50	27.550,50	20.461,35	74,27%
Σύνολο				49.017,00	45.917,50	27.550,50	20.461,35	74,27%

Δράση 1.2.1.7

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Βάση Χριστίνα	Βελτίωση – Επέκταση κέντρου εστίασης - αναψυχής	Πρέβεζα	113.000,00	67.771,00	-	Απένταξη έργου	
2.	Ευθυμίου Χρήστος	Διαμόρφωση Περιβάλλοντος Χώρου	Πρέβεζα	105.213,00	71.811,00	43.086,60	38.586,60	89,6
3.	Αλετρά Βασιλική	Βελτίωση εκσυγχρονισμού παραδοσιακού καφενείου	Άρτας	20.411,00	18.761,60	11.256,96	11.006,46	97,8
4.	Καραβασίλη Σταυρούλα	Προβολή ξενοδοχείου & βελτίωση υποδομής για πιστοποίηση	Άρτας	29.909,00	29.909,00	-	Απένταξη έργου	
5.	Παπαβασιλείου Αφοί Χρ. & Σία Ο.Ε.	Αναβάθμιση & βελτίωση παραδοσιακού ξενώνα «Μαρουσιώ»	Άρτας	36.435,00	36.434,68	-	Απένταξη έργου	
Σύνολο				304.968,00	224.687,28	54.343,56	49.593,06	91,3

Μέτρο 1.2.2: Μικρές Επιχειρήσεις του Αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας

Δράση 1.2.2.1

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Ρεπάνης Βασίλειος	Εργαστήριο παραδοσιακών κτυκλιδωμάτων	Πρέβεζα	152.136	127.330	76.398	0,00	0,00
Σύνολο				152.136	127.330	76.398	0,00	0,00

Δράση 1.2.2.2

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Μυλωνά Αγγελική	Ίδρυση μονάδας επεξεργασίας πέτρας	Πρέβεζα	330.000,00	213.890,00	128.334,00	38.906,18	30,32
Σύνολο				330.000,00	213.890,00	128.334,00	38.906,18	30,32

Δράση 1.2.2.3

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Τσάμπας Αλέξανδρος	Διαλογητήριο – Συσκευαστήριο Ακτινιδίων - Εσπεριδοειδών	Άρτας	437.736,00	409.926,00	204.963,00	161.045,13	79,0
2.	Ζήσης Φώτιος	Ίδρυση μονάδας τυποποίησης γλυκού καλαμποκιού	Πρέβεζα	440.000,00	343.400,00	171.700,00	132.996,62	77,0
3.	Αποστολίδης Παύλος	Κατασκευή – Συσκευαστηρίου Διαλογιστηρίου βιολογικών εσπεριδοειδών & λοιπών προϊόντων	Άρτας	440.363,00	377.608,00	188.804,00	151.012,31	80,0
Σύνολο				1.318.099,0	1.130.934,0	565.467,0	445.054,06	79,0

Δράση 1.2.2.4

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Υιοί Σ. Μπάφα – Α.Β.Ε.Ε.	Εκσυγχρονισμός τυροκομείου στο Πολύδροσο	Άρτας	412.884,00	398.934,00	199.467,00	199.467,00	100,0
Σύνολο				412.884,00	398.934,00	199.467,00	199.467,00	100,0

Δράση 1.2.2.8

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Τσούτση Κωνσταντίνα	Εκτροφή αγριόχοιρων	Πρέβεζα	183.747,00	118.752,00	-	Απένταξη έργου	
Σύνολο				183.747,00	118.752,00	-		

Μέτρο 1.2.3: Επενδύσεις που αφορούν την συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση καθώς και την ποιότητα

Δράση 1.2.3.1

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Υιοί Σ. Μπάφα – Α.Β.Ε.Ε.	Εκσυγχρονισμός τυροκομείου στο Πολύδροσο (ISO & HACCP)	Άρτας	13.950,00	13.950,00	10.462,50	6.224,58	59,0
Σύνολο				13.950,00	13.950,00	10.462,50	6.224,58	59,0

Δράση 1.2.3.2

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Σύνδεσμος Ειδικών Πτηνοτροφικών Εκτροφών (ΣΕΠΕ)	Μελέτη Έρευνας αγοράς - δικτύωση	Πρέβεζα	30.000,00	28.000,00	21.000,00	16.800,00	80,0
2.	ΤΣΠ Τζουμέρκα	Δικτύωση Επιχειρήσεων	Άρτας	91.065	72.185	54.139	0,0	0,0
3.	ΤΣΠ Αγέροντα	Δικτύωση Επιχειρήσεων	Πρέβεζα	91.076	67.396	50.547	0,0	0,0
4.	ΤΣΠ Αμβρακικού	Ανάπτυξη – Οργάνωση – Αξιοποίηση τοπικών συμφωνιών ποιότητας Αμβρακικού	Άρτας	123.598	79.506	59.630	0,0	0,0
Σύνολο				336.059	247.087	185.316	16.800,00	9,0

Δράση 1.2.3.3

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	ΑΔΕΚ	Ανάπτυξη Website αγροτουριστικής προβολής Δήμου Κομποτίου	Άρτας	32.984	20.000	15.000	0,0	0,0
Σύνολο				32.984	20.000	15.000	0,0	0,0

Μέτρο 1.3.3: Ενέργειες Προβολής Προώθησης

Δράση 1.3.3

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	N.A. Πρέβεζας	Δράσεις προβολής για τις υποπεριοχές Αχέροντα & Αμβρακικού	Πρέβεζα	120.000	89.000	62.300	0,0	0,0
2.	Δήμος Φιλιπιάδας	Τουριστικός Οδηγός	Πρέβεζα	30.000	20.000	14.000	0,0	0,0
3.	N.A. Άρτας	Ενέργειες Προώθησης - Προβολής	Άρτας	160.000	132.643	92.850	0,0	0,0
Σύνολο				310.000	241.643	169.150	0,0	0,0

Μέτρο 1.4.1: Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος

Δράση 1.4.1.1

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Δήμος Φαναρίου	Ανάδειξη και προστασία περιοχών φυσικού κάλους τοπίου και περιοχών NATURA	Πρέβεζα	109.044	70.000	70.000	0,0	0,0
Σύνολο				109.044	70.000	70.000	0,0	0,0

Δράση 1.4.1.3

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Κοινότητα Θεοδωριάνων	Βελτίωση καταφυγίου Θεοδωριάνων	Άρτας	34.800	30.000	30.000	0,0	0,0
2.	Δήμος Αγνάντων	Βελτίωση ορειβατικού καταφυγίου καταρράκτη	Άρτας	70.210	55.000	55.000	0,0	0,0
Σύνολο				104.920	85.000	85.000	0,0	0,0

Δράση 1.4.1.4

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	N.A. Πρέβεζας	Συμπληρωματικές εργασίες βελτίωσης και αναβάθμισης μονοπατιών περιοχής στενών Αχέροντα λίμνη Ζηρού	Πρέβεζα	180.000	85.000	85.000	0,0	0,0
2.	Δήμος Φιλιπιάδας	Κατασκευή μονοπατιών «Τρύπα» Αγ. Γεωργίου	Πρέβεζα	28.479	25.000	25.000	0,0	0,0
3.	N.A. Άρτας	Διαδρομές πρόσβασης – Μονοπάτια - Γεφύρια	Άρτας	150.370	110.000	110.000	0,0	0,0
Σύνολο				358.849	220.000	220.000	0,0	0,0

Μέτρο 1.4.2: Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου

Δράση 1.4.2.2

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Ιερά Μονή Προφ. Ηλία	Αποκατάσταση αναστήλωση κτιρίου και καθαρισμός τοιχογραφιών Ι. Μονής Παναγίας Ροδιάς	Άρτας	83.287	77.532	77.532	0,0	0,0
Σύνολο				83.287	77.532	77.532	0,0	0,0

Δράση 1.4.2.3

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	Δήμος Κομποτίου	Μουσείο αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Άρτας	236.354	140.000	140.000	0,0	0,0
2.	Δήμος Πρέβεζας	Σαρακατσάνικη στάνη	Πρέβεζα	120.000	120.000	120.000	0,0	0,0
Σύνολο				356.354	260.000	260.000	0,0	0,0

Δράση 1.4.2.5

	Όνομα Δικαιούχου	Τίτλος πρότασης	Νομός	Προτεινόμενος Προϋπολογισμός (€)	Τελικά Επιλέξιμος Προϋπολογισμός (€)	Δημόσια Δαπάνη (€)	Πιστοποιηθείσες δαπάνες έως 3/2006	Ποσοστό απορρόφησης (%)
1.	N.A. Πρέβεζας	Σήμανση μονοπατιών	Πρέβεζα	30.000	30.000	30.000	0,0	0,0
2.	N.A. Άρτας	Σημάνσεις χαρτογραφήσεις	Άρτας	30.000	30.000	30.000	0,0	0,0
	Σύνολο			60.000	60.000	60.000	0,0	0,0

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Οι ιστοσελίδες που χρησιμοποιήθηκαν είναι:

<http://epirus.gov.gr/programs/pindos/pindos.html>

<http://www.epirus.gr/leader+/gn/index.htm>

http://www.sweguide.gr/grweb/pages/european_pr_gp.html

<http://epirus.gov.gr/programs/equal.html>

<http://epirus.gov.gr/programs/interreg.html>

<http://www.epirus.gr/leader+/gnepl/index.htm>

<http://www.epirus.gr/leader%201-2/index.htm>

<http://www.epirus.gr/leader+/nom/index.htm>

<http://www.epirus.gr/leader+/gn/index.htm>

<http://www.etanam.gr>

<http://www.minagric.gr>

<http://www.agrotianaptixi.gr>

<http://www.leader+.gr>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Για τη σύσταση της εταιρίας χρησιμοποιήθηκαν τα εξής βιβλία:

- 1. ΔΗΜΗΤΡΗ Ι. ΗΛΙΟΚΑΥΤΟΥ «ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ
ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ» (ΕΚΔΟΣΗ 9^η)***
- 2. ΜΙΛΤΙΑΔΗ Κ. ΛΕΟΝΤΑΡΗ «ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ» (ΕΚΔΟΣΗ
8^η)***

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

***ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΜΑΣ
ΕΛΩΣΕ.***